

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jónesf-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Prohászka Ottokár.

Budapest, szeptember 18.

(v.) A katolikus nagygyűlés csattanója egy tüzeslelkű, tüzesszavu, szilaj fantáziájú és nagy tudományú fiatal pap beszéde volt: a Prohászka Ottokáré. Erős legény és mindenképp érdekes ember ez az elragadó lendületű szónok. Rendkívüli egyéniség minden ízében. Poétalélekkel miveli a tudománynak két elmentés pólusát: a teológiát és a geológiát. A föld kérgeinek csodás intuícióval fürkészi a titkait, s ezalatt lelke az ábítat szárnyain emelkedik fel e csillagról, amelyet tanulmányoz, a Mindenhatóhoz, akit sejt. A papnak hitével buvárokodik a föld méhében, s a tudós lángelméjével hiszi és imádja Istent. A legrendkívülbb benne tán mégis az ő temperaméntuma. Az ő vére hamisítatlan titánvér, amilyen az ókorban a Peliont az Osszára hajigálta s vakmerő dacával ostrom alá fogta magát az Olympot is. Hogy néhány ezer esztendővel később született, kisebb méretű próbatételeivel kell beérnie az ő merésének és bírásának. De a hadizenőt és a hadviselőt az első látásra felismerhetni benne. Ez a reverendás titán gondolatszikklat dobál egymásra s a modern szellem Olympjának döngéit a kapuját. Az ő katolicizmusa az izzó, a harcias katolicizmus. Küzd szilaj indulattal és rettenthetetlen bátorsággal az egész vonalon, sőt egyszerre több vonalon is. Még pedig modern fegyverekkel, sőt ha kell, forradalmi fegyverekkel is.

Ami legmodernebb katolikus szellemek egyike ő, akik hitük erkölcsi tartalmaért, sőt vallásuk minden egyes dogmájáért kész örömet ontának minden cepp verüket, de idejüket mult előítéletekkel, a tudományok által kiderített tévedésekkel, a maradiság nizuásával

nem tartanak semmi közösséget. Ezek az emberek erősen hiszik, hogy az egyház az örökkévalóság számára készült; de mennél erősebb ez a hitük, annál kevésbé fogadják be azt a gondolatot, hogy amit a középkor az egyházra és az egyházban hagyott, az érinthetetlen lényegévé vált emennek még akkor is, ha azóta napnál világosabban tévedésnek bizonyult. Emaz irányzatnak ma legexponáltabb képviselője az az Ehrhardt, aki katolikus teológiai tanár létére ki merete mondani, hogy az inkvizíció borzalmai a középkori egyházkormányzatnak iszonyu félreértései voltak, hogy a pápának semmi szűksége a világi hatalomra, hogy a jezsuitizmus nem mindenben vág össze a katolikus szellemmel, hogy a Syllabus nem örökkévaló dogmákat foglal magában, hanem csupán egy adott kornak bizonyos eszmékre vonatkozó, de később revidálható felfogásait, s több efféle, a hagyományos teológiának skolasztikus lényegével össze nem férő merész igazságokat. Prohászka Ottokár azonban nem történelefilozófiával bibelődik, hanem a földnek történelmét írta meg. Ha theologus volna, nem pedig geologus, az Ehrhardt vonalán indulna nyilván ő is. Mert az alapötrevés nála is az, ami Ehrhardt nál, hogy tudniillik a *katolicizmust közelebb kell hozni a modern korszakhoz*, s át kell hidalni azt az örvényt, amely megnyílt a tudás és a hit között. A katolicizmus e szabadság és helyesebb felfogása erősen jellemzi Prohászka Ottokárt. Csodálatos, hogy az ultramontanok mégis a maguk emberének tartják. Félreismerik, azaz hogy nem ismerik. Ez az ember egy határtalan lelkesedéssel katolikus, de aki a hit örök igazságait szereti, nem pedig a dohos multnak akár az egyház által is patronizált tévedéseit. *Nála a tudomá-*

nyos lelküismeret összeforrt a vallásos lelküismerettel. Ha Galileit ma akarnák megkínózni, hogy rábírák a föld forgásáról szóló felfedezésének megtagadására, Prohászka odapattanna melléje és szilaj szónoklatával az etrekké bélyegzett tudost venné védelmébe az istentől rendelt természeti igazság konok tagadói-val szemben. S ha Giordano Brunót ma akarnák máglyára vinni, Prohászka kiragadná a hóhér kezéből, hogy megmentse életét a szeretet nevében s meggyőzni próbálja a tévelygőt az igazság nevében. Tudományos irodalmi működéséből így bontakozik ki előttem e rendkívüli ember jelleme.

S tegnapi beszéde sem rendíti meg bennem ezt a vélekedést. Nem volt az, kérem, ultramontan beszéd, csak keményen katolikus. És a szónok vulkánikus vére szerint módfelett szilaj. Igazán titáni verékedés volt az, amit e beszédében végzett. Goethét hozzavágta a Nietzsche fejéhez; Schopenhauer hátából hasított szíjjakkal korbácsolta meg Kantot. És nekiment rettentő haraggal az öreg Momennek, amért szemben az egyházzal cenzurált tudományval a *voraussetzungslose Wissenschaft* jelszavát merete kiadni. Kivált Momen ellen fortyant fel Prohászkaiban a hívő tudós. És kárörvendve mutat rá arra a sajnos tényre, hogy a modern tudomány is, akármilyen betyken lépked a buvárokodás ösvényén, valamely ponton csak megakad s ott, hogy csöddön ne kelljen mondania, maga is kénytelen egy hipotézist felvenni. Hát ez igaz. A buvárokodó tudományos szellemnek is az *ignorabimus* az utolsó szava. De olyan könnyen ezt az utolsó szót nem ejti ki. Előbb kifürkészt ujj igazságokat, lerombol régi hazugosságokat, megfigyel uj jelenségeket, felfedez uj tüneteket, megles uj törvényeket; s csak a legvégén, amikor az okok láncolatát fölfelé követve, fa-

TÁRCA

Régi és új cigányok.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta Porzó.

Hogy még Csokonai korában is klezmerrel, a Kárpátokon át Magyarországra kelt vándorló zenészszel megfejelt banda szolgáltató a tisztújítási s különösen a bíli zenét sokfelé az országban, bizonyítja jó Vitéz Mihálynak tréfás éposza: „Dorottya”. A vegyest maró gunnyal és kacagató tréfakéddvel füstött kaposvári megyei „táncvigodalmon”, emberei élén Izsák zsidó zengeti az ő „száraz fáját”.

Keleten még ma is a klezmer muzsikál. A műzülmannak ő a cigánya. Az izlám vasárnapján, egy pénteki nap, én is ott hallgattam a zsidó cigányokat az Edes vizet partján elterülő konstantinápolyi városigetben. Huzták, verték, fútták — hegedültek, cimbalmoztak és klárinétoztak annak rondi szerint.

S nem is oly rég voltak, s vannak tán még zsidó primások ez idő szerint is Magyarországon. A Göndör (Kraus), Vörös (Roth), Cillag (Stern) és a híres Fehér (Weiss Poldi), aki az 1882-ki párisi világtárlaton magának és társainak kihaló-gedülte az első díjat (Prix de musique nationale) szintén zsidó szülék fia. S ki ne hallotta volna az 1830—1846-ig szelétben dicsőített Rózsavölgyi Márk híret?

Az én értemre Patikáros Ferkó volt a művész-vajda, kinek uralkodói vonóját Rácz Pál vette föl. Azóta és bizonyára közben is neves primáriusok támadtak és minden egyes vidék legkülönbnek a maga cigányát vallotta és vallja maiglan. Valamint hogy a bandák közül jobbara

annak van igaza, amelyet utóljára hallgattunk. Mégis: aki az én emlékezetemben tartalomra legzadgabb, sulyra teljes, legforróbb, legszinesebb, s sallangozásban legeredetibb és az egyetlen volt, aki a „lassu frisset” is művelte, azt a kedves nóta-nyújtást, mely alatt ideje került egy másikat juttatni az eszébe: ilyen csak egy volt — a Pali bácsi.

De nem csupán ő maga volt csodálatra-méltó, hanem a legénysége is. Mintha a darabnak mindenegy tételét egyazon lélegzetvétel dagasztotta volna brívó s lankasztotta volna enyle pianissimóvá. S nem is kótából csinálták a fiúk, nem is igazgató pálcika intéseire. Keveseznek a kezében varázsvessző ez, a legtöbbje csak kommandóroz vele. Másképpen dirigált Rácz Pál. A válságos pillanatban hátrafordult az öreg, sötét szeme végigvillant az ő katonáin s ebből jobban értettek, mint a kapellmeister urnak hol áldó, hol átkozódó kezejárásából.

De hogyan is lehet végig hallgatni magyar nótat, ha nem cigány húzza? Gyötrelmes pereket élek, valahányszor es. és k. banda, vagy egyéb cseh-német zenekar, a Drahanek, Vik, vagy Popelka ur emberei vállalkoznak a schardaschra. Milyen józanság, milyen kétségbejöttön stramm és takifest hang-egrecórozás az, amit elkövetnek! Mert a lassanak váltakozó időmérteit nem lehet, de nem is szabad kótára fejteni. Csak az érti, aki érzi.

Némelykor mint kelme a gazdag zsinórzat alatt vész el: a sok futam, ritartando, rubato, — a késleltető, majd rohanó rhythmus alatt eltűnik a nóta is. De mi ráismerünk, hiszen a miénk. A cigányos játék hasonlatos a vad csikóhoz, amelyet csak amegy a szórin lehet megülni, mert a nyeret nem túri. De ilyenkor aztán ringat és röpít, s a szó szoros értelmében „elragad”. Am, ha nagy hevében a cigány valami idegenséget voygít a nótaba — megeskik

ez vele néha, főképp mostanság, hogy kezd romlani — nyomban helyreigazítja azt a népnek erős, tisztá ösztöne, mert legott kiéri a magyarosra szabott, ám fattyu oláh, tót vagy német hamisítást.

Játszik a cigány minden hangszert. Régebben még a trombitának éles accentusait is harsogtatta. A vonós zenének enyle kéjje fölött piros tűzjelek cikáztak ezek a harciasan rivalgó hangok. De már régóta kiszorultak a cigányos harmoniából, ahová nem is valók. S jóllehet, hogy — mint a mult századnak második felében is — akadtak még fuvói az érc-hangszernek és dicskedünk, fuvókról szólván, remeklő klárinét-művészekkel még a jelenben is: én szívesen lemondok róla. Vagy, ahogy Szépe Muki törtéli községi poeta zengé hajdanában: „Cimbalom, hegedű köll neköm egyedüli”.

Különös, hogy a zongora váltig idegen maradt a cigány előtt. De hát hová is legyen ő az olyan muzsika-szerszámmal, akit hóna alá nem csaphat, válra nem akaszthat? „Az a klavér csak afféle tökéletlen cimbalom” — mondá nekem Bertók Laci.

Liszt Ferenc rajta volt, hogy a zongorát is nemzetivé avassa. Fölséges rhapsodiái hirdetik rajta a magyar géniust. Azaz hirdetének. Mert hajh! — mivé nőtt, változott az ő ujjai alatt az együgyű, édes kis népdal! Akár a mesebeli libapásztor-lányka, akit megszeretett a királyfi s bárszony-hurcos, aranyhimes ruhát adott rája, és szöke hajába, melyet fürtökbe gondörtött az udvari fodrász sütő-vasa, vadrózsa és pipacs helyett gyémántot, rubintot tűzött s őt magát végigloccsoltta erős illatú, drága vizekkel.

A másik végtelbe csapott át a kitűnő Johannes Brahms. Ez meg a magyar pásztor-leány szerényke ruhájáról is lefejtett minden fodorkát, leeresztett hajából kiszedte a befonó pántlikát s állig gombolt, bokáig érő szürke slafrokba buj-

radtan rogye a tudás határkövének, csak akkor suttogja a lemondás szavát. Am a középkor szelleme a buvárkodást eretnekségnek mondta, a bibliában nem a természetfeletti igazságok raktárát látta, hanem a természet igazságainak tömlőcét s vérpaddal és máglyával riasztotta el a haladás szenvedélyétől sarkait emberi szellemet az átlátás és a megismerés útjáról. Azt hirdette, hogy mivel minden fűrkészésnek amugy is egy hipotézis lesz a vége, hát fogadjuk el mindjárt az egyház hipotézisait s mondjunk le a buvárkodásról. Lám, Prohászka maga is a Momsen utján jár, mikor a geológiában a legmodernebb tudományos felfedezéseket és vívmányokat hirdeti s a hipotézist nem a buvárkodás elütésére mondja hivatottnak, hanem csupán arra, hogy jelezzen egy állomást, amelyre az emberi szellem az egész igazság felé haladtában ezidőszert eljutott.

És igazva van Prohászkanak: a katolicizmus csakugyan egy eleven világfelfogás, amely végigjár hiten, filozófián, művészetben, iskolán és családon. De e világfelfogásban kétféle árnyalatot látunk manapság egymástól elválni. Az egyik a maradiság árnyoldala, amely irítozik a haladástól, a természettudományokat a pokol találmányának tekintsi s ha már el kellett törölnie az inkvizíciót, legalább kemény egyházi cenzurával akarja bilincsbe verni az eszméket. Ezzel szemben a másik árnyalat isteni rendeltségek tartja az emberi szellem szemhatárának kitágítását s a természet titkainak kifejtését és nem félti az Isten dicsőségét a haladó tudományok ama törekvéséről, hogy mennél mélyebben tekinthessen bele a mindenség alkotójának műhelyébe. Ez az árnyalat a hitben is az eszmét szereti, amely örökkévaló, mint az istenség s mely magának az istenségnek a kisugárzása. Neki a hit nem arravaló, hogy pórázon tartsa a haladás szent mámorától ösztökélt emberiséget, hanem a szellem szabadságát követeli, mert az igazi hit a szabadon kutató és szabadon ítélő szellemnek Isten előtt való önkéntes meghódolása.

Isten ments, hogy liberálisnak tartsam Prohászka Ottokárt; Ehrhardt sem az, ő sem az. Az ő vakövetkezésszerű, harcias katolicizmusa valóban megóvja őt a szabadelvűség rettenetes gyanujától. De hogy az ultramontanok olyan zajosan tapsoltak neki, azou

méltán csodálkozhatni. Mert tőlük a katolikus szellemnek ez a típusa talán még távolabb áll, mint a szabadelvűektől. A korlátlan tekintéllyel tanító egyházban a Prohászkaék egy új tünetet képviselnek: tünetét annak az egyháznak, amely maga is tanul.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, október 18.

— Fejedelmi kéziratok hoztak az utolsó időkben minden csapást roák, hiszen fejedelmi kéziratok hozzák a miniszterek kinevezését is!

Éz a Beöthy Ákos elméssége. Nevetni lehet rajta, de egyben fejet is kell eszólni. Mert jellemző az egész Beöthy Ákosra, aki egy kacagató fordulat kedvéért minden perelen kész az igazságot agyonütni. Ilyen ő, amikor elmés és ilyen, amikor egyszerűen csak kritikus. Pedig kétségtelesen érdek, sőt értékes ember, amit a mai ellenzék kevés emberéről lehet elmondani. S ez az érdekes, sőt értékes ember ma azt a meddő feladatot tűzte maga elé, hogy a kvóta-döntés tárgyalása kapcsán bebizonyítja a hatvanhatos alkotás esődjét. Maga sem hiheti, hogy tézis igaz, mert Deákistának vallotta magát most is, de ebből formálta beszédét, mert így szenzációsabb, érdekesebb. Aki tehát igazságot keres, ne a mai beszédben keresse; de aki becses részleteket, igazán originális nézőpontokat szeret, ne mulassza el elolvasni. Egyébként ma Beöthy Ákos új szerepben is próbálkozott: kedves és előzékeny akart lenni. Egy morzsát szánt a szélsőbalnak, egyet a néppártnak, egyet a miniszterelnöknek, egyet a kvotabizottság referensének. Sokaknak akart tetszeni és — keveseknek tetszett. A részleteknek még tapsoltak is, az egész beszéd csudálatos módon hidegen hagyott. Minden különösebb mozgás nélkül mult el a beszéd.

Pedig ez volt a nagy beszéd. Aki Beöthy után még szóhoz jutottak: aszélsőbalj Verán Endre és Barta Ferenc, nem sok vizet zavartak. A kvóta-döntés ellen új argumentumot nem tudtak. Aztán pedig a vita folytatását már hétfőre kellett halasztani, mert — négy interpelláció volt bejelentve. Szolgáljon megnyugvásul, hogy ma csak kettőre jutott idő.

Az első interpellációban Lengyel Zoltán tette szavát a Welsersheimbhoz intézett királyi kéziratnak a magyar hivatalos lapban való közlését. A

másodikban Hellebronth Géza kérdezte meg a miniszterelnöktől, hogy a kormány katolikus tagjai mért maradtak el a katolikus kongresszusról. Pikánsabb ez a második interpelláció volt, melybe alighanem a tisztelt néppárt ugratta be a jámbor tigrónista honatját. Az új ülészek idős opupa kényelmetlen situációt teremtett a néppárt számára, melynek a szavazások elől majdnem állandóan menekülnie kellett. Hol Kossuthról, hol a királyról volt szó s a néppárt hol fölfelé, hol lefelé találta kényelmetlennek a színvallást. Ebből a kényelmetlenségből néppárti módra akarta magát kivágni s beugratott egy ugronistát, hogy aztán a szavazásnál a Kossuthisták együtt szavazzanak a szabadelvűpárttal. (Ez ugyanis előre volt látható.) Mikor a szavazásra került a sor s a Kossuth-párt csakugyan együtt szavazott a többséggel, a temperamentumos Rakovszky István nyomban leszögezte a néppártnak olyan kívánatos faktumot, gnyosan kiáltván:

— Csakugy megint együtt vagytok!

Hát erre a kis flastromra szükség volt a néppártnak. De azért a néppárt jól tudta, hogy nem egészen mindegy, ha az egyházi funkcionárius Darányi elmegy a maga egyházának gyűlésére vagy a kormány katolikus tagjai, mint kormányfőriak mennek el a szervezt nélküli szűkítő katolikus kongresszusra. Hogy a miniszterelnök ezt fogja felelni, aminthogy ezt is felelte, a néppárt jól tudta s éppen azért úgy rendezte a dolgot, hogy a blamázs hadd legyen inkább a Hellebronthé. Övé is volt egészen.

Ami már most Scell Kálmán válaszára illeti: azokat a többség megnyugvással vehette tudomásul. Mert ami az osztrák honvédelmi miniszterhez, mint a közös véderős tagjához intézett királyi kéziratnak a magyar hivatalos lapban való közlésében gravamen lehet, az a paritásnak megfelelő gyakorlatban leli magyarizátát. Harmine esztendő óta mindig úgy volt s mikor a király hasonló alkalomból a magyar honvédelmi miniszterhez intézett kéziratot, az viszont megjelent a Wiener Zeitung-ban is. A gyakorlatot Scell Kálmán nem mentette, de a gyakorlattal az inkriminált esetet igazolta. Hogy a katolikus kongresszusról való távolmaradást is teljesen megnyugtató módon igazolta: már jeleztük. De volt a miniszterelnök mai válaszában valami szubjektív, lírai vonás, mely leginkább megragadta az egész törvényhozás figyelmét. Összefoglalva az elszórt lírai megjegyzéseket, körülbelül ez a vallomás kerül ki belőlük.

tatta. Azaz: pusztán, iskolamesteres fogatkoszággal írta le őket (és nem is meg) s mégis zajos hatást ért el az ő „magyar táncosnival“, mivel hogy ezeket agyon-iskolázni nem is lehet. Az egész művelt világ persze, amely oly keveset tud felőlünk, csak Meister Johannest magasztalja, aki „olyan mélyre szállt alá ez érdekes nép jelkébe.“

Liszt nagyon is európai és katolikus volt minékünk, Brahms meg nagyon is német és protestáns; pedig, aki a mi zenénk által üdvözülni akar, az legyen kissé pogány. A legerősebb intuíció, a legmelegebb velelézés sem bocsátkozhatik le oda, ahol a nép lelke fonja-szövi a maga nyelvét s ahol megfogynak és születnek az ő dalai. Soha ki nem hűvelyezheti e rejtelmes folyamatot sz, aki nem nyugodott a nép kebelén, hallgatván annak szive dobogását.

Hazai zeneművészeink közül csak egyet ismernek, aki magyarrá avatta a zongorát: ez Jeleles Ignác.

Ez a név sem Árpádra nem emlékeztet, sem Biharira. Pedig a legnagyobb, az egyetlen zongora-cigányunk ő. Erdemes vállalkozás is volna jellem- és művészrajzát megszerkeszteni ez épp oly sajátos, mint kimagasló zenésznek. Ismeretsegi köre szűk, nem igen tudnak fölőle. De ha ki közelébe férközött, az megcsodálta és megszerette ezt a zárkózott, szinte komor férfút, aki mind elfogta a Patikáros Ferkók és Rác Pálok lelkét s oda zárta be az ő zengő szekrényébe. Midőn hatalmas markát riadó qüntekben ugratta végig a billentyűkön, olyat érzek, mintha föl akarná idézni a magyar zene ő lelkét. S hívására meg is jelen s ott suhan, majd dübörög át a bűvös szekrény hurjain; majd meg oda nyitgói a művész, hogy megrikasson vagy ujongó kedvre

szíton, mialatt maga a hangszer az ő feltámasztott födelével olybá tűnik, mint valami szárnyát bontogató rengeteg éneklő madár. Mert így szereti azt ez a zongora-cigány, aki — s itt egy másik példát költ bennem a jelenet — mint a csikós ül meg nyeregletlen lovát, melyet azonban a pedále vas szálaival gyeploz, hol sarkulván, hol meglóhasztván a tántosa gerjedéseit. Zokog és kaecg, mereng és lázad, harcol és elvérzik keze alatt a dal, hogy fűdösséges feltámadás után elől kezdje. A cigányos harmonizálásnak minden titka nyilvánvaló ő előtte. Mert hogy azok a vakmerő hangnemi változások, pajkos szökkenések, melyeket a génius ottjött bele a mi muzsikánkba, nem törődve azokkal a generalbassusi megszoritásokkal, mégis kiválóképen művészién hatnak. Mind beletartoznak abba a csodás zené festménybe, melyben bűg a törögató, harci szózatok nyilainak szerte, hogy váltakozzanak a tülkökkel; és lángzó tüzek lobognak s édes könnyek meleg esője omlik alá s róza hajt ki és rozmaring.

Már csak keveseknek jut halánti őt. Egy darabig mogorván járt körül s régi barátaí elől kitért, és tán csakis ezek elől. Ami azt jelenti, hogy homályba hanyatlott az ő lelke. Ha a régi sugar rövidke időre kivillan abból a nehéz borlatból, maga kívánczik a zongora elé. Ilyenkor aztán az ő két keze beleméri a hangok tengerébe és hoz onnan fel drága gyöngyöket, ellelelt gyöngyszemeit a magyar zenének s ezek között a maga költeményét, a Kerekes András nótaíját is. Megbámulva hallgatják őt sorsának felesei, a boldogtalan betegek s újból peregek a gyöngyök: a könnyek, nem kevésbé drágák mint azok, melyeket hangszeréből merített. Vajha akadna, aki a zeneileg ép lelkű mesternek gazdag örökét

nyilvántartaná, hogy majdan besorozhatná nemzeti életünk kincsés házába.

Sohasem bírtam megérteni, miért nincsen muzsikáló cigány némbor? Hiszen a lánygyermekben is ott lobog az apa lelke; mint ahogy az édes anya szive-véréből kelt a művész fia. Hogy tán a cigány biblia is azt parancsolja, hogy: mulier taceat in ecclesia? — asszony a gyulokozásban hallgasson? Az egy Czinka Panna kivételé itt is a szabály mellett bizonyít. Bizonyára pedig tehetségre sok a Czinka Panna még ma is, vérmes és képzelmes. Az is lehet, hogy valami faji babona járja közöttük, mely nem ürí a bandázás asszonyt; bátor meggyőződéssem, hogy küllönb „legények“ válnának közülök, mint azok a ványadt fehér kisasszonyok, akik szerényen „édes lányoknak“ nevezvén magukat, üres kávéházak falainak hegedülnek. Már akik hegedülnek. Mert megcsik, hogy — a primás hölgy azt sem tudván, mi fából faragják a hegedűt — jól megszappanyozzák a nyirotyúját, ne szólhasson a hur, melyet azonban úgy riszálgat, akár a mi népszimmbéli kiöltözötött cigányunk, aki örülnen futtatja le-alá a vonót, főképen akkor, midőn lassut jelez. A „Gartenlaube“ rajzaí szerint is öltözködik és göröcs tagintorokban járja a maga zenéjére a táncot, mint a szerb kolo dúdása. Az idegenek, akiket valaki erre az „eredetiségre“ figyelmeztet, összenéznek s gondolják magukban: „Ime, ez az a híres scharadasch (chardache, chardaccio)“.

Visszatérve a zengő fehér kisasszonyokhoz: mi mélyre süllyed az ilyen muzsika-napszám, szemben a cigánybanda minden tagjának odadó szenvedelmével! Noha egyenkint kiforrott művé-

MOLL SEIDLITZ POR

felülmalhatlan hálszer mindama gyomorbetegségeknél, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SO

Legjobb fűjádalmesillapító bejűrésztés, esz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegokban 1 korona 90 fillért kapható. MOLL készítmény kérendő.

— A miniszterelnöki állás nincs csupa rózsával kirakva. Vajmi sok a tövise. Higgyék el nekem, hogy rekreáció, ha a parlament harcaiba állhatok, ahol küzdöttem, míg hajmat meglepte a dér. Ez az én levegőm, itt érzem jól magam. Éppen azért ne higgyék, hogy kiesínyes kérdések hajszolásával, apró akadékoskodásokkal és mesterséges viharokkal kivesszék a flegmából. Nem tudom, maradok-e sokáig miniszterelnök — Isten ne adja! — de egyet tudok: *nyugodtságot és életkedvet nem akarom, nem fogom elveszíteni. És most, ha tetszik, zavarjanak tovább.*

Ez a lírai vallomás melegebb tette a levegőt. Önkénytelen is sok szimpátia fordult a miniszterelnök felé, aki olyan közvetlen hangon, olyan derűs homlokát mondta ki:

— Isten látja lelkeket, én nem ragaszkodom a hatalomhoz.

Nem sokan beszéltek így a kormányelnöki székben. De nem is sokan ültek ott Széll Kálmánok. S ebben az érzésben egyesülve, szokatlanul meleg ovációban részesítette vezérét az egész nagy szabadelpúpárt . . .

A képviselőház ülése október 18-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác.

Elnök: Megnyitja az ülést, a jegyzőkönyvet fölolvassák, hírelesítik. Az interpellációs könyvben négy interpelláció van bejegyezve. Napirenden van Rátay Lászlónak az az indítványa, hogy a kvótadöntést újra tárgyalja a képviselőház.

Beöthy Akos: Kilógásolja, hogy a kvóta-döntés királyi leirat alakjában történik. Minthogy Magyarország kötelezettséget másféleképpen, mint törvény útján nem vállalhat, a királyi döntést törvénybe kellett volna iktatni. Minden istencsapása, amely ezt az országot éri, ebben az alakban, királyi kézirat alakjában éri, még a miniszterek kinevezése is ilyen alakban jelentkező istencsapása. (Derűltség.) Viszák helyzetnek tartja, hogy a kvóta-arányt nem az ország törvényfőtanácsában, hanem a hivatalos lapban kell keresni. Ott, ahol a csőd-hirdetések és árverések vannak följegyezve. Alaki tekintetben tehát sok kilógásolni való van a kvótadöntésben; de van kifogásolni való anyagi szempontból is. A kvótadöntés leolvasása azt bizonyítja, hogy a hatvanhetes kiegyezésnek az a magyarázata, melyet a kormánypart használ és az a gyakorlat, melylyel él, teljesen esődt meg. Csődöt mondott pedig azért, mert a hatvanhetes kiegyezés sikeréhez fűződő előfeltevételeket nem tartották meg s nem is tartják meg ma sem.

Melyek voltak azok a fölfelek, melyekhez a 67-es kiegyezés sorsa, sikere fűzve volt? Három ilyen fölfelet ismer. Az egyik az volt, hogy a Habsburg-ház hagyjon föl régi hagyományos osztrák politikájával; a másik az, hogy a magyar nemzet szabad, alkotmányos nemzettel egyezkedjék s ne az osztrák

bürokráciával; a harmadik fölfelet végre az volt, hogy ha már csakugyan demokráciát és parlamentáris rendszert csinálunk, a miniszteri székbe olyan emberek fognak ülni, akik az ország érdekeit csakugyan megfogják védelmezni. A hatvanhetes kiegyezés eme három fölfele közé, lájdalom, egyetlenegyetem teljesedett be. A hagyományos osztrák politikával nem szakítottak a Habsburgok, nem érték meg s nem okultak a történelem tanulságain, melyek nyomtalanul tüntek el előttük. Amíg minálunk a mohácsi veszteségből azt a tanulságot vonták le, hogy elvesztettük akkor jogunkat az önálló hadsereghez . . .

Széll Kálmán: Sohasem mondtam! Nem a jog veszett el, de a taktum az, hogy elvesztett.

Beöthy Akos: Addig Ausztria számtalan politikai csatavetéséből nem vonták le ilyen hamarosan a következtetéseket. Csak a boszniai okkupáció dolgát említi itt, melynek semmi más célja nem volt, minthogy az uralkodóból kárpótást akart szerezni Lombardia és Velence elvesztéséért és az uralkodóból: hagyományos politikájának bírálatánál nem hagyhatja szó nélkül a militarizmus túltengését sem, melyet politikai tekintetben helytelennek és még katonai szempontból is értéktelennek tart. A militarizmus túltengése lesz az oka jövődéli minden csatavetésünknek s mi nem is tudjuk megakadályozni ezt a túltengést, mert hisz a rendi országgyűlések sőt az abszolutizmus idején sokkal több garanciánk voltak ellene, mint ma. Az abszolutizmus korszakában egységes minisztérium volt, melynek a hadügyminiszter is tagja volt, akinek költségvetését a többi miniszterek korlátozták. Ma azonban a hadügyminiszter csak megcsinálja a költségvetést, melyet senki sem felelős. Nem felelős érte a közös minisztérium, nem felelős a kormány, nem a delegáció, mert azt a felelőségre vonni, utasítással ellátni nem lehet. Az országgyűlés vis majoralis állásban, mert annak meg kell szavaznia a közös költségvetést. Így aztán a pénz közénk-közben elkallódik, nincs gazdája, mint ahogy nincs, az esküférti hál építésének. A militarizmus túltengése elé tehát mi gidátn nem vehetünk. Pedig 1867-ben nem így képeztük a dogot. Azt hittük, hogy a törvényhozó testületek és a kormányok kezét fognak majd, valahányszor a hadügyminiszter okvetenkedni fog s oda fogják neki kiáltani, hogy: nix dajcs! De nem kiáltunk, hanem évről-évre emeljük a hadügyi költségvetést, mert a kormányképeségnek ma az az első fölfele, hogy a magyar miniszterek jó karsamadnerek legyenek. A mikor az abszolut rendszer csödbe jutott, a parlamentáris rendszerben kerestük jövőnk biztosítékát. Most a parlamentáris rendszer csödjé után nem joguk tudni, hogy hol keressük. A Habsburg-ház teát folytatja hagyományos politikáját, melynek a nagyhatalmi viszkete, a birodalmi egység és a tejedelmi tulhatalom az alkotó elemei s így az első fölfelet, melyet a hatvanhetes kiegyezés sikeréhez fűztek, nem teljesedett be.

Hát akkor talán beteljesedett az a második fölfelet, hogy mi Ausztriával, mint szabad nemzetel szövetségbe, létrehozzuk a kölcsönösséget és viszonyosságot? Nem. Ausztria folytatja azt a kiszíjonyozási rendszert, melyet mindig üzdött velünk, bár mi mindig testvéri érzéssel köze edtünk teje. Kossuth Lajos lényes bizonyítékát adta e testvéri érzésnek, mikor 1845 március 3-án a magyar országgyűlésen alkotmányt követelt Ausztria népeinek s ő volt az, aki indítványt tett, hogy küldjön a magyar országgyűlés küldöttségét az osztrák Reichsrathoz, hogy amint mondta: testvériesen intézhessük el ügyeinket. Az

előtt, midőn még az idegen-forgalom idegen fogalom volt, itt járt, nem birt beletörődni abba, hogy amikor étkezik, a fölébe buzzák. Amit szívesebben maga így fejezett ki: „De csak jó dolga van a cigánynak! Amíg ő eszik, senki sem muzsikál.”

Zenebíró fővárosunk számos ebédőiben s kávéházaiiban zenező-közben nem csupán folyton jár a szánk, de még át is kiáltunk a harmadik asztalhoz, hogy: „Szervusz, Gyuri pajtás!” — vagy: „Kezeit csokolom, Mariska nassám!” Mert hogy a honi illendőségi codex, a „Diszes társalkodó” szabályai ránk rövják a tartozó mivelőt tönust. Harsányan pedig azért köszöntjük Gyuri pajtást, vagy jelentjük hódolatunkat Mariska ó nasságának, hogy hangunk a felzúgó fortén áthasson. Vagy pedig épp akkor ütögeti emeres peeséggyűrűjét a pohár falához és dörögi az ón magyarom, hogy „cálen!” — mikor édes adagióban arra kéri a szerelmes legény a kis leányt, hogy nyissa meg előtte leveles kiskapuját. És zörög a tányér s a remeklő primást minduntalan hátra bókí az ételbördő, midőn tálak torlaszait

nélkül verte a cigány, a hangfojtást úgy érte el, hogy hasmánt ráborult a cimbalmára: ne zavardozjanak egymásba a hangok, amint seregostül keltak az öbléből. De már most, hallod-e Bertók Laci, megtököletesedett ám a cimbalom és szakasztott úgy szól, akár a költetlen klavér.

Nem kevésbé bámulatos a sok cigány ördögösség közt az a virtus is, amellyel a lepattant hirt sebtében úgy felajazza, hogy a legzajosabb hangtorlóddás közepett is kihallja a quintet, ha a többiek egész más hangnemből buzzák is. Meg hegedülés közben beszélget is. Szintén „leoldott technika” ez, melyet azonban meg nem foghatok.

Megbolygatja bennem a jobb érzést, ha arra gondolok, hogy lakoma alkalmán, vagy akár csak hétköznapi vacsora alatt is, képesek vagyunk onni, míg amazok zenélnek.

Egy szigetbeli gentleman, aki évekket előlt, midőn még az idegen-forgalom idegen fogalom volt, itt járt, nem birt beletörődni abba, hogy amikor étkezik, a fölébe buzzák. Amit szívesebben maga így fejezett ki: „De csak jó dolga van a cigánynak! Amíg ő eszik, senki sem muzsikál.”

Zenebíró fővárosunk számos ebédőiben s kávéházaiiban zenező-közben nem csupán folyton jár a szánk, de még át is kiáltunk a harmadik asztalhoz, hogy: „Szervusz, Gyuri pajtás!” — vagy: „Kezeit csokolom, Mariska nassám!” Mert hogy a honi illendőségi codex, a „Diszes társalkodó” szabályai ránk rövják a tartozó mivelőt tönust. Harsányan pedig azért köszöntjük Gyuri pajtást, vagy jelentjük hódolatunkat Mariska ó nasságának, hogy hangunk a felzúgó fortén áthasson. Vagy pedig épp akkor ütögeti emeres peeséggyűrűjét a pohár falához és dörögi az ón magyarom, hogy „cálen!” — mikor édes adagióban arra kéri a szerelmes legény a kis leányt, hogy nyissa meg előtte leveles kiskapuját. És zörög a tányér s a remeklő primást minduntalan hátra bókí az ételbördő, midőn tálak torlaszait

Ausztria népei iránt érzelt testvéri érzéseknek tanujelét adta a magyar nemzet akkor is, mikor a kiegyezési fölfeleket közé beiktatta, hogy csak az alkotmányról bíró Ausztriával egyezkedik s végül meg azt a dörösgést is elkövette, hogy elválalta az osztrák államadósággal jelentékeny részét. Ennyi testi-érő adoztat szemben, az osztrákok fölfeletjék kiszíjonyozási rendszerüket a köztünk önálló viszonyt továbbra is üzletileg kezelni s minden egyezkedésünk nem más, mint az osztrák kizsákmányozási rendszernek egy-egy mozzanata. A kiegyezés követelvényében az osztrák kinstárba folytak be a magyar ügyosztási adók s mikor ezt megszüntették, akkor a kvóta íőlemelését követelték, agítottak ellenünk s igazgattk ellenünk. Pedig még a hatalmi fölfelelekre is legalább annyival járut hozzá Magyarország, mint Ausztria. Minden történeti munkában, még a külföldiekben is el van ismerve, hogy a monarchia háborúhoz a katonai erőt Magyarországból merítette. S ismerik mindenütt, hogy a hadseregbe a magyar nemzet s a magyar ember olyan hatalmas momentumot visz bele, a magyar szent korona koncepcióját, amelyhez hasonlólt Európa egyetlen egy népe sem ismer. (Taps és éljenzés a jobb és baloldalon.) Ausztria zülük, szeriemállik s csak Magyarország egyége az, mely a monarchiát őntartja. Ausztria mégis fölfeletja üzérkedését, kizsákmányozási rendszerét. Emléi médon hát többé gazdaságilag nem maradhatunk együtt. Föl is ut, le is ut, gyöngyház, gombház ha leszakad: lesz más. (Eljenzés és taps a szélsőbalon.)

A kiegyezés sikerének harmadik fölfele az volt, hogy a demokrácia és parlamentáris korszakában az ország érdekeit védő miniszterek lesznek. Ez a fölfelet nem vált be. Andrassy Gyula óta egy miniszter sem tudott okos tanácsot adni a koronának s ha adott volna is, nem volt egyiknek sem olyan tekintélye, hogy akaratát érvényesíteni tudta volna. Tisza Kálmán kormánya a személyesítés és a kárpát kormány volt, melynek a parlament palotája a monumentuma. Arcába szökik a vér, ha arra gondol, hogy míg a magyar képviselőnek ilyen ragyogó a hajléka, addig a magyar kultúra viskóban él. Ilyen palotát csak nagy és önálló nemzet építhet de nem mi, akik Ausztria gyarmata vagyunk. Természetes, hogy az olyan néptől, mely ilyen palotát építtet, Ausztria is sokat kíván. Végül itt van Széll Kálmán kormánya, melyet melegen üdvözölt, mert bizott Széll nagy tenetségeiben. Ma azonban konstancián kell, hogy amit Széll akar, az a körnégyszögösítése: a Deák-párti politikának őszingavásba hozása az osztrák hagyományos politikával. Hogy ezt akarja Széll Kálmán, mutatja a kvóta ügyben követelt magartatása. A magyar álláspont erős volt a kormány mégis fölfelet; kompenzációként azt remélt, hogy Ausztria ellögadia a kiegyezést. Am Ausztria ellögadia a lemondásból származó hasznot, de a kompenzációt nem adta meg érte. Nagy a küllőnség az olyan királyi döntés közt, amelybe be-e-egyezzünk s amelyet ránk diktának. Deák Ferenc mondta, hogy az elrabolt ójt vissza lehet szerezni, de azt melyről önként lemondtak: soha. Mint Deák-párti politikus mindezekelő fogva, nem fogadtatja el a királyi döntésről szóló értesítést. (Eljenzés a baloldalon)

Vertán Endre: A függetlenségi és 48-as párt megbízásából az tejegetti, hogy a királyi döntés sem az alaki sem az anyagi fölfelelekek nem jelet meg. A kvótát nagyon igazságaitan alapra, az adóalapra

szek, vagy épp ezért: jól tudják, mit jelent az őszingjátékban a regula s hogy ennek az alárendelkezésnek köszönik sikereiket. Ez annál feltűnőbb, mivel máskülönbön az új-magyar veszekedős népesség ám — akár a tekintetes ó-magyar, ha nagyon jó dolga van neki.

Megható részlet, hogy: bármilyen nagyra volt is magával és játékával a primás — ha megöregszik, önkényt lemond, a bőgő mellé vonul és ott rángatja a kontrát bánat és irigység nélkül.

Akad a cigányban különlegesség is. Látnunk köztük balogsüti kisbőgőt vagy brácséft. Polgári családban még le is kötik a baba „csunya” kezét, már mint a balját, hogy a jobbkéz használatára rászoktassák, — cigány putri tüzehely mellett a szüle nem olyan kényes. Péterkez az ó tömzsi baljával habrálnat kedvére, — ki bánja? Ugy nétt nagyra a Patikórus-banda fölulmulhatlan kisbőgőse is. És akad bővében balog kontrás is, még pedig a javából. Ami annál nevezetesebb, mivel hegedűjén a hurok eredeti sorrendje meg nem változik. És ismertem primást, kinek a kis-ujját lebeskázta egy tiszta-várkonyi duhaj legény, de azért a megmaradt három ujjával olyan tökéletesen pótolta a hiányzó negyediket, hogy az avatott fül sem vette észre. Példája ez is a szívóssággal szövetkező lelkeségnek, alig csekélyebb, mint a nálunk is járt kezefosztott Unthan Józseffé, aki a lábával tanult meg hegedűlni, még pedig csinosan. Elhittük, hogy csakugyan kitűnő festő vált volna Rafaelból még akkor is, ha kéz híjjával születik.

És vannak olyan fuvónk — mindenik bandában egy klarinétos — akik a finom ajk-illesztésben (embouchure) a lélekzetvétel egyenletességében a legjobbakkal vetekeszenek s amely lélekzetvétel azonfelül még oly hosszú és szapora, hogy, mint Kaszás Bandi mondta a Náci klarinétosról: „egy falusi orgona kiteleme a szuszján.” Méltó a mi dícséretünkre a buzgalmas cimbalmos is, aki a deszkája hurjain gyorsan végig pörgetett ütővel szinte megközelíti a zongorát. Hajdan, hogy a cimbalmot még pedálnomás

viszi el mellette, s télen a forró terembe kívülről becsapó hideg szurkálja meg az ajtó mellé szorult zenészeket. Pedig hát mind a vendég a végezt jött ide, hogy a cigány-muzsikában gyönyörködjön.

És ehhez az édes, tüzes muzsikához nem Tokajnak hig aranyát ontjuk, mint gartenlaubéék hirdetik, de még csak nem is szüresölgetjük, mert nagyon drága — hanem iszunk sört, azt is idegent: barna bajort és szőke pilsent. S mivel nem hordunk már pengő sarkantyut: sárga topánunk fegyvertelen sarkait értetjük egymáshoz, mikor végig szalad rajtuk s megrándítja tagjainkat az elragadó rhytmus; és nem is kevésagos kucsmanék billentjük vállalkozunk a félfülünkre, sem árvalányhajas pörge kalapunkat búsan a szemünkbe, sem pedig bokrotás turi süvegünket hetyken a tarkónkba, hanem a felvilágosodott cilindert fricskázuk meg, ha már nem tudunk hová lenni egekig csapongó boldogságunkban. S amikor „kigyuladt a geszterédi csarda”, a spa-tenbráuvall locsoljuk a lángját s a német krügli habzik fel s nem is a mi magyar lelkünk.

Voltaképen végét is járja már a régi cigány dícsőség, lehányatott a babás bankó fényes korszaka. Hej! . . . milyen fényes idő is volt az, midőn öreg Bihar százas bankóval gyujtott rá az ó rubint-kövekkel kirakott, nagyhasu, faragványos tajtékpipájára! Mikor még Baky Abris kétéle hasította az ezres bankót, egyik felét borral odaragasztotta a homlokára, a másikat meg a cigány felé lobogtatva, odaigérté neki mind a két darabot, ha „rányit” az ó — a Baky Abris — notájára. Amely biztatásra aztán Csóri Muki végig szalajította vonóját a magyar dalok himes, illatos mezején, míg csakugyan sikerült megtalálnia a rejtett rőszaszalát s odatűzni a nagylelkű Abris urfi ezüstpitykés kebelére. S később is, mikor már csak a tizes, ötös járta, még mindig jó dolga volt a cigánynak. Oh boldog idők, midőn kedvünkre sirhattunk! Kővér évek ti, midőn olyan jól

támaszkodva állapították meg, 1867-ben avval bírták rá a magyar Ausztria adósságainak elváltására, hogy megígérték, hogy kevesebb lesz a kvóta. Most pedig a kvóta egyre jobban balad, a nemzet pedig egyre jobban sütyed.

Barta Ferenc: A királyi leiratban törvényszerűtést lát, tehát nem veszi tudomásul.

Apponyi Albert: Indítványozza, hogy tekintettel az idő előrenaladt voltára, halaszsa a viát hétfőre s most térjenek át az interpellációkra.

(Interpellációk.)

Lengyel Zoltán interpellációja, így szól:

1. A miniszterelnök ur indtával és beleegyezése mellett jelent-e meg a hivatalos lap október 14. számában az osztrák Landwehrministerhez intézett császári kézirát?

2. Hajlandó-e a miniszterelnök ur intézkedni, hogy a jövőben ilyen és ehhez hasonló alkotmány-szerűségek többé elő ne forduljanak úgy mint ez pl. a Fejérváry honvédelmi miniszter urhoz intézett, ez évi március 15-én kelt kir. kézirát és a salzburgi herceg ersek titkos tanácsosi kinevezése esetében történt?

Szell Kálmán: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Leszek szerencsés a hozzám intézett kérdésre azonnal le élni. Igen egyszerűen és rövid válaszokkal előadom a ténylet és azokból a konkluziókat, amelyek nézetem szerint nem olyan természetűek, hogy ok lenne a t. képviselő ur azon való örködésére hogy a magyar állam függetlenségén csorba ne essék...

Kubik Béla: Ezt mi idéljük meg!

Szell Kálmán: Ezt én nekem is jogom van megítélni. Van jogom hozzá, mert ez legkisebb joga minden képviselőházi tagnak.

Kubik Béla: Hogyne!

Szell Kálmán: Nohát ha ezt a jogot egymásnak meg nem adjuk, akkor a szabad diskussziót méltóztassák a Házból kiküszöbölni.

Kubik Béla: Az örködés viszont a mi kötelességünk!

Szell Kálmán: Másfelől megint nekem jogom van azt tartani, hogy ebben az esetben ekeseredésre nincsen ok.

Pichler Győző: Akkor számárság az egész!

Szell Kálmán: Az sem! Nem emelkedhetem fel Pichler ur szavainak magaslátára, ezekre a szavakra pedig nem akarok reflektálni, ki nem mondottaknak tekintem őket. Eddig egyszerűen az volt a gyakorlat s ebben én semmit sem látok, ami szót érdemelne, amiből valami káoszt lehetne csinálni, hogy valabánszor a közös hadseregnek egy tájáról, egy tábornagyáról volt szó és ahhoz érkezett itt nálunk királyi, vagy odaát császári kézirát, hát akkor mindenkor, ezek a kéziratok mindkét hivatalos lapban közzétekték. Epp így történt, teljesen paritásosan, a báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter urhoz intézett hasontermészetű kir. kézirattal, amikor báró Fejérváry Géza ötvenéves jubileumát ülte. S így történt amikor báró Weisersheimb ünnepeite ötvenéves jubileumát. Báró Fejérváry Géza ötvenéves jubileuma alkalmával egy királyi kézirát kapott, ez hozzá volt intéve, ki lett adva a magyar hivatalos lapban és a bécsi hivatalos lap átvette. Amire a t. képviselő ur hivatkozott, a március 15-iki, nem királyi kézirát volt, hanem levél, nem is volt kontrasztíválva senki által, de nem is jelent meg a hivatalos lapban, amit mondottak a csodábirdek és az árverések között hanem a hivatalos lapnak nem hivatalos részében, ahol egyebet

csett huzatni a „Jaj de huncut“nótát, gyűlölni a becirkert, zokogni a hazán és lesni, hogy III. Napoleon franciák császára nagy hadihajó-rajával ott kössön ki Debreczen alatt és várni, hogy hoz Garabangyi puskát, Türr Pista meg tisztát, ami után Kossuth Lajost vállon hozzuk haza Turinból. Vége, vége! A gyanus picula korszakát éljük és ezt sem a nagy bőgőbe hullajtjuk bele, mint hajdan a huszást, hanem ott csörög az alpakka-tálcán, mikor körüljár vele a beszédő, akinek, úgy mesélik, eladódik, amíg be nem vált az ő hűsége, a bal marékban élő legyot köllött szoritania, nehogy kísértebe jöjjon, ha az ördög incekselkedni találna vele. De ez is régen volt, ha igazán volt.

Es mégis: ma jobb dolga van a cigánynak, mint volt a nagy ősök korában, akik nem igen bányán a takarékosságnak közgazdasági fontosságát, gondatlan aludtak, álmodtak bele a szakadó estébe — mert hogy a vérszerint való cigánynak csak esthajnalban virrad — és ma duslakodott a a pénzben, hogy másnap a betevő falatért muzsikáljon; míg az unokája már rendezett háztartásban él s akárhányezor polgári, néha napján herégi körből hog feleséget, mint p. o. boldog Rigó Janesi. Innen van, hogy kerül már szöke cigány is. De sőt már olvasni és írni is tud, gyermek iskolába jár és olyan takaros, hogy meg sem lehet különbözteni a többitől. Haja világos, szemek kék, arca fehér. Csak mélyben bévül, szive legrejtőten sötétpiros még annak a vére s keze el nem hamvadó örök tüzel zengeti a hegedűt.

Csupán faluhelyt — ott ágaskodik még a paraszti dolyf a füstös sógorság ellen. Még ma is csoda-számba megy otthon minálunk az a hires eset, mikor az u-szászi Oreczy Lőrinc bárónak déleg paradés kocsiá elvette a Paczalné, az abonyi cigánykófa Orszike lányát. Az is igaz, hogy a cigány hajadon szép is volt, tisztességes is — a fekete dedesnyának meg vagy tíz pár harisnyája meredezett a belő gyömöszölt ezüst huszasoktól.

is szoktak publikálni, például az országyűlési tudósításokat. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) Nem lett pedig azért a hivatalos részben közzéve, mert ez nem képez urakodói vagy kormányzati ténylet, hanem egyszerűen értesítést, amelyet ő felsége intézett báró Fejérváry Gézához. Ebben semmi szándékosság nincs és így jártunk el mindig. Az is megtörténhetnék, hogy ne így járjunk el, (Mozgás balélfől.) de így történt 30 esztendő óta és nem talált abban soha senki semmit, amihogy nincsen is benne semmi, (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.) mert paritásosan történik a dolog, (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) hogy amikor ilyen kinevezésről van szó, az mind a két lapban közzétetik. Kérem az interpellációra adott választomat tudomásul venni. (Élnek helyeslés a jobboldalon. Zaj és ellenmondás a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Tudjuk, hogy helyeselni fogják.)

Kubik Béla: Ismerjük ezt a hangot, szép maszki! (Derűtségg.)

Pichler Győző: A miniszterelnök már nem is tartja érdemesnek, hogy érdemleges választ adjon!

Szell Kálmán: Ez sem érdemleges válasz? Hát akkor mi?

Lengyel Zoltán: Nem veszi tudomásul a választ.

Mert azt nem lehet elvitatni, hogy az említett esetben kormányzati ténykedés volt ő felsége kézirata.

Szell Kálmán: T. Ház! En azt hiszem, hogy érdemleg feleltem. Az érdemleges válasz abban állt, hogy nem azért jelent meg a hivatalos lapban, mert báró Weisersheimb Landwehr-miniszter, mert ha nem volna tábornok és nem volna a közös hadseregnek tagja akkor nem jelent volna meg; valamint megemlitem t. képviselőhársamat attól a nagy aggálytól is, hogy ha Koeroer miniszterelnök urhoz valamely kézirát fog intézteni, az nem fog megjelenni itt (Egy hang a szélsőbaloldalon: Az tudom!) mert ő nem közös organum, ő nem tábornok. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Hát a salzburgi érsek? Az közös organum?

Szell Kálmán: Ne tessék bőzbekiabalással zavarni. Arra is telek. Kubik Béla urnak is eleget tesz, hisz szeretek neki eleget tenni, amikor szépen kér. (Derűtségg.) Hát én nem teretek közös intézmény, nincs igaz a képviselő urnak. En a gyakorlaira hivatkozom. Ez az egyik; a másik, a mire hivatkoztam, az, hogy azért, mert az 1867: XLI. törvények szerint a hadsereg közrökös, annak egyik tagja a tábornok, aki a közös hadseregnek tagja, kapta a kézirát és az mint olyan jött be és nem mint a Landwehr-miniszterhez intézett. Ami a honvédelmi miniszter urhoz intézett levelet illeti, az nem volt kormányzati tény. Ezt mondtam és enntartom most is.

Pichler Győző: Hát a salzburgi érsek?

Szell Kálmán: Hiszen két dologról nem beszélhetek egyszerre, hanem — úgy látszik — a képviselő urak úgy gondolják, hogy mert megátáltam arra a kelő választ...

Kubik Béla: Nem azt gondoljuk! Mászt gondolunk!

Szell Kálmán: Hát én már ebben a Házban olyan hosszú ideig ülök, hogy én itt öszültem meg azon küzdelmekben, amelyek ezen házban 35 év óta lefolytak. Engem mindenféleképpen illethetnek, talán fognak is illetni, vádolni: bírálnak, kritizálnak, erősen támadnak, mindentéle jeleketek csinálnaknak, hanem azt az egyet megfésóloom előre, hogy én sem nyugalmamat, sem kedélyemet el nem fogom veszíteni, amíg itten ülök (Általános élénk helyeslés) és semmiféle kontundálási kalandok reám semmiféle hatással nincsenek. (Általános helyeslés.) Higgyék el nekem t. képviselő urak, ennek az állásnak igen sok tövises oldala van, (Halljuk! Halljuk!) a jobboldalon és a aki csak egyszer próbálná átélni azokat, amiket én átétem, az tudná és érezná, hogy nem öröm és gyönyörűség itten ülni; legyenek arról meggyőződve, Engem ide kötelesség-érzet szóított és kötelesség fog engem itt megtartani. Engem — önök jól tudják — más nem hozott ide, mint ez a kötelesség és én nem ragaszkodom ehhez a székhöz azért, amit ez a szék nyújt, hanem én itt ülök dacára annak azért, mert kötelességem magával hozza és maradok. És ha nekem terhesek a napjaim és ha nekem tövisesek azok az utak, amelyeknek járnom kell, hát higgyék meg nekem a t. képviselő urak, a legkevésbé terhesek és a legkevésbé tövisesek azok, amiket itten élek át.

Mert ellenkezőleg azok alatt félelgezem, mert a parlament küzdelemnek zaja engem nem bémít, az engem teemel és azért legyenek a t. képviselő urak meggyőződve arról, hogy itt engem abból a nyugodtságból, abból a higgadságból, abból a tárgyilagosságból, amelyet nem akarok elveszíteni, soha semmiféle kontundálási kalandokkal kibozni nem lehet. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mi van a salzburgi érsekkel!)

Hát már most felelek az utolsóira is. (Halljuk! Halljuk!)

A salzburgi érseknek a belső titkos tanácsosi méltósággal való felruházásáról van szó. Nos hát, a belső titkos tanácsosi méltóságot ő felsége adományozza és az a bevett szokás, hogy amidőn valaki ezzel a méltósággal felruhátatik, ha a kézirát nem is, de a tényleg maga közöltetni szokott. Hogy a Ház igen t. elnökének ezzel a méltósággal való felruházása annak idején nem közöltetett volna a bécsi lapban, nem tudom, de hát valami nagy gravém benne ninc; hogy pedig a salzburgi érsek közöltetett ami hivatalos lapunkban, ebben sincs gravém. (Nagy zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.) Ha ebben akarki valami gravémot lát, én igen szivesen fogok a dolognak utána nézni, hogy miként történt 35 esztendő óta; de higgyék meg nekem, ezek oly kicsiny dolgok (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) hogy én a magam részéről észre sem vettem, hogy a belső titkos tanácsosok kinevezésének a dolgát a hivatalos lap közl-e

vagy sem. Nekem sokkal komolyabb és nagyobb dolgaim vannak, amelyek elfoglalnak.

A Ház a miniszterelnök választát tudomásul veszi.

(A katolikus nagygyűlés.)

Hellebronth Géza örömmel látja, hogy a protestáns vallási ügyek vezetésében politikai jeles férfiak is részt vesznek. Sajnos a katolikusoknál ez nem tapasztalható. E héten katolikus nagygyűlés volt Budapesten. Ott volt a nagygyűlésen a főpapság, a főpolgármester, de a kormány katolikus tagjai, valamint a Ház elnöke nem voltak ott. Avagy talán illő-e dolog elmenni a katolikus gyűlésre? Darányi földművelésügyi miniszter találmódot arra, hogy megjelenjen letelekezetek közgyűlésén. A következő interpellációt terjeszti be:

Szándékos volt-e a kormány katolikus vallású tagjainak távolmaradása az e héten Budapesten tartott nagygyűléstől, különösen a folyó hó 16-án tartott nagygyűléstől, melynek egyedüli tárgya XIII. Leó pápa ő szentségének üdvözlése volt s ha igen, mi annak az oka?

Szell Kálmán: T. képviselőház! Mindenekelőtt engedje meg egyeznem a t. képviselő ur, mert bizonyos élt láttam a mondatnak azon szövegezésében, amelylyel aposztrofálta ennek a kormányának katolikus tagjait, hogy — engedelmevel legyen mondra — nemcsak katolikusnak születtem, de katolikusnak érzem is magamat. (Élénk helyeslés jobbfelől.) sőt az is fogok maradni, habár a képviselő ur kérdékelik is abban a tekintetben, hogy titokban nem váltam-e, vagy nem vált-e a kormány valamelyik tagja apostatává. Ezt bízza a t. képviselőhársam az én lelkismeretemre és magamra, bízza az én vallásos érzületre, amelylyel lsten iránt tartozom, mert én vallásos érzüleleimről sem az interpelláló, sem a közbeszóó képviselő urnak számoim nem tartozom. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Förster Ottó: Ne hozzuk, kérem, ide a vallást! (Mozgás a jobboldalon.)

Szell Kálmán: Nem én hozom ide, hanem a t. képviselő urak úgy látszik a szózássabadságot úgy értik, hogy onnét lehet mindentéle módon impuálni, de innét a védelem legyerveivel élni nem szabad. (Egy hang a néppártos: Abban nincs semmi!) Akarnaképp bizonyítják is az urak, hogy nincs, mégis csak van abban impuáció. Mikor azt mondja valaki, hogy: úgy tudom katolikusnak születtem és nem hallottam, hogy apostatáltak volna, (Ugy van! jobbfelől.) ebben van impuáció, amelyet jogom van visszatartani. (Helyeslés a jobboldalon.)

Ami a másikat illeti, amit még előre akarok bocsátani, az az, hogy én nem érzem magamat semmiképp annyira felelőskedve, hogy észre ne vettük volna a katolikus nagygyűlést, de nem érzem magamat olyan kicsinek sem, amit a t. képviselő ur mondotta gúnyosan, hogy azért nem mentünk oda, nehogy ott észrevetelünki tűnjünk el. (Tetszés jobbfelől.) Hogy minek érezzük magunkat, az a mi dolgunk. Hogy minek itél meg más bennünket, az más embereknek a dolga. Azonban nem kizárólagosan a képviselő ur dolga, hanem mindazoké, akik hivatva vannak arra, hogy teletünk itéletet mondjanak. (Helyeslés a jobboldalon.)

Azt kérni a t. képviselő ur, hogy miért nem jelentünk meg azon az ünnepen, szándékosan történt-e ez, vagy pedig véletlenül? En egyszerűen megmondom az okát, hogy miért nem jelentünk meg. (Förster Ottó többször közbeszó.) Ugyan kérem Förster Ottó ur, türtőztesse magát egy kissé. (Helyeslés jobbfelől.) Ne most, hanem utánam beszéljen, mert ne higgye, hogy az ő orcszerzési kísérlete mindig olyan hatásos, mint ahogy ő gondolja. (Tetszés jobbfelől.)

Förster Ottó: Igaz! (Derűtségg.)

Szell Kálmán: En egészen természetesen találom a mi magunkartástát és megmondom az okát. (Halljuk! Halljuk!) A t. képviselő ur nem tiszteli jobban a pápát, mint én. Ezt higgye meg nekem és ha a pápa iránt a képviselő ur a maga vallásos kötelességéből és a maga benső egyéni nézetéből így hódolattal viseltetik, hát én is azzal viseltetem és mint magamember igen szivesen odamentem volna hódolni a pápának, (Élénk tetszés jobbfelől.) akit, mint egyházam fejét, mint nagy szélemet és kiváló embert, mint e század egyik legnagyobb gondolkodóját nagyrabecsülök és tisztetek. De mégis azt tartottam és azt tartották a miniszter-kollégium is, (Halljuk! Halljuk!) hogy, ha mi egy katolikus nagygyűlésre elmenyünk, amely az én egyházamnak még nem a szervezete, amely csak egy nagy gyűlés, amelynek nemcsak az volt a tárgya, hogy a pápának hódoljon, hanem amelynek egyéb tárgya is volt, (Halljuk! Halljuk!) azt tartottuk, — mondom — hogy akkor abban a minden irányban teljesen neutrális állásban, melyet, azt hiszem, szükséges megtartanunk, (Helyeslés jobbfelől.) és amelyet el kell foglalnunk minden vallásfelekezettel, tehát a katolikus szemben is könnyen félreértésekre vezetne a mi ottani megjelenésünk. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Mozgás és felkiáltások a baloldal némely padjain: Hát Darányi elmebát a reformátusokhoz! Hívtálás dolog ne méltóztatassék előhozni. Nem is izlések ez és nincs is igazuk. (Ugy van! jobbfelől.) Hogy miben nincsen igazuk, ezt is megmondom. (Halljuk! Halljuk!) En sohasem vettem részt semmiféle nagygyűlésben semmiféle vallásfelekezetenek; hanem ha engem valamely ünnepeyre meghívtak, arra elmentem. En ott voltam Budán a katolikus legényegylet ünnepején és épp úgy voltam a Lipót-városban is, mert azt tartottam, hogy nekem minden vallásfelekezet irányában egyenlő módon kell viselkednem. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Nagy mozgás a baloldal némely padjain.) Bármikor hívtanak is meg engem egy katolikus intézmény ünnepejére, én arra el fogok menni, mint ahogy nemcsak egyszer, hanem többször is elmentem. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Most pedig visszatérek az interpelláló képviselő ur állításaira. (Halljuk! Halljuk!), aki azt mondja,

hogy példát vehetünk Darányi miniszter úrtól, aki részt vesz egyháznak minden ilyen manifesztációján. Engedelmet, a képviselő ur helytelenül dinstingvál. Darányi miniszter tudommal nem vett részt valamely református egyházi nagygyűlésen. hanem az egyház gyűlésein, mint egyháznak választott funkcionáriusa, a maga kötelességének keretében. (Ugy van jobbfelel.) Legyen meggyőződve a képviselő ur, hogy ha a katolikus autonomia, amint reményelem és hiszem, szervezve lesz, még pedig okos és helyes alapokon, amelyek az országnak, a magyar államnak és az egyháznak érdekeivel megegyeznek és ha emög ekkor megválasztanak valamely iunkcionáriusnak, akkor én ott leszek és nyitl homlokkkal, buzgón (Helyeslés jöbbsélel. Mozgás a néppárton.) részt fogok venni abban a testületben. még ha miniszterelnök leszek is, amit ne adj' isten. (Derültség.) higyék el nekem, hogy bármily gyorsan jön is létre, még az az idő is sok nekem. (Mozgás a néppárt padjain.) Engedelmet, hát ez sem tetszik? (Nagy zaj) és mozgás a néppárton.) Ha egyfelel gunyos célzásokat hallok, hogy ezt, vagy azt azért nem tesszük, mert különben le kell köszönnünk; másfelel pedig, ha azt mondom, hogy ne adj' isten, hogy még sokáig itt legyek, ez nem tetszik, akkor egyszerűen válasszom az (Halljuk! Halljuk!) hogy a kormány eljárása nem akart semmiképpen helyteleníteni, vagy állásfoglalás lenni azon igen szép manifesztáció ellen, a melylyel a katolikus nagygyűlés a pápa ő szentségét lélekemelő módon ünneplte és iránta hódolatát fejezte ki. De miután a katolikus nagygyűlés bármily díszes lett legyen is, csak magánosok gyűlékezése volt, akik tehát abban résztvettek, mint magánemberek vettek részt, én és miniszterársaim pedig jeleneg nem vagyunk magánemberek, ennél fogva nekünk oda állásunknál fogva sem lehet elismernünk. (Elnök helyeslés jöbbsélel.)

Hellebronth Géza: Örömmel veszi tudomásul, hogy a miniszterelnök jó katolikus. Nem veszi tudomásul a választ.

A Ház tudomásul vette a választ.

Elnök: Az ülést bezárta.

BELFÖLD

A civilista. Széll Kálmán miniszterelnök, mint értesülünk, külön törvényjavaslatot is fog betervezni a civilista tárgyában. A törvényjavaslat a jövő héten kerül a Ház elé.

Miniszterek utazása. Lukács László pénzügyminiszter Bécsbe utazott, ahol a király egy óránál tovább tartó kihallgatáson fogadta. Bécsbe utazott ma **Fejérváry Géza** honvédelmi miniszter is.

Tanácskozás a herceggprímásnál. Vaszary Kólos herceggprímás budavári palotájában ma délelőtt tíz órakor püspöki konferencia volt, melyen az autonómiai munkálat körül folyt a diskusszió. A konferenciáról a következőket jelentik:

A püspöki konferencián Vaszary Kólos herceggprímás elnöklte alatt résztvettek: Csáska György káloosai és Samassa József egri érsek, Bende Imre nyitrai, Bucics Zsigmond kassai, Hettyey Sámuel pécsi, Ivánkovic János roznányi, István Vilmos szombathelyi, gróf Mailáth Gusztáv erdélyi, Rimly Károly besztecebényai, Semrecsányi Pál zsepesi, gróf Széchenyi Miklós győri és Várossy Gyula székesfehérvári püspök, Fehér Ipoly pannonnalmi főpápa. A görög-katolikus püspöki kar részéről: Mihályi Viktor balázsfalvi érsek, Firczák Gyula munkácsi, dr. Radu Demeter lugosi, Szabó János gyulafehérvári és Vályi János eszperji püspök, Laurán Agost nagyváradai püspöki helynök. Távollmaradását kimentelte Csáky Károly váci, Dessenffy Sándor eszauádi, báró Hornig Károly veszprémi, Meszlényi Gyula szatmári püspök és Winkler József nagyváradai püspöki helynök. Vaszary Kólos herceggprímás rövid ima elmondása után megnyitotta a tanácskozást és a jegyzői tisztségre Várossy Gyula püspököt kérte föl. Jelentést tett azután az autonómiai munkálatokról. Gróf Mailáth Gusztáv az egységes kate kérdésséről referált és előterjesztette az országos katolikus tanügyi bizottság határozatait megerősítés és jóváhagyás végett. Ez a bizottság Steinberger Ferenc nagyváradai kanonok elnöklésével szabályzatot készített a felekezeti tanítók, kántorok és mesterek osztózkodó jogáról. A herceggprímás végül bemutatta a budapesti egyetem teológiai fakultásának javaslatát a teológiai tanulmányok újabb rendezéséről és beosztásáról. Ezzel a kérdéssel a püspöki konferencia egyik közelebbi ülésén fog foglalkozni. A tanácskozás déli egy órakor végződött.

Mint a *Magyar Nemzet* értesül, a püspöki konferencián Vaszary Kólos herceggprímás előterjesztést tett azokról az intézkedésekről, melyek a katolikus autonómiát szervező kongresszus befejezése után történtek. A herceggprímás a katolikus autonómia tárgyában felterjesztést tett a római szentszékekhez, a honnét megjött Rómppola bíboros

államtitkár válassza. A szentszék oly autonómia hajlandó eltérni, mely a püspökök joghatóságát semmi tekintetben sem sérti. A szentszék mindenképp az autonómia végleges szervezetének alapszabályait akarja látni és akkor érdemben nyilatkozik.

Törvény az inségmunkáról. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt az országos ülés előtt gyűlést tartott Falk Miksa elnöklésével. A kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök, gróf Wickenburg Márk államtitkár és Sárkány miniszteri tanácsosok voltak jelen. A bizottság az országos német törvényhatóságainak mutatkozó keresztényi enyhítése céljából elrendelt közuti munkák költségeiről szóló javaslatot tárgyalta, amelyet Neményi Ambrus előadó ismertetett, kiemelve, hogy ezeket az inségmunkákat még részben az előbbi kereskedelmi miniszter végeztette, főként a felvidéki vármegyék nyomorának enyhítésére. A bizottság a javaslatot elfogadta.

Egyházkerületi közgyűlés. A dunamelléki evang. egyházkerület ma délelőtt kezdte meg közgyűlését a református gimnázium dísztermében. Az elnöki székelt Darányi Ignác miniszter, az új főgondos foglalta el; az egyházi elnökséget Szász Károly püspök gyengékedése folytán Konez Imre vértessaljai eszperes válaialta el, aki áhitatos jóhírszál nyitotta meg a közgyűlést.

A közgyűlés mély sajnálatát fejezte ki azon, hogy Szász Károly püspök nem jelenhet meg a gyűlésen, és megbizta a főgondnokot, hogy a közgyűlés nevében üdvözölje a püspököt. Szilády Aron bejelent, hogy dr. Nyenczky Antal kerületi aljegyző nagy elfoglaltságára való tekintettel, tisztségéről lemondott. A közgyűlés a lemondást sajnálatlalt vette tudomásul és a távozó aljegyzőnek köszönetét fejezte ki eddigi munkálkodásáért, a tisztség betöltésére a szavazást elrendelte, s határidőül december hó végét jelölte ki. Felolvasták ezután öszvegy Tisza Kálmánéna a hozzá intézett részvétlratra érkezett köszönő válaszát s örömet vettek tudomásul, hogy az új főgondnok székfoglalása alkalmából a kerületet a tisztánimeni és az erdélyi egyházkerület Zelenka és Gyurátz evangikikus püspökök és az unitarius egyház püspöki hivatala meleg átiratokban üdvözölték. Ezután a kerület három új tanácsbírája: dr. Darányi Gyula, dr. Széless József és Moray Ferenc lettek a hivatalos esküt. Az eskütétel után mindenki külön fejezte ki köszönetét a kitüntetésért. Lévay Lajos jelenti, hogy a honpári lelkészavastára tizenket, állomással bíró jelölt jelentkezett, nevezetesen: Baksay Arpád, Barkász Kálmán, Barys László, Csürös István, Farkas Kálmán, Gulyás Kornél, Horváth József, Molnár János, Széless József, Tokay István, Török József és Veress István. Az egyházi beszédet ez alkalommal Mészáros János kecskeméti lelkész fogja tartani. A püspöki jelentést Petri Elek teológiai tanár olvasta föl s a közgyűlés tudomásul vette. A kerületi közgyűlést hétón folytatták.

Az újonc-javaslatok. A véderő-bizottság e hónap 20-án délután öt órakor ülést tart s a bizottsághoz utastított két katonai törvényjavaslatot tárgyalja.

Az ifjusági könyvtárak. A népiskolai ifjusági könyvtárak intéző-bizottsága ma délnán Sebestyén Gyula elnöklte alatt ülést tartott, amelyen a bizottság részéről a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjesztendő első népiskolai ifjusági könyvtárjegyzék megállapításáról tanácskoztak. A bemutatott javaslatot alapul véve, elhatározta, hogy az abban felsorolt könyveket a bizottság a maga kebelében bírálja meg. E bírálatok alapján két hét múlva tartandó ülésén megkezdji az eső jegyzék megállapítását.

A póttartalékosok. A [Demokrata-Kör helyiségeiben ma este népes értekezlet tartott. Dr. Fázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő szóba hozta a póttartalékosok behivatásról szóló törvényjavaslatot és egyhangulag elhatározta, hogy a törvényjavaslat ellen országos mozgalmat indítanak: népgyűlést tartanak, szerdán este pedig előterjesztelt hívnak egybe s indítványt adnak be Budapest törvényhatóságához, kérve, hogy írjon fel az országgyűléshez a törvényjavaslat ellen, a határozatot pedig küldje meg pártolás végett az összes törvényhatóságoknak.

KÜLFÖLD

Királyok találkozása. Rómából azt távirják, hogy a Róma és London közt ezeltett egy héttel folytatott tárgyalások azzal a konkrét eredménynyel végződtek, hogy az olasz király május végén Londonba utazik, Edvárd király pedig jövő évi novemberben adja vissza a látogatást Rómában.

A szerb kormányválság. Belgrádi táviratok szerint az új kormány már megalakult, másik távirat szerint azonban a kabinetalakítás nem lehetett befejezni, mert a tárgyalások váratlanul megakadtak. Az új miniszterelnök Markovics Cincár tábornok, a többi tárcák pedig így lesznek betöltve az eddigi, de még nem végleges megállapodások szerint: belügy Todorovics Velomir koronagyűzész (mérsekelt radikális), külügy Losanics Simeon volt miniszter (mérsekelt liberális), kereskedelem Marinkovics Milován belgrádi polgármester (radikális), hadügy Pavlovics Milován tábornok (neutrális), közmunkaügy Kapetanovics Milán egyetemi tanár (radikális), igazságügy Rintics Aron (haladóparti). Kultuszminiszter, hír szerint, a Gyogyevics-kormány volt kultuszminiszterét, Gyogyevics Andrejt szemelték ki. A tárgyalások egy távirat szerint azért akadtak meg, mert a két radikálispartii miniszterjelölt (Marinkovics és Kapetanovics) párhíveket szótönszésére a legutolsó pillanatban visszaléptek.

A lemondás okáról dr. Vuics volt szerb miniszterelnök a következőket mondta egyik bécsi lap levelezőjének: A szerb kormány a szerb királyi pár pétérvári látogatására nagy sulyt helyezett, mert annak jutalmát látta benne, hogy iparkodott az orosz-szerb viszonyt bensőve tenni. A határozott ígéretek dacára immár másfél esztendeje, hogy ez a látogatás késik s habár az újabb elhalasztás oka a cárné betegsége, a Vuics-kormány kötelességének tartotta, ebben a kényes környben a királynak teljesen szabad kezét hagyni s őt az eddigi külpolitikára való tekintetek alól felmenteni. Arra a kérdésre, hogy Szerbia viszonya Ausztria-Magyarországhoz ezután változtat fog-e szenvedni, dr. Vuics azt válaszolta, hogy nem tudja, mit szándékozik tenni az utána következő kormány, de semmiesetre sem fog lojálisabb és korrektebb magatartást tanusítani a szomszéd monarchiával szemben, mint amilyenre ő (Vuics) törekedett.

Egy ma éjjel érkezett távirat szerint dr. Merhejevskzi híres orosz pszichiatert Livádiába hívták a cárnéhoz. Azt hiszik, hogy a cárné egészségi állapota s a szerb királyi pár utazásának elhalasztása közt összefüggés van.

Belgrád, október 18.

A válság megoldása közbejött nehézségek miatt holnapra halasztódott. Sándor király az egész ország mindenféle pártállásu kiváló politikusait meg akarja hallgatni. E célból ma délután 5 órára a királyi palotába nagy értekezletet hívtott össze, amelyre távirati meghívások mentek szét az országba. Az értekezleten maga a király fog elnöklöni.

A forrongó Macedonia. A bécsi *Zeit* szofiai levelezője meglátogatta az 1. számú macedon bizottságnak az elnökét, dr. Mihajlovskzi Sztóján tanárt. Mihajlovskzi körülbelül a következőket mondta:

Macedóniában nincs fölkelés, nincs forradalom, mert a macedon nép nem alkalmas általános fölkelésre. De macedon bandák mindig voltak és lesznek is mindaddig, míg a reformokat Macedóniában be nem hozzák. De egyetlen banda sem tarthatja fenn magát, ha nem bírják a lakosság rokonszenvét. A mostaniakat talán fölkönölkják a törökök, de mindig újak támadnak helyettük. A bolgár kormány hiába törekszik arra, hogy a bandák szaporodását megakadályozza. A macedon-bizottság a haretot csak erkölcsiileg és anyagilag támogathatja, de többet nem tehet, arra meg éppen képtelen, hogy a szabadsapatokkal rendelkezék. Mindegyik banda a saját akaratát szerint cselekszik, s a bizottság csak a világ figyelmét irányíthatja a macedon állapotok tarthatatlanságára. Ha a macedon fölkelés nem sikerül, ami valószínű, akkor proklamáljuk a szent népitéletet. Akkor aztán vigyázzon magára minden kis és nagy zsarnok. Aki a macedoni tarthatatlan állapotokat bárhogy is elősegíti, irtalom nélkül meggyilkoltatik. Macedóniában csak akkor áll helyre a nyugalom, ha a nagyhatalmak végre megemlékeznek arról, hogy a berlini szerződést aláírták, s hogy ennek megtartását már negyedszázad óta várja egy agyonsanyargatott nép. A macedon lakosság sohasem fog megszűnni tüzelvással ellékeztetni a hatalmakat a berlini szerződés 23. §-ára.

E beszélgetés után Mihajlovskzi a következő táviratot küldte közlés végett:

Szófia, október 17.

Törökországban újra kezdődik a véres erőszakosságok korszaka. A dsunai, maleszevi, melniki s egyéb kerületekben asszonyokat és gyermekeket gyilkolnak le a basi-

UJ IDŐK

Képes hetilap. Kedves olvasmánya a magyar családnak. Gazdag tartalmát emelik a gondosan megválogatott képek. Most az új évnegyedben az **Uj Idők Herceg Ferenc legújabb regényét** közli «András és Andor» címen. Kiadóhivatal Budapest, Andrassy-ut 10. szám, a hol a lapra negyedévi 4 kor.-val elő lehet fizetni. Ugyanott mutatványszám is kapható.

bozok és rendes csapatok. A keresztény civilizáció nevében kérjük az önk nemoslelkű segítségét s eszedünk, hogy védelmezze meg az új század mártírjait, a macedonokat.

HIREK

Budapest, október 18.

BUDAPESTI NAPLO. Október 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Lapunk legközelebbi száma hétfőn delőtt jelenik meg.

Ferenc Ferdinánd Torontálban. A prezuntív trónörökös az ősszel újra lemegy Torontálba vadászni és pedig mint a gróf Harnoneourt vendége. Ezáltal azonban nem régi vadászterületén, a sző nádasban vadászik, hanem a glogonai és jabukai nádasokban s bizonyára újra százzszámra puffogtatja majd le a rókát. Ezeknek a vadászatoknak érdekes kulisszatitkát leplezi le egy szegedi újság. A trónörökös vadászataiban megesett az, hogy némely napon több mint száz rókát terített le egymagában a fenséges vendég, holott tudvalevőleg azon a területen róka csak szűkösen akad. A környékbeli urak nem is igen tudták megmagyarazni maguknak ezt a nagy vadászzerencsét, mert hát az mégse valószínű, hogy a róka valami nagy megtisztelőtlennek vennie azt, ha a fenséges ur puszkája elé kerülhet s tömegesen bujna elő a nádasból — uri halált hálni. A puhatólózás során aztán kiűnt, hogy a gavallér és szörnyen gazdag házigađa vagonszámra hozatja külföldről a rókát — s ezért népesedik meg a vadászterület olyan pazarul arra az időre, a míg a főherceg vadászik.

A cárné betegsége. Pétervárról táviratozzák, hogy Majerski tanárt, az ismert elmecsvost Livádiába hívták, amit a cárné betegségevel hoztak összefüggésbe. A híreszteléseket megerősíti az a körülmény is, hogy a szerb királyi pár látogatása elmaradt. Más oldalról azt jelentik, hogy a cári pár a télen Rómába utazik.

Edvárd király. Minduntalan azt híresztelték az angol lapok, hogy Edvárd királynak ismét operációt kell majd kiállania s hogy egy nyulványt feltétlenül el kell távolítani. Az angol sajtóból áterjedtek ezek a hírek a kontinens sajtóába is. Mint londoni tudósítónk táviratozza, illetékes részről ma megafolják e híreket és határozottan kijelentik, hogy Edvárd király teljesen felgyógyult s operációra több egyáltalán nincs szükség. Igaz ugyan, hogy sir Reeses, a hírneves sebész, aki a műtétet juliusban a királyon végrehajtotta, egész télen át a király közelében, Sandringhamban fog tartózkodni, de ez csak elővigyázatosságból történik.

Miniszteri leirat az igazságszolgáltatásról. Belső táviratozzák: Koerber miniszterelnök az igazságszolgálatot vezetőinek átvétele alkalmából leiratozta a főügyészek elnökéhez és a főügyészekhez, melyben "azt mondja, hogy meg van győződve, hogy amaz elvek tekintetében, melyeket ő az ügyek vezetésénél irányadóknak tart, teljes egybehangzás áll fenn. Egyenlő legyen a jog mindenkire nézve és a jog senki előtt meg ne hajoljon. Az emberi társadalom érdekeinek felel meg, hogy a vádlottat mindaddig nem szabad bűnösnek tekinteni, míg az elítélő verdikt el nem hangzik. De a meghozott ítélet után is figyelembe kell venni, hogy a büntetés célja a javítás, melyet a legelvetemültebbeknél sem szabad megkíséreltetni hagyni. Komoly kötelesség parancsolja a bíróságoknak, hogy az állampolgárok magán és családi életét teljes energiával megvédjék, a felek iránt szolgálataksé előzetekességgel viselkedjenek és azok képviselőivel, akiknek feladatai nem kevésbé meheznek és felelősségteljesek, barátságosan együtt működjenek. Vádemelésnek csak ott van helye, ahol a gyanu objektív és szubjektív tekintetben alapos. A szabad szó, ha hazafas szívből jön, egyáltalán nem veszedelmes, a szabad sajtó ellenkezőleg levezető csatornája a különböző viszonyok által felszított szenvedélyeknek. Csak a nyers őszlönöket szító újságrírással szemben kell a törvény egész súlyát alkalmazni.

Kitüntetés. Dr. Irsai Arthur egyetemi tanárnak ő felsége a szolgálaton kívüli viszonybéli címzetes tőrszörvosi jellegű adományozta. E kitüntetés a szolgálaton kívüli viszonyban egyike a legértékesebbek-

nek s széles körökben kelt örömet, mert az orvos-tudomány kiváló munkásának sikeres működését éri vele méltó elismerés.

Az egri Dobó-ünnep. Hazafas emlékezésben nagy ünnepet ül meg holnap Eger ősi városa és vele az egész magyar nemzet. Háromszázötven esztendővel ezelőtt, ezen a napon százötvenezernyi vert sereg szedte fel sátrait Eger vára alatt. Amily gögősen jött Alá, budai basa és Ahmed török fővezér Temesvárról a nagy Szollimán parancsára, miután meghódították fél Magyarországot, elfoglalták az egész Alföldet, Szolnokot és Budát, s harmincegyszer magyar várra kitétték a félhódat; amilyen önhittent szőlították Eger várának földadására Dobó István várkapitányt, — olyan megalázva vonultak vissza lázadó janicsárjaikkal, kik nem akartak többé harcolni a náluknál vétebb egri nők és magyar leventék ellen. Dicső magyar asszonyok és hősi férfiak emlékezetét ujjítjuk meg holnap hálás kegyelettel, a midőn meggyújtjuk a történelem szövetekét Dobó Istvánnak sirja fölött, amely az egri várunk kápolnájában van. Visszatérve bennünk az emlékezt azokra a küzdelmes századokra, amikor Magyarország védőbástyája volt egész Európának a betóduló pogányság ellen. Odatartottuk mellünk a tők szabályok elé, miáltal hátunk mögött a mi vérhullajásunk árán békésen virulhatott a művelt Nyugat. Ilyen értelemben ünnepe egész Európának a nagy egri nap, mert a férfiu és hősi társai, meg férfiszívű asszonyaik nemcsak Eger várért küzdöttek, hanem egész Nyugatért. Míg meg büszke önérettel tekintünk a modern Magyarországra, amely az emlékezetes egri várom alatt virul. Százados küzdelmeink után, melyek alatt a többi nemzetekre a művelődés békés napja sütött, ránk is beköszöntött a nyugodt fejlődés ideje és míg hálás emlékezéssel idézzük föl Dobó nagy alakját, ne feledkezzünk meg arról se, hogy azoknak, akik meghaltak Magyarországot, köszönhetjük, hogy most élhetünk a hazáért. Együtt ünnepe holnap Eger városával az egész nemzet és az országra szóló szép ünnepet meg kegyeltesebb s melegebb teszi az, hogy a Dobó-ünnepel kapcsolatosan ez alkalommal helyezik el örök nyugalomra a város határában tált Árpád-korabeli csontokat. A hazát szerző hősök maradványait díszes kőkoporsóban odahelyezik a Dobó-síremlék mellé. Az ünnep programja ez:

Delőtt 9 órakor Eger város képviselőtestülete díszközgyűlést tart, melyen dr. Rátvay Géza városi képviselő Gárdonyi Gézának Dobó István dicsőítő megemlékezését olvassa fel. Delőtt 11 óra körül az összes iskolák, egyesületek, testületek és a nagy közönség gyűlékezése a Kossuth-téren és az összes harangok zúgása közt felvonulás a várba. Delőtt 10 órakor szentmise a várban, melyet dr. Barlós Gyula celebrál. Míse közben az egri dalkör, a főgimnázium és a fitanítóképző-intézet ifjúsági énekkara énekel. A szent mise után Dobó István és a honfoglaló ősök síremléke melletti ünnepély műsora a következő: Himnusz. Énekl az Egri Dalkör. Az egri amazon, Tarkányi Bélától. Szavaija: Mintér Józsefnél. Tinódi Sebestény: "Egür var viadalyarol való eneo" (1553.) I. és II. részéből 2-2 versszak. Énekl az egri érseki tanítóképző énekkara. Ünnepi beszéd. Tartja: dr. Maczky Valér. Tinódi Sebestény: "Egür var viadalyarol való eneo" (1553.) III. részéből 2 versszak és ugyancsak Tinódi. Egri historianac summaia-ból 2 versszak. Énekl az egri érseki tanítóképző énekkara. A szent csontok. Ez a alkalomra írt költemény Zalaár Józseftől. Szavaija: Barys István. Egerváros babérkoszorújának elhelyezése a síremlékekre Dálnoky Olga és Kolossy Olga urhölgyek által. Ezután következik az iskolák, egyesületek és testületek koszorújának elhelyezése. Szentelt hantok, Mosonyitól. Énekl az Egri Dalkör. Az egri váromok között. Erdődi Bélától, szavaija: Gáspárdy Elemér. Szózat, énekl az Egri Dalkör.

Adomány a híriapírók nyugdíjintézetének. A helyi érdekű vasutakról szóló, Singer és Wolner-öcög bizományában megjelent ríporat Nyilus ánevű szerzője a ríporat tiszta jövedelmét a Magyarországi híriapírók nyugdíjintézetének alapja javára ajánlotta fel.

Rómában trónörökösöt várnak. Egy római telegram jelent, hogy Helena királyné lebetegedése valószínűleg decemberben fog bekövetkezni. Nagy a várakozás, mert Olaszországnak még nincs trónörököse. Abban az esetben, ha fut hoz a királyné ágyába, nagy csomó emberrel bánik el egyszerűsággal kegyelmesen a gólyamadár. Ha megszületik a trónörökös, a király kegyelmet ad mindenkinek, aki hat hónapnál kevesebb időre van elítélve.

A Magyar University Extension. A kultusz-miniszternek egy dédelgetett kedves ideája válik végre ténynyé az idén. Megnyílik a Népszerű főiskolai tanfolyamok ciklusa. Az intézmény végrehajtó-bizottsága Földes Béla elnöke alatt tőlést tartott, ezen végleges megállapították a megnyitás határnapját, az ez évi sorrendet és az alapszabályok értelmében Wekerle Sándor dr. indítványára megbízták a Szabad Liceumot az előadások rendezésével.

Ebben az iskolai évben három 6 hetes ciklust fognak tartani. Az előadások színhelye a tudomány-egyetem központi épületének kupolaterme lesz, amelyben 600 hallgató számára van hely. Előadás minden hétköznapon lesz este 7-8-ig. Az első ciklus november 10-én hétfőn fog kezdődni és december 22-én zárul. Az első előadást, melyen egy kormány, mint a tudományos intézetek képviseltetmi jogjait magukat, Földes Béla egyetemi tanár, mint a tanfolyamok központi bizottságának elnöke, rövid beszéddel nyitja meg. Utána dr. Berzevicy Albert megkezdő 6 előadásra terjedő sorozatát: A renaissance művészetéről és folytatni fogja minden szombat december 18-ig; november 17-től december 22-ig minden hétfőn, egyszerű szombaton dr. Békefi Remig; Magyarország kultúr-történetéről; november 11-től december 16-ig minden kedden dr. Alexander Bernát: A lélektan köréből; november 12-től december 17-ig minden szerdán dr. Kmetty Károly: A közögi alapintézményeiről; november 13-tól december 18-ig minden csütörtökön Wittmann Ferenc az elektrotechnikáról; november 14-től december 19-ig minden pénteken Beöthy Zsolt tart előadást a magyar irodalomból. Minden előadónak az előadására bárki ingyen bemehet és végighallgathatja. Ha a többi öt előadást is meg akarja hallgatni, belépőjegyét vált az egyetem keosleri hivatalában egy koronáért. Aki tehát mind a hat sorozatot végig akarja hallgatni, hat jegyet vált, összesen 6 koronáért. Testületük számára lesznek félúrai jegyek is és ezek osztják szét tagjaik között. A Szabad Lyeum rendes tagjai tagsági jegyük révén látogathatják az előadásokat.

Pontos tudni azt, hogy a Szabad Liceum és a Népszerű főiskolai tanfolyam az egybeolvadás dacára is két külön intézmény marad. A céljaik is különbözők. A munkások számára ezután is kirórolag a Szabad Liceum rendez előadásokat és pedig az eddigi gyakorlathoz híven közel a gyárakhoz, míg az egyetemen tartandó előadásokat főképpen a középosztály számára rendezik. Ezeknek a megértése nagyobb előkészítést igényel s a tanfolyam címében ez a szó, hogy: népszerű, nem azt jelenti, hogy színvonal dolgában szálanak le a főiskola magaslátáról az előadók.

Ivókura otthon. Számos betegnek — aki nyár idején Karisbad, Marienbad stb. fürdőhelyeket keresi föl, egészsége helyreállítása céljából, szükség, hogy ásványvíz-kuraját otthon is folytathassa. Mindenkinek, ki otthon akar ivókurát használni ajánlatos valamely diatetika móddal a vért az artímas idegen anyagoktól megtisztítva, a szervezetet az ivókúra előkészíteni. Mint, megfelelő diatetika szerek, kiválóan a természetes alkauikus savanyúvizek alkalmasak, melyek közt a Arondorfi méltó helyet foglal el. A Krondorfi savanyúvíz főszóvi képessége lehetővé teszi hogy a leggyöngébb szervezetek is haszonnal élvezzék és az orvosok is szívesen ajánlják a Krondorfi vizet házi használatra.

Egy igazi tanulmányt. A tanulmányutak tulajdonképpen nem sokat érnek. Ezt rég kiderítette már a tapasztalat, mint ahogy azonban eltanulmányutazni való pénz még mindig akad, akad az is, aki elköltse. Sőt a nép szociális bajait is tanulmányozzák utabban és pedig tömött bugyellárral le szerelt urak, akik átutaznak az ünnepekre butított gyárakon, műhelyeken, áttanulmányoznak futtaban egy csomó statisztikai numerust és aztán szubvenzionált könyvet írnak a böcceségről. Hogy az ilyen tanulmányutak mi a gyakorlati jelentősége, az már abból is sejthető, hogy a viszonyok teljességgel nem javulnak. A tanulmányutak csak valahogy olyaniróman volna értelme, ahogy megselekedni próbált egy Wyhoff nevezetű egyetemi tanár, akit Puebioan, Kolorádó államban a napokban elgémberevve, éhesen, rongyosan szállítottak be az ut széléről a kórházba. Rettegtes állapotban volt, kétség se íért ahhoz, hogy egy oszvárgóval lett gazdagabb a kórház. Ott azután kisült, hogy ki ez a nagyon tönkre ment ember. A professzor ur elmondta, hogy volna neki pénze bőcsésen akár luksuszvonatra is, ez az utazás azonban nem segítette volna tapasztalathoz szociológiai tanulmányutájában. A lehető legközelebb akart jenni a néphez és azért ültözött rongyos ruhába s ezért indult meg pénz nélkül. Gyűjtött is egy csomó nagyon becses adatot koldus-vándorlása közben s arra való tapasztalatot is, hogy az éhes és rongyos emberen nem igen könyörül meg a jobboldali publikum. Valóságai éhenhaltatott volna. Mivelhogy azonban még nincs készen a munkájával, alig vára hogy egy kis erőre kapjon s tovább folytassa az ntját.

Maager Vilmos-féle valódi tisztított DORSCH májolaaj. Az első orvosi tekinítők által megvizsgált és könyvi emésztéscsopánál fogva legemlékezős és különösen ajánlatos és rendeltetik mindazok eseteknél, melyeknél az orvosi és egész testi szervezet, különösen a mell- és tüdő erőtlen, a test anyjának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. Egy üveg ára sárge 2 korona, fehér 3 korona és kapható a gyári raktárban: MAAGER VILMOS-nál Bécs III/3., Heumarkt 3., és minden gyógyszerárban és drogeriában

— **Kamaraalakítás vérontással.** Az osztrák Reichsrathban lezajlott botrányok előtérpülnek a mellett a nagy skandalum mellett, amely ma történt *Olmützen*-ben a kereskedelmi és iparkamara megalakítása alkalmából. A csehek már többször meghíusították a kamara létesítését, de ma mégis megalakult, olyan vad jelenetek közepette, amelyeket még az osztrák birodalomgyűlés sem látott soha. A botrány mindjárt az ülés legelején kitört, amikor a csehek tiltakoztak a német tanácskozási nyelv ellen. Erre olyan kavardás támadt, hogy a végén az ellenfelek egymást se tudták megkülönböztetni. Közben egy hatalmas *pojon* csattant el. Személy szerint nem tudni, hogy ki adta és ki kapta, csak annyi bizonyos, hogy cseh volt az előbbi és német kamarai tag az utóbbi. Az előnk teljesen elvesztette a fejét és rekodt kiabálni magát. Ezalatt a csehek olvették éleshangú *sip-jait* és szakadatlanul fütöltek. Az előnk látván, hogy nem tud rendet teremteni, hozzáfogott a szavazáshoz. A cseheknek sem kellett több. Eszeveszték menten a veszedelmet s erre sokkal hatásosabb eszközökhöz folyamodtak: *asa fo-tiád*, *büzbombákat* hajgálták a falhoz. Pár pillanat alatt olyan dögleletes szag támadt, hogy lehetetlen volt megmaradni. Kinyitottak minden ajtót, ablakot. Természetesen a láрма sem szűntet el alatt; az utcákon pedig a zajra rengeteg nép verődött össze: németek és csehek, akik fülsiklítő lárját csaptak s odalenn hajbakaptak. Közben egyre röpködtek a *büzbombák* és az oditózás iszonyu lett. Ekkor lépett a terembe *Reichstatter* cseh képviselő. A németek rárohantak és kituskolták:

— *Ki vele! Semmi köze hozzá!*

Ebben a rettenetes felfordulásban történt, hogy egy szolga egy tálcan vizet vitt az előnknek. *Reichstatter* hadonázva, botjával leütötte a poharakat a tálalóról s az üvegdarabok összevették a szolga kezét.

Most az előnk kihirdette, hogy a kamara előnkévé 36 szavazat közül 35 szóval *Brandhuber* polgármestert választották meg. Erre a csehek haragja nem ismert határt. Kiszakították a falból egy villamos csillárt és a németek csoportjára hajították. A villamos körték feljukkántak és az üvegszilánkok állítólag sok embert összevették. Az előnk nem is beherített a dulakodókra és kihirdette, hogy első alelnöknek *Primavesi* képviselőt választották meg. A csehek még mindig nem hagyták magukat s garmadaszámra hajgálták az előnk asztalára az indítványokat, de az előnk elseperte az iratokat maga elől és kijelentette, hogy ma nem fogad el indítványokat. Késő estig tartott a tombolás a kamara termében és az utcán. Miközben a botrány még javában dult, izgatott jelenet történt, *Hönig* kamarai titkár ajultan rogyott össze. Akik közelében voltak, látták, hogy egy sebből erősen vérzett. Négy kamarai tag kivitte az eszméletlen titkár a tereből s ott nagy nehezen sikerült életre hozni. Nem tudni, hogy ki sebezte meg *Hönig*et, akinek állapota komoly.

— **Egészségügyi ellenőrzés.** A közegészségügy legjelentősebb támasza a tápszerkes gondos ellenőrzése. A legfontosabb tápszer, a tej vásárlásánál azonban — szomorú tapasztalatok bizonyítják ezt — még mindig vannak, akik nem gondolnak az ellenőrzésre. Pedig a család és az egyes egészségének alapja a minden idegen anyagtól mentes tej. A fővárosba szállított tej közül csupán a Budapesti Központi Tejcsarnok-Szövetkezet (Rottenbiller-utca 31.) tejét öriksen ellen má a gazdaságokban, aztán vegyi vizsgálattal a telepen s csak ezután jut a szövetkezet saját kezelésében levő fiókjai révén a fogyasztóhoz. A kezelés minztaszterű tisztasága és a kifűző ellenőrzés által a központi tejcsarnok teje valószággal közegészségügyi missziót teljesít, aminek méltányolása kétszeresen fontos a beálló őszi időben, mikor a betegségek ellen való legyverünk az egészséges táplálkozás s ruházódás.

— **Leszakadt híd.** *Konstantinápolyból* nagy szenecselenség hírt hozza a táviró. A Sztambulból Galatába vivő új hidról tegnap egy gyermek beleesett a vízbe. A hidról sokan nézték a mentők munkáját. Egyszerre csak leszakadt a híd s a rajta levő összes emberek a vízbe estek. Egyrésztük meg lehetett menteni, de sokan *bejuktak a vízbe*. Az elpusztult emberek számát eddig nem lehetett meghatározni.

— **Házasság.** *Mikó Gábor* ma tartotta eljegyzését *Jármay Margit* kasszaszónynyal, *Jármay Béla* államvasuti főlelűgelyé leányával.

Berczel Jenő székesfővárosi fogalmazó, ma délután vezette oltárhoz a *Krisztina*-városi róm. kath. templomban *Havassy Jolánka* kasszaszont, *Havassy István*nak, a Magyar általános hitelbank nyugalmazott osztályfőnökének leányát. Tanuk voltak: *Vosita* Károly székesfővárosi tanácsos és *Kernáth* Ferenc a budai alagút-részvénytársaság igazgatója. Az esketést *Rostaházy* Kálmán prépost-pébános végezte.

Rosenthal Rezső, a hazai bank főtitkárja eljegyezte *Bátor* Erzsike kasszaszont

Silber Zsigmond Budapestről eljegyezte *Aljöldi* Róza kasszaszont Kis-Telekről.

— **Leégott cukorgyár.** *Prágából* jelentik, hogy a kolini cukorgyár, amely már egy év óta nem dolgozott, a múlt éjszaka teljesen leégett. A gyár készítés-ezőr koronára volt biztosítva.

— **A tanárok fizetésrendezése.** Az állami tisztviselők tervezet fizetésrendezése a tanárokat élénken foglalkoztatja. Ma az országos polgári iskola-egyesület elnöksége is sürgős értekezletet tartott az állami iskolák igazgatóinak és tanárainak részvételével: Megállapodtak a következő határozati javaslatban:

I. 1. Az állami polgári iskolai tanárok fizetése a legrendezettebb az összes állami tanügyi alkalmazottak között. Ezért minden megengedhető eszközzel arra kell törekedni, hogy fizetésük ügye most teljes méltányossággal rendezessék. 2. Az állami polgári iskolai tanárok fizetése ne legyenesekélyebb a hasonló fizetési fokozatban levő többi állami alkalmazotknál. Bele nem érve a törzsfizetésbe az előléptet helyettesítő ötdéves pótlékokat. 3. Az állami polgári iskolai tanárok fizetésének emelése kell, hogy méltányos arányban álljon a középiskolai tanároknak most eszküzdött fizetésjavításával, mivel nemcsak azok nagy részével azonos munkát teljesítenek, hanem azonoskivűli heti nagyobb órászámmal és 40, vagyis 10 évvel tovább tartó szolgálati idővel vannak terhelve. 4. A tervezett fizetésjavítás ne csak a törzsfizetésre terjedjen, hanem az ötdéves pótlékok is arányosan emeltesse. 5. Hogy a polgári iskolai tanárok az öket megillető fizetési osztályokban a törvény által biztosított helyeiket elfoglalhassák, helyeztessenek át az igazgatók magasabb fizetési osztályba.

II. Ohajtandó a tanároknak kivétele a fizetési osztályokból és fokozatokból és fizetésüknek önálló rendezése. Ha pedig oly javaslatot tervezünk, amely szerint a tanárok javadalma egy kezdő fizetésből kiindulva, minden négy évben bizonyos összeggel emelkednek, ez esetben az egyesület az óhajta, hogy a polgári iskolai tanároknak és igazgatóknak úgy kezdő, mint az elérhető végső (maximális) fizetése a középiskolai tanároknak és igazgatóknak fizetésénél mindig egy s ugyanazon állandó összeggel és pedig: 600 koronával különbözzék. Fizetésük azonban ezután az elkülönítés esetén sem lehet kedvezőtenebb más, megfelelő fizetési osztály és fokozatu állami alkalmazotknak a mostani emelés által megállapítandó fizetésénél, ide nem számítva az előléptetést pótló ötdéves korptlékokat. Ezen javaslatnak megfelelőleg sürgős kérvényt nyújtanak be és az ügyet folyton napirenden tartják.

Ungvárról jelentik: A négy középiskolára kiterjedő ungr-és beregyvármegyei kerületi tanári kar mai ülésében a következő határozatot hozta:

Oszinte bizalommal viseltetünk közoktatásunk vezérére, *Wlassics* miniszter iránt, akinek jóindulatát nem egyszer tapasztaltuk. Tőle várjuk ma is, midőn a tisztviselői fizetésrendezése napirenden van, a tanári állás tekintélyének megővését, anyagi helyzetüknek méltányos és igazságos rendezését, hogy anyagi gondoktól menten egész erőnkkel hivatásunknak szentelhesük életünket. Ez nem pusztán a mi személyes érdeklünk, ez a nemzeti kultúra érdeke. Anyagi gondokkal küzdők elkeseredett tanárokkal a nemzeti köznevelődés ügyét előbbre vinni nem lehet. A lapokban közölt tervezet, mely a legméltánytalansággal oldandó ma a kérdés, mint hogy a többi hasonló minisztériális bír állásokhoz képest a tanárét lefokozna, oly nagy elégtelenséggel idézke fel, mely tanügyi életünkre végzetlenül válhatnék.

— **Új személydíjszabás a déli vasuton.** A déli vaspálya magyar vonalán a 1903. év január hó 1-jével új személydíjszabás lép életbe a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyásával. Az új díjszabás általában véve a magyar kir. államvasutakra nézve életheletpentendő személydíjszabással egyezik és három részből áll. Az első rész az üzletszabályzatnak a személy- és podgyászszállításra vonatkozó határozmányait és az ide vonatkozó póthatározmányokat tartalmazza. Itt vezették keresztül az időközben rendelti uton életheletpentendő módosításokat. A második rész első füzete tartalmazza a tulajdonképpeni díjszabási határozmányokat. A társaság az eddigi XVII. vonalszakasz eljötésével egy a vonalszakaszok száma, valamint azoknak kilométerek szerint való beosztása és a menetdíjak tekintetében is a m. kir. államvasutak új személydíjszabásához alkalmazkodik. Ugyanis a három szomszédos vonalszakasz mellett a távolisági forgalomban 16 vonalszakaszt állapít meg és valamennyi vonalszakaszban a m. kir. államvasutak új menetdíjait, úgy mint eddig, a szállítási adó-és bélyegilleték oimén 20% hozzáadásával és tíz fillérrel mindenütt felkerekítve alkalmazza. Az ekképp megállapított menetdíjak az engedélyokiratban megállapított maximális egységdíjteleken jóval alul maradnak. Ezáltal eljutik az eddig érvényben állott azt a korlátozást, amely szerint gyorsvonatoknál feltételes megállóhelyeken való leszállás esetén legalább is a távolisági forgalom negyedik vonalszakaszának megfelelő menetdíjat kellett fizetni. Utjítás is is, hogy az időleges jegyek árai, amelyek eddig bizonyos vonalrészek és kilométer szerint való komplikált díjszámítás alapján állapítottak meg, az új díjszabásban az összes magyar vonalakra nézve egy naptári évre, koosiosztályok szerint egy összegben szabotnak ki és pedig az I. osztályban 550, a II. osztályban 400 és a III. osztályban 275 korona.

— **Kozmetikai szerek.** Az összes kozmetikai szerek között a Csillag Anna-féle bajusz-és hajnövesztő szerek jutotak legnagyobb elismeréshez. A kifűző sikerű bajnövesztő 1, 2, 3 és 5 forintos tételekben szállítja a világhírű cég, amelynek Bécsben (Seiltorgasse 5.) van a főkötára.

— **A szökött katon.** *Fingerl Antal* a napokban megszökött a 4-ik hadtest tüzérezredől s Budán csatangolt napokig. Ma végre őrjáratot küldtek érte, amely meg is találta a Kapás-utca 30. számú házában. Amint észrevette az őrjáratot, revolverrel vett elő s jobb füle mögött meglötte magát. A sebesülte a XVII-es számú helyőrségi kórházba vitték.

— **Halálozás.** *Malavosszky* Nándor kir. tanácsos, megyei kórházi főorvos 89 éves korában meghalt Aradon.

Szűcs István városi levéltáros, 1848—49-iki honvéd-főhadnagy ma Nagyvárádon 77 éves korában meghalt.

— **Kasszabetörés.** Az éjszaka tolvajkuloscal felnyitották *Szántó* és *Schwarz* szállító cég Dohány-utca 14. számú irodahelyiségét. Az ott álló *Wertheim-szekerény* kiürült és 800 korona papír-és ezüstpenzt loptak el. A nyomozás során megállapította a rendőrség, hogy a betörők kifűző angol kőrűrőval dolgoznak. Bizonyos, hogy egy jól szervezett kasszafő banda működik a fővárosban, mert ebben az esztendőben öt ilyen kasszafőrást történt és mindegyiknél ugyanegy számszámra dolgoztak. Legutóbb a földrajzi társaság *Rudolf-rakparti* helyiségében fűrták ki hasonló módon a kasszát. A rendőrség nyomozza a kasszafőrokat.

— **A váci siketnéma-intézet jubileuma.** A váci siketnéma-intézet ma tartotta jubileumát. A város ünnepi díszítéssel. Reggel a tanár-tesület tartott díszülést, amely alkalommal a felségéhez üdvözlő táviratot küldtek. Azután istentisztelet volt, mire *Schäffer* Károly előnklete alatt a Siketnéma-Intézetek Tanárainak Országos Egyesülete nagygyűlést tartott. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi minisztert üdvözölték. A tanári országos kongresszuson *Taricsky* Ferenc igazgató és *Gacsér* József szaklelővasásokat tartottak. A kongresszus *Wlassics* Gyula közoktatásügyi minisztert dísztagnak választotta. Délután az első magyar siketnéma kongresszus tartották meg, amelyen csupán kézi jelzésekkel beszéltek. A kongresszus a siketnéma otthon létesítését határozta el, amely munkát ad és a munkálatokat a külföldön is segívezi.

— **Halál a vonaton.** *Paál* Dénes, veszprémi nyugalmazott kir. főmérnök ma Budapestre utazóban a vonalon birtelen meghalt.

— **Dráma a malonánál.** *Német-Pereszeg* sopron-megyei községben *Horváth* Jánosnál malomtulajdonos Róza nevű leányát a molnárna volt kocsisa a patak partján agyonlőtte, aztán pedig maga ellen fordította a fegyvert. Mind a ketten meghaltak.

— **Kitűntetett butorszállító cég.** Ö császári és királyi fensége *József* főherceg titkári hivatala a következő levelet intézte a *Caro* és *Jelinek* butorszállító céghez:

Ezennel elismerem, hogy a *József* főherceg ur ó. cs. és kir. fenségeinek tulajdonát képező butoroknak, képeknek s egyéb berendezési és háztartási tárgyaknak és cikkeknek a Budavár Szt. György-teri főhercegi palotából a m. kir. honvédtörparancsnokság palotájába történt s a vállalat által toganatosított átállítása gyorsan, a legnagyobb rendben s teljes megelégedésre ment véghez.

Ket Budapesten 1902. július hó 8-ik napján.

Unterwiesing,
udvari tanácsos.

— **Botrány.** *Aradról* jelenli tudósítók: *Dántel* Miklós *szent-leányfalvai* jegyző az ottani községi pénztárnokot hivatalában megbotozta. Az egész előjárás bement az alispánhoz panaszot tenni, mire a jegyzőt ma állásától felüggesztették.

— **Halál a vonaton.** A déli vasutnak *Marion-vásár* felől jövő vonatán ma délelőtt *Pál* Dénes nyugalmazott főmérnök birtelen meghalt. A 70 éves öreg urat *Marion-vásáron* túl szívszületés érte s ez okozta halálát. Holtestét *Budapestre* hozták s a törvényszéki orvostani boncterembe szállították.

— **Idegenforgalom.** Egy londoni *Courrier* a *London General Couriers Society* utatásisa joltán a budai Szent-Lukács-fürdőbe érkezett, hol lakást lefoglat egy 6 tagból álló amerikai igen előkelő utastársaság részére kik a telet egy európai thermális gyógyfürdőben kívánják tölteni. A *Courrier* minden feltételt, lakás, étkezés, fürdő és gyógykezelés tekintetében pontosan kikűrt, minek megtörténte után rögtön visszautazott Londonba. Erdesek, hogy a *Courrier* semminemű jutalmazást vagy költség megtérítését, de még csak megemlékezést sem fogadott el, mert a *London General Couriers Society* üzleti elve, hogy a vállalatoktól semmi oimen díjazást nem fogad el, hanem az utasokkal fizetik megükat, hogy így teljesen pártatlanul és minden beelőyástól menten járassanak el megbízók érdekében.

— **Fővárosi Orfeum.** *Waldmann* Imre igazgató *Fővárosi Orfeum* joggal dicsekedhetik a közönség osztatlan kegyével. A szinbáz állandóan nagy közönséget hódít az előadásokra, amelyek a külföldességek egész sorozatát teszik ki. Ma, vasárnap két előadás lesz az orfeumban: délután négy órakor családi előadás lesz mérsékelt helyárral és este nagy előadás. A programszámok közül a délutáni előadás is színteremül a *Turka Szeppad* egyfővönösös bohózat, mely sok vidám perocet szerez, a *Paul Martinetti* komikus néjátékát, amelynek látárára nagy ügy ki az ember a nevetésből, a *Fukushimas* japáni akrobaták

meszeszerűen ügyes produkcióikkal, szóval gyermekes családok számára délután olosz aron hozzá érhető a legkiválóbb programszámok is.

A szerenose. Véletlen szerenose, hogy az előnyösen ismert Királyfi és Társa bankházában (Andrássy-ut 60.) vásárolt osztályszerepjegyek nyeric sorba a kisebb-nagyobb nyereségeiket. Talán egyik oka ennek, hogy az ismert és a mai lapunkban is megjelent Szerencsenaptárak rendelik meg a sors-jegyeket.

Kasszabetörés. Örömmel konstafáljuk, hogy épp egy magyar ipartelep, az Arnheim-féle pénzszekrény- és treszorgyár pénzszekrényeit ez ideig betörők feltörni képesek nem voltak, miattal legnagyobb pénzüntézetek figyelmébe mindinkább a belsődi gyár felé irányul. A cég gyára IX. Soroksári-ut 92., mintaraktárak Erzsébet-tér 17. sz. alatt létezik.

Magyar-világ Berlinben.

László Fülöp, aki most Berlinben fest udvari arcképeket, különöleg magyar specialitásokat kért hazulról. Azt írja, hogy a berlini udvar valóságos magyar-kultusz ut, a hercegnök csárdást táncosnak, pruszlikot hordanak és külön cigánybandát tartanak.

Színhely: a berlini udvar.

A császár: Hejhehujja, rozsmariantum, hol vagy?
A császárné: Ehun la!
(Elebe pördül ropogás szoknyájában.)
A császár: Eszem azt a pioci pirok szádát, hun kujtorogtá mostanáig?
A császárné: A pitarbú gyűök.
A császár: A pitarbú? Mán pedig itt vár rád a francia ámbasabőr, galambom.
A császárné (a francia nagykövethöz): Aggy-isten, tésur.
A nagykövet: Majesté, je tiens humblemé à vous faire remarquer...
A császárné: Csej, huj, ne tekelóriázzék az ur, monda, ki amugy istenigazába jamit akar. Ne köntörjáríjon!
A nagykövet: Mais... mais...
A császár: Ne mekegj, franciail! Gyere mutier, hagyjuk itt, Hagy gajdjádon tovább magába. (Csárdást ropva el.)
A trónörökös (balról jő.)

Billergyünk és ballaggyunk, Móg-mögéjünk, ittassunk.

Hej, nincs is szebb, mint ez a jó Güre-nóta! Az áldóját! (Meglátja a nagykövetet): Tyuhaj, bácsi, gyűj-jék velem a pinoceádorbá!

A nagykövet: Oh... ah...
A császár hangja (kivülről): Anyjuk! Há tetted wöggest azt a csikaúborós kulacsot?
A császárné hangja: Abun van la, az almáriom tetejébe!

(Cigányzene hallatszik.)

Az egyik hercegnő (énekelve jön):

Ne sírj, kis lány, olyan nagyon, Sájdiridom, Rozmaringom, galambom! Nem verik a jogászt agyon, Sájdiridom, Rozmaringom, galambom!

A nagykövet: C'est impossible... mais...
A hercegnő (aprózza): Ripityom... ripityom... ripiripi... ripityom...
A trónörökös: Itt a keszkenőd, Julis!
A hercegnő: Hát a baboskendőm? Hová tettétek?
A császár (belép): Mi lesz, mi lesz? Ébede-lünk-e már?
A lakáj (belép): Majestést be'ohlen...
A császár: Magyarul! Ebugattá! Nix dajás! (És így tovább.)

-o.-

FŐVÁROS

(*) A fellebbezés után. Gyakran megesezt az eddig, hogy a tél az előjárásúgnak, mint elsőfokú hatóságunk ítéletét megjellegezte a tanáshoz, vagy a közigazgatási bizottsághoz, a felső fórumok, ahelyett, hogy igazat adtak volna neki — még fölemelték a

büntetését. A közigazgatási bizottság most kimondta, hogy az elsőfokú hatóság ítéletét abban az esetben, ha csak az elítélt fölfebbez, nem lehet fölemelni.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Operaház. Meg van írva a csillagokban, hogy Don Juant százszor igérje meg a műsor és egyetleu egyszer se tarisa be. Aida került szüire, hogy Bernál Gusztáv, mint Amonosro bucsuzóék el; utolsó fellépése nem adott új reflexiókra alkalmat. Nagy gyönyörűségünkre ma az összes lészereplők olaszul énekeltek: Vasquez grófné, a címszerep ábrázolója, Broulik, mint Rhadames és Bernál, a vendégművész. Valóban nem értjük az ensemble többi szereplőit; elvégre Ney Dávid már harminc éve tagja az Operaháznak, Diósy né több mint tíz éve, Kornay már hét éve, — és imhöl még mindig magyarul énekelnek; ennyi idő alatt megtanulhattak volna olaszul. Bizonyára ók az oka, hogy a mai előadásra alig jött közönség.

** Abrányiné dalestélye. Abrányiné-Wein Margit november 7-iki dalestélye a Royal-szálló dísztermében gazdag műsoránál fogva nagyszabásúnak ígérkezik. A kítűnő művésznek Liszt és Goldmark remek dalain kívül a következő magyar szerzőktől énekel szebbnél-szebb — nagyobbára még kéziratban levő — újdonságokat; Mihálovich Ödön, Hubay Janó, Kern Aurél, Nemeshegyi, ifjabb Abrányi Emil, Tarnay Alajos. A magyar szerzők mellett a külföldi dailrodalom leg-szebb termékeit mutatja be, Sehmann és Brahms mellett többek közt Strauss Liskárd, Wolf Erich és Wolf Hugó néhány új, nálunk még ismeretlen dalát. Kenény Rezső, a jeles hegédűművész, mint közreműködő, két számot játszik. Egyik száma Horváth Viktor tanár szerzeménye: Magyar táncok. Jegyek (10, 8, 6, 4 és 2 korona árban) a Harmónia-zeneműkereskedésben váltathatók. A dalestély iránt rendkívül az érdeklődés.

** A Nemzeti Színház bemutatója. Berczik Árpád történelmi vígjátéka A kurucoé Párisban, pénteken, e hónap 24-én, kerül bemutatásra a Nemzeti Színházban teljesen új korhű jelmezekkel és kiállításal. A szereposztás a következő:

Báró velési Kókenyesy László, Rákóczi Ferenc követe — Gyenes. Zsófi leánya — Ligeti Juliska. Özv. Kókenyesy Ferencné — Rákosi Szidi. Rátky György, huszárezredes — Császár. Király Ádám, velési íródiákja — Desző. Szentpéteri András — Újházi. Baranyay Zsigmond — Gál, Illosvay Bálánt Gabányi. Torey marquis, külügyminiszter — Náday F. Arnould Pomponne Anna marquisné — Cs. Alszechy Irma. Villandry grófné — Paulagné. La Rose marquis — Horvát. La Mothe grófné — F. Dömjén Róza. De Tonsene — Mész-lényi Adrienne. Livry abbé — Rózsahegy.

** Magyar Színház. Dehner és Froyes boházata, A sötét kamra, ma este került huszonötödűszor szüire a Magyar Színházban s megszakítás nélkül, egyfolytában érte el jubiláris előadását. Ennek a szokatlan sikernek a nyitja nemcsak a darab fellélenlő mulat-ságos voltában, hanem a jókedvtől duzzadó, pompás előadásban rejlik, melylyel a szereplők játszószák. Ennek jobb előadást régen láttunk a Magyar Színházban s amit külön meg kell dicsérnünk, a darab legtrakon-cátlanabb pajkosságai is diszkrét ézinekel festenek az előadók játékában. A mai jubiláris előadás bő tapsokat hozott Szelestey Elzának, Borossnak, Ráthonyi-nak, Kornai Berának, Nely Perrynek és Sziklaintának.

** Blaha Lujza utolsó fellépése. A jövő héten két kítűnő szerepében bucsuzik Blaha Lujza asszony a Népszínház távozó nagy művésznője, ki mielőtt a Nemzeti Színháznak örökös tagja lesz, előjássza még kedvenc szerepei közül Juuit az Egy görbe napban Csicseri borsó és társa darabjában és Finum Rózsit Tóth Ede Falu rosszában. A bucsuestékre a Népszín-ház pénztárain kívül még Szántó M. (Kecskeméti-utca 14.) és Weiss A. (Károly-körút 26.) dohánytözs-deiben válthatók jegyek.

** A Nemzeti Színház novemberi újdonságai. A Nemzeti Színház, értesülésünk szerint, a jövő hónapban két érdekes újdonságot fog bemutatni. Az egyik Maeterlinck belga drámaírónak sokat emlegetett és külföldi színpadokon zajos sikereket látott Monna Vanna című szümműve, a másik Frédy Sándornak Királyidőlk című darabja.

** A Vigszínház újdonsága. A Vigszínház mű-vészgárdája most a Loute című francia boházatra kész-ül, mely a mult évad legnagyobb sikerű darabjai közé emelkedett Párisban. A darab címszerepét Var-sányi Irén fogja játszani, a többi szerep pedig a színház előkelő tagjait foglalkoztatja. A Loute bemutatójána-k idejét még nem állapították meg.

** A Népszínház új operettje. Tekintettel Casa-nova állandó nagy sikerére (a darab a jövő hétre hét-szer van kítűzo egyfolytában), melynek tanúsága esterőli-esterő a Népszínház teit nézőlőre, a szereplők a legnagyobb gondalal készüthetnek a legkőzelebbi — ebben a szezonban már harmadik — eredeti újdon-ságra, a Niobera. Az énekes játékt szüvegét Pásztor

Árpád írta s zenéjét Stoll Károly szerzette. Az operett címszerepét Kury Klára játssza s ebben az újdonsá-g-ban multközök be először Ledofsky Gizella.

** Magyar Színház. A Magyar Színház kedden bemutatotta kerülő újdonságában, a Második házassá-g-ban Horváth Paula, Boross, Ráthonyi, Haidu Kamilla, Almási Lola, Faragó Ödön, Szomoró Miklós és Márai játsszauk. A sötét kamra hétőn egyelőre utol-szer kerül szüire, mert előadásainak sorozatát meg-szakítja a színház új boházosa. — Az énekes sze-mélyzet a B. A. L. E. K. című francia operettet ta-nulja, a vigjátéki személyzet a Balkézról című francia boházógot.

** Legújabb zeneművek kaphatók Szilágyi Béla könyv- és zeneműkereskedésében, Budapest, Károly-körút 26. — Operák és operettek zongorára szüveg nélkülük: Wagner Tristan és Isolda 9.60 K., Bolgyó hollandi 7.30 K., Tannhäuser 9.60 K., Verdi Aida 9.50 K., Alarcosból 3.— K., Troubadour 3.60 K., A té-vedt nő 4.80 K., Offenbach Hoffmann meséi 10.— K., Bizet Carmen benyomott szüveggel csak zongor-ára 7.20 K., Strauss A bőregér 5.40, A cigánybáró 6.40 K., San-Toy 6.40 K., Geisha Görög rabszolga. Cirkusz-élet, Szerenose szülla, Kis aranyos együnkint 6.— K., Florodora. Kis szökevény, Postás lánka, New-York szüve- egyenként 7.— korona. Az édes lányka két zűzet 6 korona. Az izé potpourri 3.60 korona. — Luna asszony potpourri 3.— K. Rózsabimbó és a méh, magyar szüveggel 2.16 K. Legkedveltebb kuplék: Hab'n Sie nicht den kleinen Cohn ist dal magyar szüveggel 1.44 K. Meine Lilly (a Lotti ezredeseiből) 1.80 K. A gölya dal ugyanaból magyar szüveggel 3 K. Zsuzsi kuplé 2 K. Madame Sans-Gêne 1.80 K. Dráh'n ma um 1.80 K. Luna walzer 2.40 K. Az izé operetteből az édes lánykából, a svihákokból a Walzer egyenként 2.40 K. Huber 101 magyar népdal cigányos modorban 3.— K. Bloch 101 magyar népdal hegedőre 3.— K. Legújabb tánc és dal-album cimbalomra Allaga Gézáttól 3.60 K.

SPORT

* Mérékőzés. A Fővárosi Torna-Club vasárnap, 19-ikén délután 16 ó 3 órakor mérekőzik a Magyar Városi-Egyesület I. csapatával. A mérkőzés a Ferenc-városi Torna-Club pályáján lesz. 40 filléres training-jeggyel megtekinthető.

* Labdarúgás. A Műegyetemi Football Club első csapata e hó 19-ikén, vasárnap délután 3 órakor az Erzsébetkirályné-utí pályán mérekőzik a Budapesti Athletikai Club első csapatával. Ugyanekkor játszik a M. F. C. kombinált csapata a Budapesti Egyetemi Athletikai Club kombinált csapata ellen a Margit-szigeten. A M. F. C. a következő két csapatot küldi a küzdelembe: I. Uváry, Durand, Réthy, Nirsenc, Pényó, Friedrich, Niesy, Aschner, Bartl, Fischer, Grosz. — II. Major, Bara, Szikla, Perényi, Meisels, Frischfeld, Liber, Schuler, Halász, Desk, Herzfeld. Mind a két match trainingjegyekkel tekinthető meg.

* Az Ausztria-új. Szászcer koronáért futnak hónap Bécsben a lovak. Ha maga a verseny nem is volna érdekes, de ez a kolosszális díjazás feléje fordítja minden ember figyelmét. Az 1800 méteres Ausztria-új startolóit:

Table with 3 columns: Name, Age, and other details. Includes Pruszi, Gavallér, Beregovölgy, Ladon, Kiss me, Anglomán, Kaipag, Wiking, Belle of Hernal, Sohñfeld, Skemming, Major, Llubar, Haiderose.

Pruszi, Gavallér és Beregovölgy a kétéveseket képviselik nagy esélylyel, a háromévesek közül pedig Ladon és Llubar indul kilitással. A németeket a két-éves Skeming képviseli. Jelölőjeink:

- I. Perhaps—Matchboy. II. Alfonso—Klara. III. Béza—Capelmeister. IV. Beregovölgy—Ladon. V. Quid nunc.—Sweet Love. VI. Couleur—Taxis ist. VII. Dréher ist.—Viribus unitis.

TÖRVÉNSZÉK

§§ Nasivasi-humor. Négy detektív személyében, kellemetlen vendégei akadtak a nagymező-utcai Weil-féle káváháznak egy augusztusi éjében. A káváház Izsóvendégei Weil Izidoréval, a káváház tulajdosa-nak feleségével éppen nasi-vasit játszóttak, mikor a detektivek meglepték őket. A játékt társaság tagjai ma találkoztak ujából a büntetőjárásbírósg elött Bezeredy albiró szobájában, ahol valamennyiüket sze-repeneséjék által elkövetett kihágással vádolta dr. Serly Sándor ügyész megbízott. A vádlottak fele, névször-int Giehnér Mór, Wald Armin, Weil Izidoré és Rohenczi Izidor kerekén tagadták, hogy ók játszóttak volna. Akadt azonban két résztvevő a játékban: Schwarz Samu és Taussig Adol, akik rávallottak a tár-

MESE

Az egyszeri bolond.

Volt egyszer egy ember, az ott járt, ahol az ézt gyűszűszámra mérik, de neki még csak egy gyűszűre való se jutott. Nagyon ostoba volt szegény feje.

Egyszer kiment az erdőre egy rossz taligával, meg egy vén csacsival fáért. Amint megy, odaér egy tóhoz, abban a tóban egy csomó vad-rece uszkálgatott.

— Ejnye, gondolta magában, majd fogok én magamnak mindjárt egy kis pecsenyének valót.

Azzal kikapta a fejszét a taligából, jól húzott a szamarára és odarikantott neki:

— Haj te, haj, eredj az erdőre, majd utánad jövök nemskára.

A vén csacsi is megijedt a nagy ütésre, rikogtatásra, elszaladt az erdő felé, az ember pedig odament a tóhoz récet fogni. Hiába is a récéket:

— Lili, lili, gyertek ide kis récéim!
Volt is eszükben. Megharagudott erre az ember, utánuk dobta a fejszét. Persze mind elröppentek.

No iszen vakarta erre az ember a fejét, most már se réce, se fejsze. Mit csináljon? Mit csináljon? Egyszerre eszibe jutott, hogy van a zsebében egy huszasa. Ejnye, ezt beledobja a vízbe, majd peng, aztán meghallja, hol a fejsze. Akkor majd bomehet érte és kivetheti.

Bele is dobta, de bizony nem pengett se a fejsze, se a huszas, hanem ez is ott maradt szépen a tóban.

Hej, busult az ember. Egy darabig még nézte a tavat, aztán elindult a szamarára, taligájára után. Meg is találta, de csak a taligát, a csacsiját azalatt megették a farkasok, csak a csontja maradt.

Mit volt szegény embernek mit tenni, nagy bánatában összeszedett egy pár száraz ágat, fölötta a taligájára, tetejibe a szamarára csontját és húzta maga, húzta hazáig.

Meglátja a felesége, elejbe szalad:

— Jaj, te, jaj, hol hagytad a csacsidat?
— Itt hozom a taligán. Nem látod. De a fejsze!

— Hát a fejszét merre hagytad, te bol-dogtalan?

— Leuszott a tó fenekére, aztán nem akart kijönni, pedig a huszasomat is utána küldtem.

— Jaj, te világ csodája! Nem pusztulsz a szemem előtt? Nem bánom, akárhova mész, te szamar, fejsze nélkül haza ne kerüjl!

Mit volt szegény embernek mit tenni, elbujdosott hazulról. Ment, mendegélt, s mindig csacsi meg fejsze motoszkált a fejében. Egyszer csak meglát egy embert, aki egy nagy kutya után szaladt fejszével. Azért szaladt utána, mert son-

kát lopott nála. Nagyot ugrik a bolond ember örömeiben, mert a nagy kutyát számárnak nézte és azt kiáltotta:

— Nem való számárnak a fejsze, inkább adja neked mind a kettőt.

Megharagudott az ember, azt hitte, öt esu-folják számárnak és jól megverte a bolondot.

— Jaj, azt mondja, — hát mit kellett volna mondanom?

— Azt, hogy régen megérdemelte volna ez a dög, hogy fára kössék.

— No, majd máskor.

Megy a bolond tovább, beér egy városba, ott éppen meghalt egy öregasszony, azt temették. Odaáll a bolond szomorú ábrázattal a koporsóhoz és azt mondja:

— Régen megérdemelte volna az a dög, hogy fára kössék.

No iszen lett kinja szegénynek. A halottas nép mind neki esett, ütötték, verték, jól megci-bálták.

— Jaj, azt mondja, — hát mit kellett volna mondanom?

— Azt, te bolond, hogy az isten nyugtassa meg a szegény öreget!

— No, majd máskor.

Megy a bolond tovább, kiér a mezőre, ott éppen disznót pörkölték. Eszébe jutott, mire tanították, el is mondta szepen:

— Az isten nyugtassa meg a szegény öreget!

Oldalba lökték, jól meg is szidták, hogy tud ilyet mondani.

— Jaj, hát mit kellett volna mondanom?

— Azt, te bolond, hogy mind a két szája-végén folyjon a zsir.

— No, majd máskor.

Megy tovább, beér egy faluba, ott találkozik egy lakodalmas néppel. A menyasszony szép cifrán föl volt öltözve, a bolond meg odamegy hozzá és azt mondja:

— Mind a két szájavégén folyjon a zsir.

— Hej, te bolond! Így meg úgy, neki a lakodalmas népek, megint jól elverték.

— Jaj, azt mondja, — hát mit kellett volna mondanom?

— Azt, te bolond, hogy szorítsd magadhoz vőlegény ezt a szép menyasszonyt és csókold meg.

— No, majd máskor.

Megy tovább, hát egy öregember meg egy öregasszony verekednek. A bolondnak se kellett egyéb, odaáll elejük és azt mondja:

— Szorítsd magadhoz vőlegény azt a szép menyasszonyt és csókold meg.

No iszen lett erre megint kinja szegénynek. A két öreg elhagyta a verekedést, neki a bolondnak s mi a kezük ügyébe esett, avval verték; az egyik bottal, a másik süprével.

— Jaj, azt mondja, — hát mit kellett volna mondanom?

— Azt, hogy Pista bácsi, Panni néni, ne bántsák keetek egymást, béküljenek össze.

— No, majd máskor.
Megy tovább, beér egy erdőbe. Egyszerre csak meglát két farkast, amint szőrnén marakodnak. A bolond se vette tréfára a dolgot, odament hozzájuk és azt mondta:

— Pista bácsi, Panni néni, ne bántsák keetek egymást, hanem béküljenek össze.

Nem is bántották azok tovább egymást, hanem neki estek szegény bolond embernek és széttépték.

Ha a farkasok szét nem tépték volna, az én mesém is tovább tartott volna.

KÜLÖNFÉLÉK

Balatoni ut.

Zsibongva szálltak mind ki Füreden,
Rajtam kívül nem maradt atsember.
Hová visz most a hajó, milyen renddel?
Mindegy! Az édes magányt élvezem.

Oly álomszerűen siklik a hajó,
Forrón tűz a fedélre dének napja,
S mint óriás tükör izzó lapja,
Szikrázva tertül messze el a tó.

Csilámlák szerte millió sugara!
O, ez az istenek kristályos kelyhe,
S benn gyöngyözik folyton szünlőg telve
A nagy felejtés bűvös itala.

Aranyfátyolban a távoli part
Egy tüzvonalba terjed le Fonyódig.
Túlann meg fényárában elmosódik
S mi emberi nyom, mindenütt kibájt.

Minden sugárzik s minden hallgatag,
Földvár villái zölde rejtve állnak,
Mint mesebeli sárkányörzött várak,
Hol elbűvölt tündérek alszanak.

(Mondják, ha eljő a bolygó zsidó,
Az elbűvölt lány álmából fölébred,
Riadtan haragra szólít minden népet,
S önmérgétől meggebed a kigyó.)

Szenkőzt, amott dombornál Badacsony,
Mint a természet duzzadó emelője,
Ingerlőn tüzel rajt szőlő-szőlőre,
Titkos lángokra gyúlván a napon.

Ős-zépség árján lelkeim előmől,
A hab kényétől egyre hányva-veve,
Mosolygás s köny ellen egyképp megedve,
Oly csendes-mélan száll meg a gyönyör.

Az élet útján, óh, mi tiszta dal,
Remény, emléket rendre mind elaltat —
Mégis lehell oly élesztő fuvallmat,
Vágy vágy után kél s mély zsongásba hal.

Nyílt tenger ólén, óh, te enyhe rév!
Nyugalmas békém vagy széleségyes hullám!

REGÉNY

Bánék, Andrásék.

Irtá: Gyarmathy Zsigáné.

(10)

Megdöbbenő, zilált tekintettel szökött fel a sziklacsomok közé, aztán elkezdett futni, be a rengeteg felé.

— Szerem! Szeretem! — viszhangzott rémes kiáltása, amint rohant tovább.

E borzasztó pillanatban Kata arra gondolt, hogy Márta most ide ne jöjjön. Ez adott erőt neki; felkapta a tarisznyát — valami ösztön sugta azt, hogy a véres tárgyat vigye innen — és gyorsan indult hazafelé. Háza éppen a falu végén volt, nem találkozott senkivel, elrejtette a tarisznyát, aztán ment a kastély felé, s a borzasztó jelenettől elkábultva, csak egy tiszta gondolata volt, hogy Mártát vissza kell tartania. Szegény kicsi Márta! — ismételte, egyre csak azt ismételte, miközben a kastély elé ért. Idáig csaknem futva jött, de mikor a kapu előtt volt, egyszerre mintha feleszmélt volna: hiszen az nagyon rossz lesz, ha ő most oda bemegy és figyelmezteti Mártát; Márta sejtieni fogja az igazat, — mert az a komolytekinetű, koros leány már régen sejtí — ezzel elárulná a bányát! ... de hát mit tegyen? Agya majd szétrepedt a sürgető kérdés alatt: mit tegyen? Egyszerre megkapta egy gondolat: az apja háza közel van ide, ott végrehajthatja, ami eszébe villant. Futva ment és óvatosan nyitott a pitvarba; kissé hallgatózott: bent Erzi beszélgetett az édesanyjával; oda nem fog be-nyitni. Szétnézett a pitvarban, világosság áradt be a nyitott ajtón és a tálas tetején meglátott egy füstös papírosomót, gyorsan lekapta, régi naptár volt, talán éppen az, vagy annak az utóda, melyből ezelőtt tizenegy évvel az édesapja is kiszakított egy lapot és rá írta: „Vigyázz grófi!”

Kata is kiszakított egyet és ő is azon kezdte: „Vigyázzon a gróf, nehogy a leánya a Buggyanóhoz mezejen, mert ott most borzasztó eseményt látna... jaj, be borzasztó!” ... Sebteben eszirt kavart, bekente a papir egyik oldalát és futott vissza. A kastélyban még a cselédség sem ébredett, könnyű volt az írást felragasztani a címe-re kapuzsoppra, oda, hova az édesapja is ragasztotta a maga írását... De hátha nem látná meg a gróf és Márta mégis oda menne? Az nem lehet! Inkább az utcaajtójukban fog ülni egész reggel és mikor ott elmegy Márta, valamely módon megakadályozza, ha másként nem lehetne, inkább behívja a beteg édesanyjához; de oda nem engedí. Visszafutott, nem tudott otthon maradni, egy korszót kapott a kezébe és ismét a kastély felé tartott, azt meg kell neki látni, hogy a gróf észreveszi-e azt az írást. Többször elhaladt már a kapu előtt, tetevre, mintha vizért járna és az írás még mindig ott van értelenül. Lankadó erejét csak az a felújult erős érzés éllesztette, mely ott lángolt a szívében. Hajdan osztatlan volt a kis parasztleány szeretete a kicsi grófnő iránt; később egy erős szenvedély kisé kiszorította a tiszta gyermeki érzést; de most ismét lángol az és nines más gondolata, csak Márta, sohasem érzett mélyebb szeretetet iránta, mint a szerencsétlenség ome pillanatában. Volt még egy nagyon rossz reggel; akkor tebe volt kis szívre rémes sejtelmekkel és nem félt az apja haragjától és éppen ilyen lángoló szeretettel rohant a kicsi Mártához, hogy bemutassa a hűséges ragaszkodását... Es ezt a jelenetet nem felelte el a másik gyermek soha, ettől kezdve a forró szeretet mellett mely hálát is érzett és amint akkor este könnyező fohász-kodott parányi ágyában. — En jó istenem, áldd meg András Katát! — ugy odafoglalta ímájába később is a parasztleányt...

Es egyszer mégis csak kijött a gróf. Kata meghúzódott a jegenyefák mellé, de már nem tudta kezében tartani az üres korszót, úgy érezte, mintha valami nagyon nehéz húsát letelő; mohó tekintettel lesett a grófra s mikor látta, hogy ol-

vassa a figyelmeztetését, kezdte elhagyni minden ereje és nagy kinnal vánszorgott az édesanyjág, ott aztán csak összerogyott.

Bán gróf levelete a cédulát és csendesen visszafordult. Felnézett az édesanyja ablakaira; Mártát kereste és valóban meg is látta, amint az egyik ablaknál állott. Arra közeledett és feltűnés nélkül intett neki. Márta megértette, kiment az oszlopos verandára. Bán sápadtan, de nyugalmát teljesen megőrizve közelgett feléje, jóreggelt kívánt, aztán átadta a cédulát. Márta megrázkódott; sokkal többet értett a figyelmeztetésből, mint a gróf és gyűnőd aggodalommal mondta:

— Ne menjen oda a gróf se, elmegyek én...
— Ugyan, hogy gondol ilyet!

Aztán kezét nyújtott Mártának, miközben fűrkészve nézot elsápadt arcára.
— Mitől van így megrémülve, tud valamit?
— Semmit sem tudok, gróf; de igazán meg vagyok ijedve, az a cédula valami borzasztót jelez... Különben ki tudja, hátha csak valami gonosz tréfa?

— Oh, ismerem én már az ilyen tréfákat! Parasztember ok nélkül nem ír; ez nem tréfa!

— Ok nélkül nem ír, — ismételtette magában, amint végigment a falun. Aztán az érzések kiszámíthatatlan váltakozásaiban egy pillanattig azt óhajtott, hogy bár lenne igaz a jelzett borzasztóság, mert az azt bizonyítaná, hogy irántuk való jóérzés sugallta a mostani cédulát; kimélni akarják az ő édes kis leányát.

— Szegény, szerencsétlen fiu, tehát újból ki-játszottál! — sóhajtott Bán gróf, amint meglátta halott fiát. Osszokulesolt kezekkel, fájdalmas tekintettel nézte egy darabig, aztán megtörülte szemét s kissé roskadó lépésekkel indult visszafelé. De már a falun nyugodtan, dölcegen ment végig és a kastélyban is így osztotta rendeleit.

Márta az udvaron várta; a gróf már a kapu-nál mondta egy cselédnek, hogy szólítsák elé az ispánt, vagy ha az már a mezőn van, az öreg kulcsárt, egy névjegyet pedig vigyenek a jószág-

Játszin elringatsz bős viharok múltán,
Hogy nyom nélkül zajlik le évre-év.

Hajóm, csak fúsd tovább a tünde kört,
Kerüld csak egyre el a biztos partot!
Mert ott látom lesben az örök harcot;
Ott rendül meg a lábam alatt a föld.

Hajh, ott a szépség is fájó varázs,
Ahol keringnek a csásos tündérek,
S a hű boldogság képei kísértnek:
Egyegy fulánkos röpönő darázs.

Romlásnak réme vagy még kikötöl!
Ott csapott össze az örvény fölöttém,
S sziklára buktam bús hajótöröttem:
Ki hittem, hogy tív s megváltás a — nő.

Mezei Ernő.

† **Védőruha villamos áramok ellen.** Artemieff kivi professzor új ötletét talált ki a nagyfeszültségű villamos áramok ellen. A találmány alapelve ama általánosan ismert tényen alapszik, hogy a villamos áram mindig a jó vezetőn halad, a rosszat pedig kikerüli. Ebből az elvből kifolyólag Artemieff egy bronzöltönyt szerkesztett magának, amely nemcsak az egész testét, de a fejét, kezeit, lábait is befedi és megkezdte a kísérleteit. A helyett tehát, hogy a régi tapasztalat szerint gummitömlő és gummicipőt öltött volna, vagyis elszigetelte volna magát, jó vezetőbe burkolta magát. Mert úgy gondolkozott, hogy rézruhába öltözve, a villamos áram a testét, mint rossz villámvezetőt el fogja kerülni. Kísérletei fényesen sikerültek. Berlinben egy bizottság előtt 150.000 voltnyi árammal érintkezett, a nélkül, hogy baja történt volna. Megjegyezte azonban a vállalkozó professzor, hogy a 450 amperes áramnál kezeiben egy kis meleget érzett, ezt azonban ruházata hiányosságának tudta be. Meg kell jegyezni, hogy egytized ampernyi áram már elégséges arra, hogy egy embert megöljön.

† **A kínai rendőrség.** Peking városa a legújabb időkig, dacára az ő 15.000 rendőrének, akik havonta igazán neveléses csekélyeséget, fejkenként 50 tis (mintegy 5 korona) fizetést kapnak, valóságos prédájává vált a koldusoknak és a tolvajoknak. Végre kezdte megérteni a kormány, hogy az o'ly silányul fizetett népségnek csak arra volt eddig gondja, hogy a mellékjüvedelmét szaporítsa. Segíteni akart tehát a bajon, de ez nem volt könnyű dolog, mert a menhelyi birodalom finanszíriai nem állanak valami fényesen. Peking kormányzójának végre mentő gondolata támadt. Elbocsátott 11.000 rendőrt és megtartott négyezret, akiknek fizetését azután megháromszorozta. Ez a 4000 rendőr csupa markos legény és mióta a pekingi rendőrség létszáma negyedrészannyira apadt, a közbiztonság azóta tetemesen javult.

felügyelőhöz, Zágonyi tekintetes urhoz. Pár sort írt a névjegyre, aztán benézett az istállóba, mintha csak kerülte volna a négy szemközti való találkozást Máriával. Csak mikor látta, hogy az ispán is, a kulcsár is közeledik, akkor tett néhány lépést Mária felé és szomorú, de erős hangon mondta:
— A fiam errefelé vadászott, a Bugygyanó szikláján megcsuszamlott s lebukott, miközben a puskája elsült és szétzúzta az agyát. Ispán ur, szállítsák be a holtestet. Kisasszony, készítse elő Mártát a szomorú esetre. En megyek az édesanyámhoz... Más egyebekben intézkedni fog Zágonyi.

Aztán a temetés alatt és után az emberek, úgy egymás között megállapították, hogy Bán Gábor grófnak nincsen szíve, mert ha néha volt is oka nehezteni a szeretetreméltó fiura, de azért mégis csak gyermeke volt... s ezen felfedezés után tetek még egy más felfedezést is:
— Utolsó Bán gróf volt a fiu: hát ősi nemzetsége kivesztén busulhatna az apai Már a leánya egészen más, azt megtörte a bánat.

Es a részvét Mártát felhajtja. És Márián kívül senkisé tudta, hogy az András György elutazása után való reggelen — mielőtt bátyja haláláról hallott volna — már éppen így meg volt törve a gyöngy, fehér virág.

XIII.

Bán gróf megadással vette a fia halálát; de annál kínosabban gyötörte leánykájának a hervadása. Mindig tudta, mily forrón szereti azt a gyermeket és mégis úgy érezte, hogy csak most tudja igazán. Erzi a bátyja halálát is, de nem ez hervasztja, gondolta nagy aggodalmában az apa. Az öreg grófné nagy gyöngédséggel, Mária nagy tapintattal, a gróf végtelen szeretettel igyekezett Mártát szórakoztatni; de mindhiába, a gyermek csak fonyadt; beessett, halovány arcokkája, átlátszó légséggé még szomorubbant hatott gyöngéd szíve igyekezetében, melylyel fájdalmát takargatta; különösen, ha mosolygott, tűnt fel csak

† **A tenger áldozatai.** A Veritas magyar-osztrák hajóosztályozó hivatal most kiadott jelentése szerint a folyó év augusztus havában elvesztett hajók száma igen jelentékeny volt. E hónapban ugyanis nem kevesebb mint 61 vitorlást és 33 gőzöst töröltek a lajstromokból, mely hajók a világ különböző tengerein részben összejáratás, részben zátonyra futás vagy tűz által pusztultak el. A veszteségek is az angolok járnak elől, beigazolvva azt, hogy ott pusztul, ahol van. Nem kevesebb, mint tizenkét vitorlás és tizenhat gőzösük pusztult el e hónapban. A veszteség nagysága szerint sorra következnek ezután az amerikaiak, akik tizennégy vitorlást és egy gőzöst vesztek. Az olaszoknak hat vitorlásuk és négy gőzösük pusztult el. A norvégiek vesztesége öt vitorlás és három gőzös, a japánoké három vitorlás és három gőzös. Az orosz flotta öt vitorlással és egy gőzessel lett szegényebb. A iranciák négy vitorlást és egy gőzöst vesztek; a németek négy vitorlást és egy gőzöst. A dánok vesztesége három vitorlás volt. A svédek szintén három vitorlást vesztek, de egy gőzhajójuk is elpusztult. A szegény spanyol flottának csak egy gőzöse járt szerencsétlenül. Végül a belgák egy gőzöst és a hollandusok egy vitorlást vesztek. Magyar és osztrák hajó egy sem pusztult el augusztus hónapban.

Az angol tengerészeti minisztérium most egy jelentést tett közzé, melyben kimutatta, hogy félszázad alatt mennyire javultak a hajózási viszonyok a személybiztonság tekintetében. A több évtizedre vonatkozó számadatokból kitűnik, hogy a hajózási és hajózási eszközök fejlődésével mennyivel biztonságosabb a tengeri utazás most, mint pár évtizeddel ezelőtt. Ez a statisztika csak a nagyobb tengerész államokra szorítkozik és ezek között is főleg Angliára, de megjegyzi, hogy a többi tengerész államokban is átlag éppen olyan arányokban javultak a viszonyok. Így Angliában, illetve az angol hajókön 1851. évben a tengerészek létszáma 156 719 főből állott. Ezek közül a jelzett évben hajózási közben elvesztett 3278 ember; 1891. évben a létszám 218 247 főből állott s ugyanebben az évben már csak 1892 volt az elvesztettek száma; 1901. évben pedig az angol tengerészek létszáma 225 443 főből állott és ezek közül 1252 ember vesztett el. A jelentés szerint a legutóbbi husz év alatt a tenger hullámaiban elpusztult tengerészek száma egy harmadrésze csökkent.

† **A vonat füstje.** Egy angol műszaki lap érdekes adatokat közöl a közel jövőben közlekedő gyorsvonatokról. Nagy hiba volt eddig, hogy az utasok sokat szenvedtek a mozdonyból elszálló nehéz kőszénfüsttől. Jövőre azonban bátran nyitva lehet tartani az ablakot, mert egy vasutársaság olyan készüléket talált fel mely a füstöt a mozdonyból elvezeti s a vonat hátulján jut a szabad levegőre. Lényeges módosulást szenved a mozdony is, melynek

széles eleje föllögtette a szelét s így csökkentette a vonat gyorsaságát. A rendes menetsebesség százharminc kilométer lesz óránként, mely azonban százhatvan kilométerig emelkedhetik, a nélkül, hogy az utasoknak kellemetlen volna.

† **A fej növevése.** Általános felfogás szerint a fejnek növevése a test növevével együtt, tehát a 25-ik évvel szűnik meg. Tényleg azonban az ember feje még az 50-ik évig is nő. Ez a merész állítás egyszerű megfigyeléssel könnyen igazolható. Akinek katonakórából van még sapkája, azonnal meggyőződhet arról, hogy a feje azóta csakugyan megnőtt. Dr. Baerl, tokiói orvos megfigyelte, hogy fejének körülete 20-ik évtől a 20-ig 1 cm.-rel, a 30. évtől a 50-ig pedig ismét körülbelül 1 cm.-rel megnőtt. Gladstone feje is a kalapos állítása szerint egészen az 50. évén túl állandóan nőtt. A berlini anthropologiai társaság 1901. március havában tartott ülésén Virchow is kijelentette, hogy a koponya a varratok megcsontosodása után is tovább nő.

KÖZGAZDASÁG

Az iparosok országos gyűlése.

Budapest, október 18.

A nagyváradai kereskedelmi csarnok dísztermében ma kezdte meg tanácskozását a VI. országos iparügyi gyűlés. A gyűlésen 247 iparostületnek 436 tagja vesz részt. A gyűlés napirendjére sok érdekes tárgy van kitűzve, amelyek közül általában fontosságra az önálló vámtarifát kérdése, amely már ma, a kongresszus első napján került tárgya sra.

Bertsey György, a nagyváradai iparostület elnöke üdvözölte a gyűlés tagjait, akik Thék Endrét választották meg az országos gyűlés elnökévé. Thék hosszabb beszédben köszöntö meg ezt a kitüntetést. Rámutatott arra, hogy a közepesipari részben elvesztett, részben szenvedőben van és hogy ezt a pusztulást közönyösen nézi a társadalom. Pedig a nagy nemzeteket az ipar és kereskedelem teite nagygyá. A magyar iparosoknak főhajdúja nem is ipari, hanem nemzeti érdek. Kenyer kell a népek és azt csak az ipar és kereskedelem adhatja meg, de ez is csak akkor, ha minden bajt sürgősen orvosolják. A beszédet nagy tetszéssel fogadták, azután megalkotották a tisztkart. Alelnökök lettek: Bertsey György és Deul Jenő; Gelléri Mór főjegyző, jegyzők: dr. Horváth János, Ervi László, Kiss Ferenc, Sarkadi Lajos, dr. Soltész Adólf, Tóth Kálmán, Pütsi István; háznagy Szilágyi Ernő lett.

Gelléri Mór előterjesztette Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter leirátát, melyben biztosítja a gyűlést legmélegb érdeklődéséről és tudatja, hogy képviselével Abonyi Eml. miniszteri tanácsot bízta meg. Ezután a gyűlés elnökévé gróf Zichy Jenő, Abonyi Eml. miniszteri tanácsot, Beöthy László főispánt, Rimer Károly polgármestert, Barabás Béla országgyűlési képviselőt választotta meg.

Rimler Károly polgármester a város nevében

igazán az a megkapó fájdalom, a mi ott rezgett két szemének mélyén.

— Vajon nem szórakoztatná-e egy utazás? — tanácsoztak hárman és a nagymama magára vállalta, hogy virágot kelt unokájában távoli országok szépségei iránt.

Április vége felé járt az idő és a tavasz egész bájával áradt Bánkut völgyére s a „fekete bére“ felett talán sohasem ragyogott olyan fényes kékségben az ég, mint ezen a tavaszon, de most már a nagy kastélyban csak a legöregebb szivert érintette melegeleg a természet szépsége. A gróf végtelen aggodalma homályos fátyol szőtt a ragyogás elé, Márta pedig nem is látta azt. Gyöngédségből még mindig szedte a virágot nagymamájának; de maga nem gyönyörködött a virágban sem. Egy nagy ibolyabokréthához néhány szál punkódi rózsát tűzött és úgy vitte be.

Nagyanyja szeretettel simogatta meg főhéher arcát:

— Köszönöm, nagyon szeretem a rózsát, kis unokám, de tudod, hol szeretném leginkább? Itt, itt ezen a halovány arcomon... Mikor is nyílnak itt még egyszer a rózsák, kiskisim? ... Es apa is halványabb, mint eddig, bizony jó ténne mind a kettőtöknek egy utazás; te még tengeren sem voltál és világvárosok műkinésiben sem gyönyörködtél. Édesapádnak fejlett művelése van, sok tudása, élvezet őt hallgatni utazásközből; s míg neked megmagyarázta mindent, maga is felüldülne; bizony szüksége van arra...

— Ha az édesapára jól hatna, szívesen megyek, nagymamám.

Fejét lankadtan hajtotta le és azt gondolta, mehet akármerre, neki mindegy, mert úgy sem talál olyan helyet ezen a világon, hol megkapathatná a Gyuri szerelmét...

Aztán tanácskozni kezdtek hárman, a gróf, az anyja és Mária, s pár nap alatt megalkották az utitervet, melynek első pontja az volt, hogy néhány napot a Margitszigeten töltenek Klárisz grófnéval, kinek az állapota oda súlyosodott,

hogy nem vihették másfelé; ott fogja tölteni a nyarat.

— Szegény leányom! Ha még egyszer óhajja Máriát, mondjátok meg neki, hogy szívesen engedem. No, csak ne tiltakozz, Gábor, a nehéz betegeknek vétek kedvét szegni! Aztán én már ki is gondoltam az egészet, míg Mária a leányomnál lesz, áthozatom Feketének, azt én neveltem, tudja minden szokásomat, ügyes, jó asszony, szeretem. Mennyit fog nekem beszélni a kedves, régi dolgokról, mikor még én is járhattam erdőn, mezőn... De ne gondoljátok, hogy ebben a felemleítésben valami békéltetés rejlik, hiszen ha nem is lennék szélhűdött, az én koromban már úgy sem járhatnám a hegyeket.

Jó kedélylyel beszélt tovább és a fia gondolta:

— Szegény anyám! Rád is nehéz sulylyal nehezedett az élet keze: javakorodban megbénultál, egyetlen leányod gyógyíthatatlan, kinos betegségekben szenved; egyetlen fiu-unokád megtévelyedve szerencsétlenül halált halt és most öreg szived felderítője, egyetlen gyönyörűsége, az ódes kis unoka szemed előtt fonyadt, haldoklik! Este mégsem roskadsz össze, mert lelkierődnék fenntartó oszlopa a hit.

Aztán az apa utrakelt az ő fonyadó, fehér virágával és nem tudta felüldöteni, bármerre ment vele. Csak gyöngédségből mutatta a gyermek, mintha érdekelne valami s ilyenkor még kétségbe ejtőbb volt az a fájdalom tekintet, amint érdeklődést akart mutatni és az apa aggodalma nőtt, mint estvelé az árnyék és sötétség borult a szívére, hiszen ha majd így el fogja vesztini ezt a gyermeket s vele az életnek minden bécset; míg ha felüldülne, ismét szép lenne az élet, ott a szülőj bércéi között.

Egy délután künn ültek a tengerre néző terraszokon és az apának egy tetszett, hogy a leánya állapota még soha sem volt ily aggodalmat keltő.

(Folytatása következik.)

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde kedvező külföldi hírekre szilárd irányzatú nyílt meg, az üzlet folyama alatt azonban csakhamar a bányáértékek hanyatlására csekély ingadozások után a forgalomba került értékek árfolyamai esőkentek. Zárlat felé Osztrák-Magyar államvasutak ismét javultak. Az általános üzlet esőndös maradt.

Előzőszo. Osztrák hitelrészvény 679.—677.—. Magyar hitelrészvény 718.50—717.—. Államvasut 710.25—709.—. Jelzálogbank 474.25—474.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Osztrák hitelrészvény 677.75—677.25—677.50. Magyar Hitelezés 717.—716.50—716.75. Államvasuti részvény 709.50—708.50—709.—. Rimamurányi vasmű részvény 478.—477.—. Jelzálogbank részvény 474.50. Közúti vaspálya részvény 619.—617.50—619.—. Városi villamos részvény 326.—. Koronajáradék 97.65—97.60—97.64. Ipar- és kereskedelmi bank részvény 27.60 korona.

A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 677.25. Magyar hitelrészvény 717.—. Leszámlitólbank részvény 454.—. Rimamurányi vasmű részvény 477.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 708.50. Közúti vasut részvény 619.—. Villamos vasut részvény 326.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulának megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag: lucerna magyar 48.—58.— korona, vörös aprószemű 43.—48.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsángi — korona, középszemű 50.—54.— korona, nagyszemű 54.—58.— korona. Disznósír: budapesti 78.—78.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki — korona, városi 4 darabos 64.—64.50 korona, 3 darabos 65.—65.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 11.25—11.50 korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 13.75—14.— korona, 85 darabos 17.50—18.— korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.— korona. 100 darabos 13.25—13.50 korona. 50 darabos 16.—16.50 korona. Szilvai: sziavónai 16.—16.50 korona, szerbiai 14.—14.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőszo. lánnya volt az irányzat.

A déli tőzsdén tartott a lánnya irányzat.

Zárlatok az irányzat lánnya maradt.

Bécs, október 18. (Magyar értékek számlája) 4% os aranyjáradék 120.10. Tiszai és szegedi kölcsön sorjegy 159.75. Magyar vasuti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasuti állami kötvény —. Magyar lészámlító- és pénzügybank —. Rimamurányi vasmű részvény 476.—. Magyar koronajáradék 97.55. 4% os Magyar földterem. kötvény 97.80. Magyar hitelbank részvény 715.50. Magyar nyerecményi kölcsön sorjegy 201.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény —. Magyar keres. bank —. Magyar cukoripar 1270.

Bécs, október 18. (Osztrák értékek számlája) 4% os papírjáradék 100.60. 4% os osztr. aranyjáradék 120.70. 1860-os sorjegy 150.65. Osztrák hitelsorjegy 428.75. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyzet 452.50. Osztrák-magyar bank 1584. Déli vasut 76.50. Dunagőzhajózási részvény 918.—. Dohányrészvény 320.—. Császári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.92. 4% os ezüst járadék 100.45. Osztrák koronajáradék 100.20. 1864-iki sorjegy 250.—. Osztrák hitelintézet részvény 677.75. Unionbank 434.50. Osztrák Länderbank 391.—. Osztrák-magyar államvasut 708.50. Elbavölgyi vasut 461.—. Alpezi bányász részvény 353.50. 20 frank arany 18.05. Londoni váltóár 239.23. Bécsi tramway lítt B. —. Bécsi tramway lítt A. —. Lipót köb 335.—. Az irányzat gyenge.

Bécs, október 18. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 677.50. Magyar hitelrészvény 716.—. Angol-Osztrák bank 273.—. Bécsi bankjegyzet 453.—. Union bank 535.—. Länderbank 392.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 708.25. Déli vasut 77.—. Elbavölgyi vasut 461.50. Északnyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 327.—. Rimamurányi vasmű 477.—. Alpezi bányász részvény 353.50. Májusi járadék 100.60. Magyar korona járadék 97.65. Török sorjegy 112.75. Német bírodalmi márká 117.97—117.65. Napoleon'or 19.05.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 18. (Lásd a tudósítást.) A tőzsdén eleinte kedvező volt a hangulat, szérményekben, mert a Ruhrvidékről nagyobb kereslet jelentkezett szénben és briketten. Kohóüzemek ártáradék. Járadékok nyugodtak. Vasutak közül a földközi tengeri vasut részvényei 2% os kal estek arra a jelentésre, hogy az osztalék csak 15 líra lesz, holott tavaly 20 líra volt. Bankok nyugodtak. Később a forgalom az egész vonalon esőndös volt, változatlan árfolyamok mellett. Magánkamattól 2% százalékos.

Berlin, október 18. (Zárlat.) 4% os papírjáradék —. 4% os osztrák aranyjáradék 103.10. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 68.40. Osztrák-magyar államvasut 152.40. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.40. Magyar vasuti beruházási kölcsön —. Alpezi bányász részvény —. Disconto-Commandit 187.40. Általános villamosági Edison 165.75. Geisenkirehben 174.25. Laura-kohó 109.40. 4% os ezüstjáradék 101.10. 4% os magyar aranyjáradék 101.75. Osztrák hitelrészvény 213.75. Déli vasut 20.25. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.25. 4% os új orosz kölcsön 97.10. Török dohányrészvény —. Olasz járadék —. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 167.25. Harpeni 169.80. Az irányzat nyugodt.

Berlin, október 18. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Bécsi forgalom. 4% os magyar aranyjáradék 101.75. Magyar koronajáradék 68.40. Osztrák hitelrészvény 213.75. Osztrák-magyar államvasut 152.40. Déli vasut 20.10. Északnyugati vasut 216.20. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy közepén —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Utolsó) Lombard —.

Paris, október 18. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4% os osztrák aranyjáradék 100.60. Osztrák Länderbank —. 3% os francia járadék 100.15. Ottomanbank 693.—. 3% os francia járadék 101.37. Alpezi bányász részvény —. Déli vasut —. 4% os magyar aranyjáradék 103.15. Párisi bankrészvény 10.74. Olasz járadék 102.80. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földhitelezési részvény 1295.—. Török dohányrészvény 300.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, október 18. (Zárlat.) 4% os papírjáradék 101.—. 4% os osztrák aranyjáradék 103.30. Magyar koronajáradék 68.45. Osztrák-magyar bank 114.50. Déli vasut 20.20. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 234.45. Bécsi bankjegyzet 115.20. Villamos részvény —. 3% os magyar aranykölcsön 87.10. 4% os ezüstjáradék 100.90. 4% os magyar aranyjáradék 101.45. Osztrák hitelrészvény 214.20. Osztrák-magyar államvasut 152.40. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóár 84.25. Párisi váltóár 813.33. Union bank —. Alpezi bányász részvény —. Az irányzat szilárd.

Hamburg, október 18. (Zárlat.) 4% os ezüstjáradék 100.60. 1860. sorjegy 152.70. Déli vasut 20.—. 4% os osztrák aranyjáradék 102.60. Osztrák hitelrészvény 213.80. Osztrák-magyar államvasut 152.—. Olasz járadék 103.—. 4% os magyar aranyjáradék 101.40. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 18. A sertésüzlet irányzata: esőndös.

A) Hízott sertések ára: L) A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm feletti súlyban) 112—114 fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fiatal nehéz (páronként 250 kilogramm feletti súlyban) 120—122 fillérig. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 118—120 fillérig. Fiatal könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. II. Magyar második: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm feletti súlyban) 115—116 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 113—115 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 112—114 fillérig.

Sertésárak: 1902. okt. 16. napján volt készlet 47.154 darab. — 1902. okt. 17. napján lehajlatott 1027 darab. — 1902. okt. 17. napján elszállított 1458 darab, 1902. október 18. napjára maradt készletben 47.365 darab.

TÁJÉKOZTATÓ.

Liebig-féle Nékülözhető minden konyhában. A legjobb húsú gyors elkészítése. hus-kivonat.

Napirend. Napár. Vasárnap, október 19. Római katolikus: Alk. Péter. — Protestáns: Lucius. — Görög-orosz: (október 6.) Tamás. — Zsidó: Tischni 18. — Nap két: 6 óra 9 percek.

Nyugszik: 4 óra 47 percek. — Hold két 6 óra 26 percek este. — Nyugszik: 8 óra 32 percek reggel. A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Múzeum. Képtár, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig. Iparművészeti múzeum és iskola könyvtára délelőtt 10 órától 12-ig. Mentőegyesület helyisége a Markó- és Sölyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig. Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyitása, tudakozó osztálya és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatlanos órák: délelőtt 9-től 12-ig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történet-gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetésnek armitásokat is eszközöl) a városi ipart csarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek közötti üzlet-vezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. kerület Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, október 18.

Az északi depresszió mélyegéből vezített és a Balkánig terjedkedett, a magas levegőnyomás pedig keleti, meg délnyugati Európát borítja. Európában az idő jobbra esős és szeles; a hőmérséklet nyugaton csökken, keleten pedig emelkedik. Hozzában a változókéony időt Erdély kivételével, hűvösebb, szeles és idő váltotta fel. Jelentékeny volt az eső északon, meg az Általú déli részén. Kihűlés: Váltakozó, szeles és hűvös idő várható inkább csak keleten esővel.

UTMUTATÓ.

Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyár központi írszékében keresepít 36. cimbalomok, hegedűk, fuvolák a minden más hangszer jutányos árban szereshető be. Külön zongoratermek a Kossuth Lajos-utuban (a Károly-körút sarkán), hol zongorák és pianók kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zala kölcson Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tórnay Lajos, vezérigazgató: Bunkó Gyula. Központ: VI. Andrásy-5. M. Gyagy. kir. szab. osztály-sorszájak: Iskolárisztó helye: IV. Ferenciek-tere 4. Kézi zálogjegyek: IV. Károly-körút 18.; IV. Ferenciek-tere 4. (Irány-utca sarak; VII. Király-utca 57.; VIII. Jász-f-körút 2.; VIII. Úllői-út 6. sz.

Első Leánykiképzési Egylet m. sz. Leány- és szobizott-intézet, Budapest, VI. Tere-körút 40—42. (az intézet saját palotájában.) Az intézet vagyona 1901. december 31-én 7.874.385-4 korona. Eddig kifizetett biztosított tőke több mint 6.856.472-84 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjtételek mellett 1000 koronát kölönként összeig biztosíthatók.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Dun, Horva, Vag, Haba, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborca, Ung) and water level measurements (Okt. 18., Okt. 17., Okt. 16., Okt. 15.)

Függetlenné teszi ön magát a nyomdásztól betűnyomóeszközök megvásárlása által. J. LEWINSON gyárak. Képviselek keresetnek.

Kérjen árjegyzéket minden fajta bolygóról, lap-számzó és számozóeszközökről, sablonról, plombafogóról, agótblolygóról, dombornyomás bolygóról, dombornyomás szettől mindennemű kiegészítőtől, modern program-programokról fércmentő cakkokról, szelőkivitelben. Árjegyzék ingyen.

NAGY BUTOR-ELADÁS. A jelenlegi üzleti pangás folytán a legjobb minőségű asztalos és kárpitozott butoraimat 20% ó árengedménnyel adom el. Nagy választék ebédli, háló, szalon, valamint egyes butorokban egyszerű és a legjobbnabb kivitelben. Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos — butor-telepe. BUDAPEST, V., ker. Erzsébet-tér 18. szám, I. emelet. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1902. október hó 19-én.

A bolygó hollandi.

Dalmi 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét szerzette Wagner Richard. Ford. ifj. Abrányi Kornél.

Személyek:

Daland	Szendrői Mari	Valent
Sonta	Krammer T. Kormányos	Gábor
Er	Brouk A. hollandi	Beck

Kézde 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. október hó 19-én.

Délután 1/3 órakor mérsékelt helyekkel:

Romeo és Julia.

Tragédia 5 felvonásban. Irtá Shakspera. Fordította Szász Károly.

Személyek:

Escalus	Mézáros Bonvolio	Hetényi Gyenes
Páris	Dezso Tybald	Molnár Góly
Montague	Abonyi Lórincz	Molnár Góly
Capulet	Egressy Capuletné	Szacsavayné Márkus
Romeo	Boregi Julia	Márkus Vizvári
Mercurio	Császár Dajka	

Este:

A föld.

Színmű 3 felvonásban. Irták: Kemechej Jenő és Malonyay D.

Személyek:

Kovács	Szacsavay Marosi	Gál Rózsahegy
Zsuzsa	Jászai Bódog	Déli E. Gyenes
Klári	Márkus E. Susanno	Gabányi Kőrösmező
Vékonyé	Sz. Prielle K. Vékey	
Gedeon	Császár Bodza	
Juliska	Liget Gergő	

Kézde 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. október hó 19-én.

Délután 3 órakor mérsékelt helyekkel:

A három grácia.

Bohozat 3 felvonásban. Irták Héros és Milou. Fordította Rajna Ferenc.

Személyek:

Grandbois	Balassa Papoucen	Vendrei Tapolczai
Clotilda	Gazzi M. Eugéne	Szerény Hegedűsné
Plantin	Góth Paturó	Tanay Gyözö
Génóvié	Pécsi Criquette	
Sam Davids	Hegedüs Hypolyte	
Helena	Haraszthy Cabassou	

Este:

Fedák Sári vendégfelléptével.

Csokon szerzett völegény.

Énekes bohozat 3 felvonásban. Irtá Szigeti József. Zenéjét szerzette: Serly Lajos.

Személyek:

Csontai	Balassa Traurer	Vendrei Kazaliczky
Bóla	Góth Eidiájó	Tapolczai Szerény
Esztí	Rostagni Irmag	Hegedüs Nikó
Abrai Irén	Fedák Futaki	
Barnyai	Pethes Ripacs	
Olga	Nógrádi Nefeletis	

Kézde 7 1/2 órakor.

FOVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató Nagymező-utca 17.

Ma délután 4 órakor a család előadás

mérsékelt helyekkel.

A második ágy

Énekes bohozat

Paul Marinetti

kómikus némajátéka

Fukushimas japáni akrobák stb. stb.

Este 8 órakor nagy előadás.

A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Felhívás!

Mielőtt a földbirtokos birtokaira förtésztes kölcsönt felvesz régi kölcsönt konvertál, úgy a jutányos kamat, gyors és szakavatott lebonyolítás, valamint a lehető legmagasabb kölcsönösszeg eléérése tekintetében érdeke, hogy alanti bankéget, ajánlatára szövelts fel. Cim: Frankl Adolf banküzlet Budapest, VI., Eötvös-utca 19. (Eötvösudvar) saját ház. Interurban-telefon szám 25-40.

Üzlethelyiség változás.

Évtizedek óta Bécsi-utca 3. sz. a létező porcellán és majolika gyári raktáramat ugyanazon ház sarokhelyiségébe (jelenleg Tottis és Kren) helyezem át. Hogy az átköltözés terhes munkáját némiképpen csökkentsem, összes árukészletemet kiváltásos olcsó áron ársum el, alkalmat adva a nagyérdemű közönségnek, nem selejtes árut, hanem elsőrangú porcellán-, majolika-üveg-, dizs- és használati-tárgyakat mélyen leszállított áron beszerzem.

FISCHER EMIL cs. és kir. udvari szállító Budapest, IV., Bécsi-utca 3.

Szepeességi Ien-ipari Wein Károly és Társai
vászoni- és asztalnemű-gyárosok Budapesti főraktára: IV. Koronahercz-utca 8. (Marja-bazár épület).

Ajánljuk hírneves szepeességi vászon, asztalnemű, törülköző, törle és minden eszakmába vágó gyártmányainkat. Minden darab gyártásukból származó árut ezen vödegyeztetéssel eladjuk el.

Legszébb könyvtárt berendezek, havi 2-3 korona részletfizetésre:

Szépirodalom, szakművek bel- és külföldi: Cim Kelemen Gyula, Budapest VII., Dob-utca 91. sz. II. em. 15. levelezőlap elegendő.

Gyümölcs-, főzelék és husconservákat,

aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az "Első Kecskeméti Consergyár"
Kecskeméten.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Magy. kir. Államvasutak. Üzlet. Szeged. 27821/002. szám.

Pályázati hirdemény

pályafenntartási fák szállítása iránt.
A magy. kir. Államvasutak szegedi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére az 1903. évben szükséges pályafenntartási fák szállításának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1903. évi szükséglet, mely a tényleges megrendelés alkalmával megfelelhet vagy lejelbithető, a következő:
Erdői fenyődeszka 28 m³
Jegenye fenyődeszka 80 m³
Luc fenyődeszka 62 m³
Szurkos fenyődeszka 3 m³
Tölgyfa deszka 6 m³
Fekete szurkos fenyőfa 7 m³
Metszeti jegenye fenyőfa 12 m³
Metszeti jegenye fenyőfa 12 m³
Erdői fenyőfa 12 m³
Metszeti szurkos fenyőfa 12 m³
Fárgott tölgyfa 396 m³
Szurkos fenyőfa 54 m³
Metszeti léc puhafából 49.600 fm.
Kerítési oszlop tölgyfából 2360 drb.
Erdői fenyő palló 13 m³
Luc fenyő palló 48 m³
Luc fenyő palló 11 m³
Szurkos fenyő palló 38 m³
Tölgyfa palló 98 m³
Kerítési rud tölgyfából 14600 fm.
Kerítési rud puhafából 1500 fm.
Tölgyzsalfa 29 m³
Puha szőlődeszka 14 m³
Fedő zsindely 47 cm. 34.000 drb.
Szurkos fenyő kocka 21000 drb.

A fenti anyagok pontos méretei a részletes méretjegyzékben vannak felsorolva, mely mérőjegyzék, ajánlati és pályázati feltételek az alulirt üzletvezetőségénél ingyen kaphatók, míg az általános és különleges szállítási feltételek casikis közpénztételek ellenében a m. kir. Államvasutak nyomtatott (Budapest, VI. Andrassy-ut 73/75. sz. al.) 50, illetve 30 filléres áron szerezhetők meg, illetve 20 fillér külön díj bekiel-dése mellett posta útján megküldetnek.

Az ajánlatok casika a küllőre o círra szerkesztett ajánlati mintán teendők. A szállításhoz a következő feltételek iránnyadók:
A szállítás a magy. kir. Államvasutaknál érvényben levő s anyagok szállítására vonatkozó 122291/96. számú általános, valamint a pályafenntartási célokra szolgáló gömbölyű, fárgott és metszett fák szállítására vonatkozó 143889/1901. számú különleges feltételek értelmében eszközözlendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulirt üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a magy. kir. Államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél napoként a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ivenkint 1 kor. magy. okmánybőveggel ellátott ajánlatot ezen alábbi küllimmal:

"Ajánlat épületfák szállítása iránt 27821/002. szám" 1902. évi november hó 8-án déli 12 óráig a m. kir. Államvasutak szegedi üzletvezetőségének I. osztályához benyújtandó vagy posta útján bekiel-dendő.
Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 50/0-a készpénzben vagy állami leltárra alkalmas étkezőpárokban f. 6. nov. 7-iki déli 12 óráig a szegedi üzlet. gyűjtőpénztáránál letel-dendő, esetleg posta útján oda bekiel-dendő.
Szeged, 1902. okt. hó. Az üzletvezetőség.

SZABADALHAKAT ÉRTÉKESÍTŐ VALLALAT
PASZTOR (TÖRV. BEJ. CZÉG)
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÜT 17.
Mégyszeres szabadalmakat, finanszíroz találmányokat bejelentéseket védjegyeket és más irakat FELVILÁOSÍTÁS DÍJTALAN.

20,000 drb szab. Pittner-féle Petroleum gázegő van már forgalomban.

A szép világítás minden háziasszony gyönyöre.
Egy égőkészülék 13 korona.
Egy szép asztali lámpa 20 kor.
Egy szép függőlámpa 20 kor.
Látható és kapható

Salgó Izsónál Budapest, V., Lipót-körút 17.
Prospectus ingyen és bérmentve.

ALAPITTATOTT 1850.
SEMLER J.
posztókereskedés, cs. és magy. kir. ndv. szállító BUDAPEST,
Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sarkán
ajánlja a legszebb újdonságokat az észl és teli idényre. Különlegesség: Erdeti angol Homespun és Himalaya-szövetek, a legújabb változatokban férfié és női kosztimóknak, valamint a legelőgánsámba felöltő-szövetek és valódi angol uri- és női-plaidok.
Minták kívánatra ingyen. bérmentve lesznek kiel-dve.

ROKAP. PÁL
táncintézet
Szentkirályi-utca 6.
Beiratások naponta.
Magánórák. Gyermekek-tanfolyam. Boston-kurzus.

Ne vegyen senki hangszeret,
míg
Reményi Mihály
a magy. kir. zeneakadémia és cs. és kir. katonai zenekarok szállítója legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta mely ingyen és bérmentve kiel-detik Budapestről.
VI. kor., Király-utca 44. sz.
Kivitel nagyben és kicsinyben.

NE VÁSÁROLJANAK
érteketlen és néha hamisított rumot.
Az országunk az egészséges kázmak "Battie Aze Jamaica Rum" ismeretes mint
BATTLE AXE JAMAICA RUM
"The Nectar of Jamaica"
Minden üveg a cég felügyelete alatt eredetileg töltve.
A. A. Baker & Co., London E. C.
Ezen védjegy az összes kázmakban, törv. védett.
Ez OSAR elsőrangú cégnekél kapható.

Pontos és legjobb
ÓRÁK
5 évi garancia mellett.
Egyházi szent edények, keresztelő kannák, ékszerkek, evőeszközök
részletfizetésre is.
Javításokra és vidéki megrendelésekre külföldi gondot fordítok. - Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.
POLGÁR KÁLMÁN
műrész
Budapest, Erzsébet-körút 29. szám.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vígyszínház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	Nincs előadás	Coriolanus	A csokon szerzett völegény	Casanova	A sötét kamra
Kedd	Otello	Endre és Johanna	A csokon szerzett völegény	Casanova	A második házasság
Szerda	Nincs előadás	A bögre A fővény	A csokon szerzett völegény	Casanova	A második házasság
Csütörtök	Lohengrin	A föld	A csokon szerzett völegény	Egy görbe nap	A második házasság
Péntek	Nincs előadás	Kurucok Párisban	A csokon szerzett völegény	Casanova	A második házasság
Szombat	A lengyel zsidó A babatündér	Kurucok Párisba	A csokon szerzett völegény	Casanova	A második házasság
d. u. Vasárnap este		A kaméliás hölgy	Órnagy ur.	A falu rossza	Lotti ezredesi
		Kurucok Párisban	A csokon szerzett völegény	Casanova	A második házasság

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. október hó 19-én.
 Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal:
A betyár kendője.
 Eredeti népszínmű, dalokkal 4 szakaszban. Irta Abonyi Lajos. Zenéjét szerezte Nikolics Sándor.
 Személyek:
 Bandi Szirmai Zsófi, loányuk Blaha
 Buziné Némédi A „Ragyás” Raskó
 Boránd A „Piszo” Mátrai
 Este:
Casanova.
 Regényes nagy operette 3 felvonásban, előjátékkal.
 Irta Faragó Jenő. Zenéjét szerző Barna Izsó.
 Személyek:
 Casanova Nyárai Marina Vizvári E.
 A sátn Hecioise Dóry M.
 Petruccio Szirmai Joe Raskó
 XIV. Lajos } Szirmai Pietro }
 Mózes } Szirmai Barbarino } Harmath I.
 A sátn felesége Stella
 Marion Napoleon }
 Pompador } Küry Bakter } Kovács
 Lia Pero
 Náthán Delli Utcái táncosnő Kápolnai.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. október hó 19-én.
 Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal:
A sötét kamra.
 Énekes bohózat 3 felvonásban. Magyar színrő alkalmazta Heltai Jenő.
 Személyek:
 Adolph Boross Mangetonné Sziklainé
 Simone Szalestej Celeste Béres M.
 Tomy Ráthonyi Maud Kornai
 Manuela Sziklai Sz. Lona Nellie Perry
 Consuelo Mátrai A völgyény Iványi
 Bridoiné Giréh Menyasszony Hidvéginé
 Este:
Ugyanaz.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. október hó 19-én.
 Délután 4 órakor mérsékelt helyárakkal.
A sport.
 Este:
Angol élet.
 Irta Ráth István.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

VAROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. október hó 19-én.
 Délután 1/4 órakor félhelyárakkal:
A feleskei nótárius.
 Énekes bohózat 3 szakaszban. Irta Gal József. Zenéjét szerz. Thern Károly.
 Este:
A notredami toronyőr és Eszmeralda a szép cigánylány.
 Regényes színmű 6 szakaszban. Irta Hugo Viktor.
 Kezdeté 7 órakor.

Az Országos Női Gyorsíró-Egyesület

gyorsírói és gépirrás szakiskolájának írásmunka-osztálya
(COPYING OFFICE)
 Juttatnos íron készít bármely íróegyen mindennemű írásmunkát és sokszorosítást.
Magyar és német gyorsírásban
 és az összes használatban levő íróegyen: Remington-Standard, (Rem), Fay-Sho, Underwood, etc. New Century Calligraph, Smith-Frontier (Cradell), Frisier és Sosman, Joidi Hammond, Empire alapos oktatás. Bővebb felvilágosítást ad:
 Kaiser Gizella csnádi Budapest, Kazinczy-u. 3. I. em.

DREHER ANTAL

cs. és kir. udvari és kamaraszállító
 kőbányai sörözője ajánlja
duplamalátá kősörét
 majolika korsókban.
 Ezen sör, mely kiváló malátá-kivonatánál fogva legjobban ajánlható, gyors közkeveltségre talált a t. közönségnél. A duplamalátá kősör eredeti ládákban 25 és 50 korsóval kőbányai sörözőjében (Telefon 55—34. sz.) kaphatók. Kiseb mennyiségben a duplamalátá kősör minden nagyobb fűszer- és csemegekereskedésben ugyintmint kávéházakban is kapható.

VEGYE MEG 2 KRAJCARÉRT MESEMONDÓT.

Szerkeszti: Gara Akos.
 Ez ma a legjobban szerkesztett és legolcsóbb képes gyermekújság.
 Kapható: minden tőzsdében és lapelárusítónál.

Király-utca RÉMI-MULATÓ. Király-utca 71.

Rémi Tivadar, igazgató. Halmovici M., művész.
Ma vasárnap két előadás.
 Délután 4 órakor
családi- és gyermekelőadás
 mérsékelt helyárakkal, mindkét előadásban feltépte az összes kintlévő művészeknek. Fénztárányítás 3-kor.
Fénztárányítás este 7-kor. Kezdeté 8-kor.
THE 4 NOISES
 a világ legjobb mű- és verseny-kerékpárossal.
Georg Bonhairs-csoport
 a Variété-színház legjobb és legnagyobb attrakciója
Steinhardt Géza Lanzetta
 Bpest legkedveltebb kórnika műtámlator
 ugyintm feltépte az összes művész és művésznőnek.
 Belépőjegyek elővételben 70 kr., kaphatók: tőzsdé Andrássy-ut 28., tőzsdé Erzsébet-körút 11. (Földalatti) és tőzsdé Király u. 73.
 Az előadás után a téllkörút-kávéházban **Pécsi Hegedűs Gyula** cigányzenekara hangversenyez reggel 5 óráig.

Vigyázz! Saroküzlet!
 Rendkívül olcsó
porcellán étkező-készlet,
 komplett 6 személyre, dusan aranyozott és remek festésű
 Étkező-készlet 5.95 Tökéletes, finom 3.70
 4 109982 Étkező, modern 7.25 Kávékészlet, roko 4.70
 Étkező, roko 8.50 Kávékészlet, roko 4.50
 Étkező, renezánsz 1050 Miska, platina 4.50
 Mosdó szerző 4.75
 Vésett üveg-szerző 7.50
 Étkező 12 személyre 25, 30 és 35 frt.
Ortner Rezső és Társa
 porcellán fest.-gyáraktára
Teréz-körút 32. sz., saroküzlet.
 Vidéki rendelésnek kérjük a vasutállomást.

Holtzspach deák-téri éttermeiben
BALOGH és JÓNÁS
 az esztergomi hercegprímás udvari zenekara,
 a pincehelyiségben pedig
 az Oroszországból most visszatért
Munczi Károly
 esténként hangversenyeznek.

Táncitanítás!
Ziegler József
 táncitanítézet, Andrássy-ut 25. szám
 (feljárt Dalszínház-utca I. sz. alatt)
 a mai nappal megnyitja a tanítás megkezdését.
Növendékek naponta délut. 4—6 óra között
 vételek fel.
 Egész csoportoknak rendelkezésre bocsátom termelőm.
 Bővebb felvilágosítással személyesen szolglok.
Gyermekcsoport november hó 2-án
 kezdődik.

Opera- és koncertének-kurzusok,
 valamint magánórák,
 — szalonének külön kurzusok és magánórák. —
Lelkiismeretes hangképzés.
Zongora-kurzusok és magánórák. — Szegényebb soru,
 de tehetséges növendékek engedményben részesülnek.
Megbeszélés és próba naponta — szombati és vasárnapot
 kivéve — délut. 10—12-ig, délut. 3—5-ig.
BARBER FRANCISKA,
 ko cert- és operanékesnő, okleveles zongoraművésznő
Erzsébet-körút 39. sz., I. em. 5.

3 millió 100 ezer korona nyerhető
 alábbi sorsjegyekkel:
 1 3 százalékos Jelzőtörz 1 Huzás 1902. október 25.
 sorsjeggyel 100.000 kor. Fényeremény 100.000 kor.
 évenként 3 huzás. Havi részlet 3 kor. 45 fill.
 1 Húsvéti sors- 1 Huzás 1902. november 3.
 jeggyel 400.000 kor. Fényeremény 400.000 kor.
 évenként 3 huzás. Havi részlet 16 kor. 20 fill.
 1 50 fét magyar nyel- 1 Huzás 1902. november 15.
 meny sorsjeggyel 100.000 kor. Fényeremény 100.000 kor.
 évenként 2 huzás. Havi részlet 7 kor. 80 fill.
 1 3 százalékos Ostrák 1 Huzás 1902. november 17.
 földhitei sorsjeggyel 90.000 kor. Fényeremény 90.000 kor.
 évenként 4 huzás. Havi részlet 10 kor. 05 fill.
 1 4 százalékos Magyar 1 Huzás 1902. november 15.
 Jelzőtörz sorsjeggyel. Fényeremény 70.000 korona.
 évenként 2 huzás. Havi részlet 9 kor. 60 fill.
 1 Olasz vörös kereszt 1 Huzás 1902. november 3.
 sorsjeggyel. Fényeremény 95.000 korona.
 évenként 4 huzás. Havi részlet 3 kor. 94 fill.
 Fenti sorsjegyek egyenként is kapható.
 Az első részlet beküldése után azonnal megkaphatók a sorsjegyek sorozatát és számát tartalmazó, körvonalos részletet, a melyek után az összes nyeremények a vezető illetik. Az első két részletnek egyezre való beküldése esetén három részletet nyugtá- sorsunk, tehát 1 részletet ingyen. A teljes befizetés befejeztével a sorsjegyek a vezető korlátlan bírlatába mennek át.
Minden sorsjeggy okvetlenül nyer.
Szalai és Társa bank és váltóüzlete
 a m. kir. szab. osztályorsjáték felállítására.
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. sz. (Dohány-utca sarok).
 Pénzügyesben mindennemű sorsjegyre és értékpapírra.

TÖRÖK

uj, egyszerűsített Szerencsenaptára

A hónap mely napján születtem?

Mindenki kisérlel meg **szerencsését** a hónap azon napját, melyen született. A születésnap mellé jegyzett szám **azonnal megrendelés esetén nálunk** kapható, ha ez időközben — ami azonban fel nem tételezhető — el nem fogyna.

1	92152	11	92153	21	109934
2	107252	12	107253	22	109944
3	107272	13	107273	23	43635
4	109982	14	109983	24	34933
5	109942	15	109943	25	52955
6	3223	16	34932	26	64206
7	109935	17	52984	27	91415
8	34931	18	64205	28	92155
9	52983	19	107264	29	107255
10	64204	20	107274	30	3220
				31	107265

A m. kir. szabadalm. osztályorsjáték I. osztályának tervszerű betétjei.
 18 **eredeti sorsjegy 1.50 kor.**
 14 **eredeti sorsjegy 3.— kor.**
 12 **eredeti sorsjegy 6.— kor.**
 11 **eredeti sorsjegy 12.— kor.**
 Fenti számok esetleges biztosítására megrendelést azonnal, legkésőbb azonban október hó 24-ig kérünk.

Török A. és Társa
 bankháza, Budapest.
Legnagyobb osztályorsjegy-iroda hazánkban.
Központ: Teréz-körút 46C. sz.
 Fiókok:
 Váci-körút 4. szám.
 Múzeum-körút II. szám. Erzsébet-körút 54. szám.

ÉN Z T
 SORSJEGYEKRE és ÉRTEKPAPÍROKRA
 (visszafizethető teljes azonnali kisebb részletekben is) bármily összegre igen olcsón ad
Kövary Armin
 bank- és váltó-üzlete
 szegedváros, I. em.
 IV. k. Ferenclak-utca 9.
 Gróf Csáky-palota.

GLOGOWSKI és TÁRSA cég
 VI., Andrássy-ut 12.
 írásmunka-osztálya
 méltányos áron elvállal és szabatosan készít a REMINGTON-STANDARD írógépen mindennemű írásmunkát és sokszorosítást.

Köszöntő-könyv.
 Írták
Loskel Henrik és Roboz Andor.
 Ára köve minse borítékkal 1 korona 40 fillér.

Bécsi nők köszönhetik szépségüket
 első sorban a legkifinomultabb, legkifejlesztettebb, leghíresebb
Eredeti Pompadour Paszta
 használatának, amelyet néhai Med. dr. Rie A. talál fel. Ez a szépségesebb, egészségesebb, mint a többi, híműbelyeket, pattanásokat, aprépi, a bőrknek minden tisztaságát; már 40 éve áll a főfőúszások, mindenek közt, használatban, a női bőrtisztító és köszönőkevelő rendelkezésre állnak. E szépség szer- tőszágnak és ártalmatlanságának legjobb bizonyítéka a 40 éves letétele, a mely idő alatt ugyanakkor ezer hasonló szer- teket és újra elittnt. Egy 6 hónapra való 100 gr. 50 kr.
POMPADOUR-TEJ
 a bőri azonnal teljesérő fehérséggel vonja be, rajta marad az arcból mozdás után is. Eredeti palack 1 frt 50 kr. Pompa- dour szappan 50 kr., Pompadour-szappan róza, krém és fehér- szinben 1 frt 25 kr.
 Tetszők bizalommal Örv. Dr. Rie Vilma által-hoz (Rie An- tál és testvére) ögöhen, a valódi Dr. Rie-ék készítmények egyedül gyártóhoz Bécs, Praterstrasse 10. fordulat. — Fel- teljű küldendő díjazás csomagját tessék elfogadni.
 Főváros Budapest: **TÖRÖK JÓZSEF** Király-utca 12. DANKOVSKY ISTVÁN V. Váro-utca 5. DEBINSKY FRIGYES V. Marokki-utca 3. DR. ROGER LEÓ és ROGER J. győz- szerűtára, LUEFF SÁNDOR illatszertára, NERUDA NÁNDOR, Kossuth Lajos-utca 7., BRAUN MÓR Lajos-utca.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, Kerepesi-ut 38. szám.

Csak e héten:

HÉTFÖN

KEDDEN

SZERDÁN

a fehérnemű- és vászon-osztályban:

Női ing, legjobb minőségű chifonból „trimming” csipkével és Margit-öltéssel díszítve, szivalak szabásu komplett nagyságban, darabja ...	85 kr.	Crens-vászon, kitünő minőség, női és gyermekfehérneműkre kiválóan alkalmas, méterje ...	16 kr.
Női ing, kitünő minőségű „Crens”-vászonból, kézzel himzett, remek mintájú szivalaku betéttel és kézi hurkolással, komplett nagyságban, ára frt ...	1*10	Valódi “D” chifon, elsőrendű minőségű ágyneműkre, női- és férfingekre igen alkalmas, méterje ...	20 kr.
Asztal á-jour-készletek, tiszta fehér, kék, vagy rózsaszínű len-damasztból, virágos brokát mintával, á-jour szegélyvel, 1 db a ztalterítő 145—140 cm. 6 db asztalkendővel együtt, egész készlet ára frt ...	1*90	Asztalkendő, kitünő minőségű, virágos, fehér „Damaszt”-vászonból 60 cm. négyszögben, darabja ...	15 kr.
Padló-törülő, puha, dupla, vastagszájú padló-rongy, 70—60 cm., darabja ...	13 kr.	Asztalterítők, kitünő minőségű, virágos, fehér „Damaszt”-vászonból 145 cm. négyszögben, darabja ...	90 kr.
Portiőrök, flanelből, különféle élénk színes, kockás mintákban, 50 cm. 6 darab ára ...	40 kr.	Damaszt len-törülőköző, igen tartós minőségű, hossza 110 cm., szélessége 47 cm., még nem létezett árban, darabja ...	24 kr.
Pohártörők, jó minőségű vászonból, színes kockás mintákban- 52 cm. 6 darab ára ...	40 kr.	Agylepedő, szélességi vászonból, egy drbból szabva, varrás nélkül, hossza 220 cm., szél. 160 cm., ára ...	85 kr.
		Női ingvászon, vékony szálu, igen tartós minőség, bámulatos olcsóság, méterje ...	21 kr.

A fentebbi cikkekre vonatkozó vidéki megrendelések csak akkor intézhetők el, ha az illető rendelésény legkésőbb szardáig hozzánk beérkezik.

Nagy mintagyűjtemény őszi divat-szövetekből, flanel- és barket-kelmékből. Nagy képes árjegyzék az összes árucikkekről **ingyen és bérmentve.**

AZ IZZADTSÁGTÓL

eredő fényt az arcról, valamint a borotválástól eredő pattanásokat eltünteti a „FORTUNA” arcvíz. Egy üveg ára 3 korona. A hajhullást megakadályozza és a hajkorpatól megtisztítja a fejet a „FORTUNA” hajszesz. Egy üveg ára 2 korona.
Kapható: **Schubert Arnold** „Fortuna” gyógyszerárúban Budapest, VII. Csengery- és Dob-utca sarok.

Ingyen blúz-pongyola, alj- és jupon-
képes árjegyzéket küld kíváratra
ZOLTÁN DEZSŐ
Budapest, Király-utca 30. szám.

Meidinger kályhagyár.

ERLICH I. és H.
— BUDAPEST, —
IX. Lónyay-utca 15 sz.

Saját gyártmányú
kályhák és központi fűtések
minden kivitelben.
Árjegyzék kíváratra bérmentve.

Zálogházban

levő arany és ezüstmenedeket, a ki azokat ki nem akarja váltani, kiváljuk és a legmagasabb többletet kifizetjük.

Aikalmi ajándékul eladunk 13 intos ezüst evőeszközt 12 személyre 140 frt, 6 személyre 65 frt készre és féljebb. Mindennemű finom ezüst tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy rakéta aranygyűrűk 6 forint 40 kr. arany férfi-órák 12 frt, arany női órák 8 frtől kezdve 12 darab masszív evőeszköz 6 frt 50 kr.
Képes Árjegyzéket bérmentve és ingyen.
Grünberger A. Béla örökös
Budapest-n, Harisbazar.
Városház-tér 9., I. em. 23.
Vál-utca 30.

Asztalos és kárpitozott legjobb minőségű

BUTOR
szükségletüket hitelképes egyének. Árfelemlés nélkül minden ártásban beszereshetik.
részletfizetésre
Schwarz Lipót és Testvére
Kárpitozomster és butorkereskedők butorkészítésben
Budapestben, VII., Hársfa-utca 37. sz.
(saját házukban) Wesselényi-utca-keresztelésnél.
Fizetési feltételek:
100 kor.-tól 200 koronáig havi részlet ... 10 kor
200 „ „ 200 „ „ „ „ „ „ „ 15 „
300 „ „ 200 „ „ „ „ „ „ „ 20 „
Kiszámlázás nélkül 10% csomagolási díj 10% Képes Árjegyzéket 50 fillér fizetendő, mely összeg az Árjegyzékért visszatérítendő.

Diplôme d'honneur avec insigne et médaille d'or.

Anna Csillag

Kitüntetve:
Diszkovéllel
Diszkereszttel.
és Párisban
aranyéremmel.

Exposition Internationale d'Hygiène Paris 1902

En Csillag Anna

a 185 ctm. hosszú óriási loreleyhajammal, ezt ön magam által feltalált hajkenőcsöm 14 hónapi használata után kaptam. Ez mint a legjobb szer a haj ápolására, a haj növesének előmozdítására a fejbőr erősítésére elismertett, elősegíti uraknál az erőteljes telt szakálnövést és már rövid idei használat után úgy a hajnak mint a szakálnak természetes fényt és tömörséget kölcsönöz és megmenti őket az időelötti őszüléstől a legmagasabb korig.

Egy tégely ára 1 frt, 2 frt, 3 frt és 5 frt.

Postal szétküldés naponta az ár előre való beklődése vagy utánvét mellett az egész világba a gyárból, hová min en megbízás küldendő.

CSILLAG ANNA

Bécs, I., Seilergasse 5.
Berlin, Friedrichstr. 56.

Látogassa meg az Angol királyt

Budapesten!

IV., Károly-körút 16. alatt
Klein és Schwarz férfiszabók.

Ne takarékoskodjék az idővel, hanem mielőtt Ön az őszi- és téli-ruha szükségletét beszerezné, tekintse meg a főváros legnagyobb férfi-, fiú- és gyermekruha-áruházát, ahol Ön a következő legolcsóbb árak mellett fedezheti ruhaszükségletét:

Férfi-osztály:
Férfi-raglán 13 frt, férfi-felöltő 12 frt, Angol gypjuszövet-öltöny 7 frt.

Fiú-osztály:
Fiú-raglán 9 frt, fiú-felöltő 8 frt, iskolaöltöny 7 frt.

Gyermek-osztály:
Gyermek-raglán 7 frt, gyermek-felöltő 6 frt, sport-öltöny 4 frt 50 kr.

Helyen vagy idült bujakór bántalmak

egy bőrvérzők, hórbagok, neuma, (fing, fekélyek stb.) és a romlott vértől származó vagy bajkórák, mint márgyagdagum, reumatizmus a száj és feje gyengedése, dagyanok, onostosis, tuberculózis és mindenféle szerzett vagy öröklt bujakór bántalmak esetében, a legmegelőzőbb és minden gyógykezeléssel dacoló betegségtől biztos és gyököres gyógyulást nyújtanak.

Dr. Ollivier vérisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyidűl vannak elfogadva.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vérisztítót, ezért mály számos kitüntetésben is részesült.

Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 6.- kor., egy nagy doboznak 50 darab tartalommal 10.- kor. Minta és prospektus rendelkezésre áll.

Főraktár: Török József gyógyszer-tára Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

6.-ft. 6.-ft. Utolérhetetlenek

szépség és jószág tekintetében az én valódi svajci gyémánt fekete-acél gyémánt-remontőr óráim dupla gyémánt-feketédfelű legfinomabb precíziós szerkezettel (három évi jóállás) szabad, belső mutatógizáttal, opálfény órámpal, a foglalat, mutató, korona, valódi double arany. Ezen órák elegáns kiállításnak minálta nagy keresletnek örvendőek és mindenki szívesen hordja.

Ára csomagolással együtt 6 ft. Gyémánt fekete acél női-óra nyitott igen finom kivitelben 7 ft. — Ez drághoz illő férfi-óra női órával arany láncok leg-nyál 1.50 ft. Valódi nikkol-remontőr-óra 3 ft. — Valódi órák-remontőr-óra dupla-felű 5 ft. — Szűkítő és tisztító-vel. Nemzetköz. kicserélhetik vagy a pénz visszavadják, ezért nincs kockázat.

Ára csomagolással együtt 6 ft. Gyémánt fekete acél női-óra nyitott igen finom kivitelben 7 ft. — Ez drághoz illő férfi-óra női órával arany láncok leg-nyál 1.50 ft. Valódi nikkol-remontőr-óra 3 ft. — Valódi órák-remontőr-óra dupla-felű 5 ft. — Szűkítő és tisztító-vel. Nemzetköz. kicserélhetik vagy a pénz visszavadják, ezért nincs kockázat.

Kérszényecg. Alapított 1880.

Spiering Josef, Wien, I., Postgasse 2/I. Nagy képes árjegyzék óráról, láncokról, gyűrűkről stb. ingyen és bérmentve.

DÓCZI MÓR cipész

Budapest, Kerepesi-út 10.

nyomán átalakított és nagyobbított üzlethelyisége páratlan a maga nemében. Sokkal jobb, olcsóbb, elegánsabb és tartósabb cipőt nem kaphat, mint fentü jóhírnövé ögnél.

Férfi:

- Derby, borjúbőr angol bakancs 3.50
- Borjúbőr v. viszes, fűrés 3.20, cugos 3.20
- Elegáns francia szerű-cipők 4.50
- Szűcs bagarabőr-cipők 3.50
- Amerikai box-bőr-cipők 3.50
- Lakk vagy box angol bakancs 4.50
- Szalón-vagy oroszai-cipők 4.-

Női:

- Zergo, fűrés vagy cugos 3.-, gombos 3.50
- Amerikai box, fűrés, gombos vagy cugos 3.50
- Sevvo, fűrés, gombos vagy cugos 4.-
- Szűcs bagarabőr-cipők 3.-
- Szalón v. oroszai-cipők 4.50
- Lakk, kivágott 1.50, keresztcsatos 2.-
- Gyermekcipő 1 ft. Fin-vagy leánycipő 2 ft.

Képes nagy árjegyzék, csomagolás és szállítással ingyen. — 10 foton felüli rendelések bérmentve küldetnek. Vidéki rendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközölköznek. — Nem megfelelő árú készséggel kicserélek.

Berger-féle GYÓGYÍTÓ KÁTRÁNY-ZHAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legjobb államban minden sikerről alkalmatlank

Nememennél bőrkétegek

ellen, nevetségesen ideiglenes, kőcs és előzől kútegek gyengyitott orr-vezeség, ótvár, fagydag, lábizadás, fej-és szakállkorpa ellen.

A Berger-féle kátrány-zhappan tartalmazza a fakátrányt 40%-os és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-zhappanoktól lényegesen különbözik. Csaklaks elké-ritése végett háskozottan Berger-féle kátrány-zhappan megvásárolásán a az ismeret védelgőre val figyelmeztetés körtük. Idült bőrbetegségek nál sikerre alkalmatlank a kátrány-zhappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.

A gyengébb kátrány-zhappan

AZ ARCBŐR TISZTÁTLANSÁGAI

eltávolítására, a gyermekeknek valamenyl fejbetegségek ellen feltűnőmúltságon bőrtisztító, mosó és fűrészhappan mindennapi használatra szolgál.

Berger-féle glicerín-kátrány-zhappan

30% glicerín tartalommal és finom illattal.

Ára minden fajnak használati utasítással együtt darabonként 25 kor.

A többi Berger-féle zhappanoktól különösen kiemelendő: Benzoe-zhappan a bőr fönömítés, boras-zhappan pattanások ellen, carbol-zhappan a bőr simítására hűmölő-kezelés és mint forróbőrtő zhappan, Berger-féle fenyő-fűrés-zhappan és fenyő-vörösz-zhappan, Berger-féle gyomr-zhappan a szemege kor részére (25 kor).

Berger-féle Potresulfol-zhappan

rezos orr, kiűtés, bőrvészkelettség és arcvörösség ellen (75 kor), a seplő-zhappan igen hathatós.

Berger-féle kénés tejszappan

mitfreszőr és arcvörösség ellen. Tannin zhappan láb-izadás és hajkiállítás ellen.

Berger-féle fogszappan kőcsőghen

1. sz. rendez fogaknak, 2. sz. dohányosoknak. Ára 30 kor., a legjobb fogtisztító szer. A többi Berger-féle zhappanok tisztító hatásuk a fűréskor. Csak Berger-féle zhappanokat kell kérni, miután azonoslatlan bűntalan utasítást vannak. Műltán Berger névvel hamisítások is fordulnak elő, körült a fentebbi védelgőre, valamint a gyárca és. H. H. & Comp. Gyárca megjelöléssel lenni.

Érdemes felkutatni a nemzetköz. győzelemállításán Bécsben 1893 és arany érmet a párisi kiállításán 1889.

Budapesten nagyban és kicsinyben kapható: Török József gyógyszer-tárában, Király-utca, továbbá kicsinyben Budapest és Magyarországon összes többi városnak minden gyógyszer-tárában. A Berger-féle zhappanok minden jobb drogeriában és illatszereküzletekben kaphatók.

Férflak ingyen kapnak

egy legújabb találmányu gyógyszer, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalokri kihágások miatt nem betegségekből, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. É céiből elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerit felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziszerral a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalokri kihágások miatt nem betegségekből, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Bőnygyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szűkösönek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öregek és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut”-nak alant címen, honmüt nekik: a csomag hátdoktálatul megküldetik. Az intézet elősorben azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukát nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerét bárhonnét is magyarul, mire neki diszkretekion mellett és gyógyszerküldemény küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanítja. A levelek következöleg címzendők: State Medical Institute, 9. Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

HEIM FÉLE MEIDINGER KÁLYHÁK

A feltaláló DR. MEIDINGER TANÁR ALTAL Kizár.jogosságtal gyára.

CS. és KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

HEIM H

„Hestia” kályhák

Házim féle folytonégő-szabályozó-szellőző kályhák TOBB MINT 65.000 HASZNÁLATBAN

Utánzóktól MEIDINGER-OFEN utalással az itt óva intünk H. HEIM álló védjegyre

Folytonégő, kandallók KÖZPONTI FÜTESEK MINDEN RENDSZERBEN,

MINDEN TÍZEZŐ ANYAGNAK FÜSTMENTES TÜZELÉSÉRE. EGY KANDALLÓ TÖBB HEVISEGÉRT FÜGGETLENÜL BÉRTTEL.

Szellőztetési berendezések, MINDENMÉNY SZÁRÍTÓ BERENDEZÉSEK. NÖVÉNYHÁZI FÜTESEK.

Legjobb referenciák: — Prospektusok és költségvetések ingyen és bérmentve.

BUDAPEST, THONETUDVAR

EREDETIBEN KAPHATÓK BÉCS, OSER-DÖSLING. CSAK IS GYARUNKBAN BÉCS, I. KÖRULMARKT Z. VAGY FIOKJAINKBAN. PRAGA, HYBERNERG. Z.

CAVALI

és hálhólyag-különlegességek, árszámolat. Roule 1, 2, 3, 4, 5, 6 fti tiszta, hálhólyag 2, valódi francia és angol gyártmány, teljesen tisztos és 2, 4, 5, 6 fti tiszta, Capotesi american 2, 3, 4, 5 fti tiszta, párisi szilvacs 2, 3, 4, 5, 6 fti tiszta. Pessarium oclivum fti 1.50—2.00-ig orvosi rendelre. Diana-90 haviag-kötelek 2 fti 50, 3fti 50 krajcar darab.

Magyar Orvosi Múszertárban

Budapest, Kerepesi-út 32. M. — a Rókus-körhöz templommal szemben. — Árjegyzék ingyen, zárt borítékban.

10 forintnyi bevételünál 20% engedmény.

A nálunk bemutatott szántalan megbízható, hitelo kőszondírat folytan ezen nagyvásárad és fonnálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-út 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hagyományokat és azeket, az önfertőztetés utó-bélt, az elgyengült férfiak hajhámásak, a helykor utókövetkezmenyét, nőknél foherfolyást, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanng egyik főokozója és börtbetegségeket gyógyít a győzelem szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész és szűrés-tudós, volt orvos, kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta 6. és 10 óráig egész délután 6 óráig, este 7 óráig 9 óráig.

Dajnosít levélre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszeréről a gondokodra less.

Wóknak külön váróterem.

Ugyanott megjelenti a szerző: Dr. GARAI ANTALnak megrendelő NEMZETKÖZ. UTUMATÓZ (már a 15. kiadéban megjelent) a neml betegségeket és ezek összesít győzelemes című könyve, mely Ára 2 ft 50 kor., most csak 90 kor. A könyv jól becsomagolva less elküldve, 1 fti beklődés mellett bérmentve vagy 90 kor. utánvél mellett.

ALAPITTATOTT 1845 EVBEN

CSASZÉSKIRÁDT UDVARI SZÁLLÍTÓ

A ki

Városi bundát szörme-saccot utazó-bundát vagy lábzsákot

besszerezni óhajt, saját érdekében kérem előbb a legnagyobb budapesti szörmeárú-raktárt, ahol csakis a legjobb minőségek tartatnak, megtekinteni.

VÁSÁRÁRUT NEM TARTOK.

Árjegyzék bérmentve

NEUMANN M. Budapest IV. Múzeum-körül 1 sz.

Alapított 1846. Munkásszallomány 1200.

Nadrági vasipar-társaság.

Urak! Salaperlen

(Salacetolsont olaj) Salacetol 0-99 Ol. Szállítási cindű 0-21 — Így hívják a legújabb felülmúlhatatlan szeri a tükös betegségek minden nemű 4-5 koronáért bérmentve küld egy kis füvegöt 50 kapsulával. Raktár Ausztria magyarországi részére Budapest, Török József gyógyszer-táránál, Andrássy-út 23. és Király-utca 12. valamint minden gyógyszer-táránál.

Eredeti MEIDINGER-kályhák

Lemezköppönyeg-kályhák Öntöttvas-kályhák Takaréktűzhelyek és Cserépkályhák

A m. kir. államaszallók szerződtetett szállítója. Ajánlja is kályharaktárát. Eise minőségű HAZAI GYÁRTMÁNY.

Gyári raktár és képviselőség:

ZWILLINGER MANÓ

BUDAPESTEN, VI., Andrássy-út 46. sz. (bemenet Gyár-utca).

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Párisi kiállítás: Arany érem:

FERNOLENDT

cipő-fényezés, a világ legjobb fénymáza, gyorsan melyékekte fényt ad és a bőr tartósságát fenntartja.

Alapított 1862-ben. Gyári raktár: Bécs, Schulerstrasse 21, Kapható mindenütt.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Által a legújantóssabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és göcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakaszalók, járgány-céplőgépek, tőhere-céplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, „COLUMBIA-DRILL” legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukortica-morszólok, darálóok, örlő-malmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

A véletlenül talunk már számtalan embert tett szerencsés. Ajánljuk tehát, hogy alábbi szerencse-naptárból születésnapjának mellett jelölt számoknál előbb postai levéllyel megrendelje.

SZERENCSE-NAPTÁR.

Ezen szerencse-naptárban foglalt osztálysorsjegyek csak a Királyfi és Társa bankházánál kaphatók Budapest, VI., Andrássy-ut 60

Table with 12 columns (Január to December) and 31 rows of numbers for each day of the month.

Kérjük azonnali megrendelést mert ezen számok hamar elkelnek. Első húzás már nov. 20. és 21-én. A 6 húzás alatt 110.000 sorsjegy közül 55.000 nyer összesen 13 millió 559.000 koronát.

Arak az I. osztályra: 1 egész sorsj. 12 kor., 1 fél sorsj. 6 kor., 1 negyed sorsj. 3 kor., 1 nyolcad sorsj. 1 kor. 50 fillér. KIRÁLYFI és TÁRSA BANKHAZA Budapest, VI., Andrássy-ut 60. szám.

UJ! UJ! UJ! Villamos lámpa

Advertisement for a lamp, including an illustration of a lamp and text describing its features and availability.

Johnson Walter Kolozs Blackheath-ban a 16352. számú

Advertisement for a watch, featuring the text 'Ujítások ivlámpákon' and 'Kelemen és Társa'.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Magyar Királyi Államsvantak Igazgatóság. Hirdetmény. Ezennek közzétételét, hogy a vastag kocsik és az állomány helyeikbe hozott elhagyott tárgyak, u. m. börtönkönttyűk, kulapok, ruhák és fémberendezések...

Húzás november 2-án! Olasz vörös-kereszt sorsjegy.

Főnyeremény: 20.000 flr. - Kapható 24 hav részletekben. Havi betétek 1 drba 2 kor. 06 fill. Míg az első részlet és 85 fill. postadíj ellenében kiadom a sorsjegy számat és számat tartalmazó részlettel azonnali kifizetéssel.

Titkos betegségek szakorvosa

Advertisement for Dr. Czinczár J., a specialist in secret diseases, with a list of symptoms and services.

Advertisement for 'Költözőkódéseket' (moving services) with contact information for FLEISSIG SANDOR.

Legjobb Legjobb! Legolcsóbb PAP PAP PAP

Advertisement for GICHNER JANOS, a furniture store, listing various items and prices.

John Fowler & Co., Kelenföld

Advertisement for John Fowler & Co., listing their products and services, including 'Gözeke-készleteiket'.

FÉRFI-, fiu- és gyermek-ruhák

Advertisement for men's, boys', and children's clothing, featuring the name 'KELLER B. LIPÓT'.

